

INTRODUCERE

Strategia de dezvoltare locala a Comunei Tinca pentru perioada 2021 - 2027 este rezultatul vointei comunitatii locale din Tinca, care are la bază colaborarea dintre membrii comunitatii si reprezentantii administratiei publice. Obiectivul acestei Strategii este de a sustine eforturile viitoare de dezvoltare ale comunei, prin stabilirea unor directii strategice care au la bază analiza a 4 factori importanti: resurse, puncte slabe, oportunitati si amenintari cu care se confrunta localitatea.

Etapele metodologice principale ale Procesul de Planificare Strategica sunt urmatoarele:

1. Realizarea analizei preliminare. Planificarea strategica presupune o analiza preliminara a caracteristicilor comunitatii vizate. Aceasta analiza cuprinde elemente diverse:

- elemente de istorie a comunitatii;
- analiza de mediu;
- analiza cadrului strategic la nivel national, regional si judetean.

Principala misiune a analizei preliminare se refera la structurarea mediului in care se plaseaza comunitatea si la identificarea capacitatilor reale detinute de aceasta.

2. Stabilirea viziunii asupra dezvoltarii strategice a comunitatii.

Pasul al doilea se refera la stabilirea unei viziuni asupra dezvoltarii strategice a

comunei Tinca. Aceasta viziune trebuie sa tina seama de elementele principale ale analizei preliminare.

3. Analiza sectoriala a domeniilor strategice principale. Aceasta analiza se realizeaza pe domenii. In cadrul fiecarui domeniu au fost elaborate sinteze de lucru pe bază carora au fost organizate dezbateri publice.

Domenii strategice principale identificate pentru comuna Tinca sunt:

- dezvoltare si competitivitate economica;
- dezvoltare rurala si infrastructura (urbanism, transport, mediu etc);
- dezvoltarea resurselor umane (educatie, pregatire continua, relatia cu unitatile de invatamant, etc);
- dezvoltare comunitara (cultura, tineret, sport, ong-uri, social, sanatate).

Metodologia presupune urmatoarele elemente principale:

- analiza SWOT (puncte slabe, puncte tari, oportunitati, amenintari);
- identificarea problemelor strategice pe bază analizei SWOT;
- elaborarea de strategii sectoriale care sa raspunda problemelor strategice identificate;
- modalitati de evaluare a rezultatelor pe termen mediu si lung.

Toate sintezele de lucru au fost supuse dezbaterii publice, la care au fost invitate sa

ia parte toate partile interesate. Sintezele au fost modificate pe bază acestor dezbateri publice, pentru ca ele trebuie sa reflecte realitatea si sa reprezinte dorintele si interesele comunitatii.

4. Articularea documentului strategic. Acest document strategic principal a fost elaborat in urma definirii strategiilor sectoriale bazate pe sintezele de lucru si dezbaterile publice. Acesta este necesar sa fie analizat de Consiliul Local si de societatea civila din comuna Tinca, forma lui finala putand fi asumata ca document de planificare strategica pentru comunitate.

Principii de bază in elaborarea proiectului de planificare strategica a comunei Tinca:

- validitate stiintifica (procesul trebuie sa respecte cerintele tehnice ale planificarii strategice);
- implicarea comunitatii (procesul trebuie sa fie deschis tuturor celor interesati din comunitate);
- transparenta si obiectivitate (procesul trebuie sa fie transparent si sa reflecte interesele comunitatii ca intreg);
- coerenta si continuitate (constructia documentului de planificare nu inseamna finalizarea procesului strategic; acest document trebuie sa ramana deschis ideilor si completarii viitoare).

Strategia de Dezvoltare Locala va fi instrumentul de lucru al administratiei publice locale care va orienta gandirea, decizia si actiunea catre obiectivele superioare sau catre premisele obiectivelor, fara ca pe parcurs sa existe abateri datorate urgentelor sau avantajelor si dezavantajelor ce pot interveni in anumite momente.

Strategia reprezinta un raspuns planificat, integrat la conditiile locale socio-economice, de infrastructura si de mediu cu scopul de a evidenta oportunitatile pe care le avem ca cetateni ai Romaniei, stat membru in Uniunea Europeana. Politica actuala a Uniunii Europene este concentrata pe dezvoltarea durabila a societatii din toate punctele de vedere. Pentru aceasta, ea pune la dispozitia statelor membre diverse instrumente financiare menite a rezolva problemele economice si sociale.

Spatiul rural este expresia efortului indelungat al omului pentru a opune in serviciul sau componentele fizico-geografice ale spatiului, ale naturii. Este un spatiu pe care omul l-a modelat in functie de nevoile sale, pe care l-a creat prin munca sa si l-a umplut cu creatiile sale de natura antropica, fiind deci o adevarata „capodopera rustica” a omului. Dezvoltarea este, in esenta, o

actiune cu caracter strategic, care are ca scop cresterea durabila a productivitatii individuale, comunitare si institutionale, ceea ce poate duce la asigurarea unor venituri mai mari pentru indivizi. Programele de dezvoltare au in vedere schimbarea conditiilor fundamentale, ceea ce necesita un timp indelungat, iar problemele rurale sunt foarte complexe si nu pot fi rezolvate prin actiuni pe termen scurt. Sunt necesare programe succesive, cu efecte durabile. Daca societatea doreste sa puna capat saraciei, sa abordeze efectele devastatoare ale schimbarilor climatice si sa construiasca societati pasnice, incluzive pentru toti, atunci toti actorii, pornind de la guvernele si pana la comune, trebuie sa isi asume responsabilitatea pentru implementarea obiectivelor de dezvoltare durabila propuse, in concordanta cu necesitatile globale si locale.

SCURT ISTORIC AL COMUNEI TINCA

Urmele asezarilor omenesti de pe cursul mijlociu al Crisului Negru se pierd in negura vremii. Marturiile arheologice si lingvistice demonstreaza ca ele dateaza inca din epoca veche a istoriei, izvoarele nescrise scotand in evidenta insasi urmele epocii pietrei. Sapaturile arheologice efectuate de catre Muzeul Tarii Crisurilor in colaborare cu Institutul pedagogic din Oradea, pe terasa superioara a Crisului Negru, in punctul numit „Dealul Morilor” au scos la iveala urme de asezari omenesti datate in epoca pietrei slefuite (neolitic-cultura cris).

Primele atestari documentare scrise sunt mult mai tarzii, majoritatea lor provenind din perioada feudalismului timpuriu. Astfel, localitatea Tinca este mentionata intr-un document datat 31 martie 1338, emis cu ocazia unei hotarnicii privitoare la mosiile aflate in partea nordica a Crisului Negru, actiune in care, ca om de incredere al oficialitatii a fost desemnat un oarecare Toma din Tinca. In „Registrul Dijmelor papale” din anii 1332-1337 sunt mentionate localitatile Belfir si Girisu-Negru, cu prilejul strangerii dijmelor papale de la populatie (un fel de impozit, dare, taxa). Localitatea Gurbediu pare a fi cea mai veche, cel putin dupa atestarea ei scrisa, amintita tot cu ocazia unei hotarnicii, care insa a avut loc in anul 1302. Satul Râpa, desi atestat documentar mult mai tarziu, in 1692, cu prilejul pustiirilor turcesti din aceste parti, a existat si el in secolele anterioare, ca date probabile si identificabile in legătura cu diferitele forme ale numelui localitatii putand fi amintite: 1220, 1403, 1412, 1474.

Faptul ca Tinca si imprejurimile sale sunt amintite in aceste documente scrise, demonstreaza ca asezarile de aici sunt, de fapt, mai vechi. Ipoteza e sustinuta si de unii istorici, care afirma ca, in urma distrugerii cetatii Oradea de catre tatarii in anul 1241, autorul lucrarii „Carmen miserabile” - Rogerius - s-ar fi refugiat pe aceste meleaguri locuite, impreuna cu alti concetateni de-ai sai.

Incepand cu cea de-a doua jumatate a secolului al XV - lea si pana pe la sfarsitul secolului al XVII - lea , populatia acestor sate a avut de suferit atat de pe urma exploatarei sociale, cat si de pe urma numeroaselor incursiuni si chiar a ocupatiei turcesti. In legatura cu aceasta perioada framantata a istoriei poporului roman, documentele mentioneaza destul de des numele si situatia satelor noastre, intre altele, distrugerile pricinuite de invaziile turcesti din anii 1555, 1597, 1599, precum si inscriptiile ce se intocmesc in 1552, 1555, 1605, 1692 si altele mai tarzii in legatura cu obligatiile feudale ale iobagilor din aceste localitati. De mentionat ca, in toata aceasta perioada, populatia din aceasta zona, cu toate retragerile temporare din fata primejdiilor a ramas pe vetrele ei, continuand sa se ocupe de cultivarea pamantului, cresterea animalelor si prelucrarea lemnului.

Situatia populatiei nu s-a imbunatatit nici dupa alungarea turcilor, stapanirea habsburgica organizand si mai meticulos exploatarea iobagilor din Transilvania. Framantarile sociale continua, multi din iobagii locali participand la rascoalele ce au avut ca scop alungarea habsburgilor din Transilvania.

In preajma si dupa anul 1800 constatam patrunderea relatiilor capitaliste in agricultura satelor de pe Crisul Negru. Stapanii de mosii (Episcopia Catolica din Oradea si Capitulul ei) arendeaza iobagilor, in grele conditii, suprafete de terenuri agricole. Ca urmare a dezvoltarii localitatii Tinca, dupa 1800 este ridicata la rangul de oras, in 1855 devine targ de campie, iar cu doi ani mai inainte, respectiv 1853 localitatea se constituie ca centru de plasa. Din acelasi an are si carte funduara (funciara). Dezvoltarea economica a comunei capata un nou impuls prin construirea liniei ferate Ciumeghiu-Holod, data in folosinta in anul 1899. Dupa 1900, apar si se dezvoltă o serie de ateliere mestesugaresti si mori mecanice, care folosesc deja munca salariata.

Primul razboi mondial a adus multe suferinte populatiei din satele comunei. Izbucnirea revolutiei burghezo-democratice de la

sfarsitul anului 1918 a antrenat si masele populare din aceste parti. Ele au primit cu mare entuziasm hotararea Adunarii Nationale de la Alba-Iulia din 1 decembrie 1918, privitoare la unirea Transilvaniei cu Romania. Din comuna Tinca au participat efectiv la acest eveniment Andrei Iile si Aurel Pinteau din Tinca, Petru si Gheorghe Sarbu din Girisu-Negru, Iova Moise din Râpa si alti locuitori.

In timpul celui de-al doilea razboi mondial, locuitorii comunei au participat la luptele de eliberare a pamantului romanesc de sub stapanire straina, iar in septembrie 1944 populatia civila a dat o mana de ajutor trupelor romane pentru eliberarea satelor noastre.

Perioada comunista aduce transformari economice, in parte pozitive, pentru comuna Tinca, dar si constrangeri de ordin religios, politic si spiritual. Pentru convingerile lor, unii locuitori ai comunei au fost deportati la canal, de unde multi nu s-au mai intors niciodata.

Localitatea Tinca este situata in Campia Crisurilor, la locul unde piemonturile vestice, campia si padurea se imbina armonios, iar Crisul Negru isi croieste albia in depozitele aluvionare ale Campiei de Vest. Localitatea este mentionata prima data in 1338. Astazi, Comuna Tinca este una dintre putinele din tara in care numarul locuitorilor creste continuu, iar media de varsta scade. Aici fondurile europene sunt "acasa", asa ca in fiecare zi apar si se dezvoltă afaceri pe bani europeni, fiind totodata un exemplu de bune practici in atragerea de fonduri nerambursabile la nivel de autoritati publice locale.

In ceea ce priveste viata social-culturala a comunei Tinca, mentionam ca documente scrise amintesc de existenta unui invatamant organizat inca de prin secolul al XVII-lea. In 1700 la Tinca functiona deja o scoala romaneasca, care pe parcurs a fost reorganizata si largita. Aceasta scoala primeste un puternic sprijin in anul 1860, cand Nicolae Jiga ii doneaza un intravilan cumparat cu 4.000 de florini pentru construirea unui nou local de scoala (in prezent, liceul din localitate ii poarta numele). Din anul 1858 Tinca are si o gradinita de copii. Dupa unire, scolile din comuna Tinca au fost transformate in scoli de stat, iar din anul 1961, in localitatea de resedinta functioneaza un liceu teoretic. In legatura cu viata cultural-artistica, subliniem infiintarea a doua coruri, inca de la sfarsitul secolului trecut: Corul din Girisu-Negru - 1893 si Corul mestesugarilor din Tinca - 1896. In octombrie 1910 se constituie la Tinca

"Despartamantul" Astra, avandu-l ca presedinte pe Andrei Ile, prin a carui activitate s-au organizat numeroase manifestari cultural-artistice, printre care amintim si prima reprezentatie de teatru in limba romana, in 1911, data de catre trupa lui Aurel P. Banut, iar corul "Hilaria" din Oradea a facut prima sa vizita la Tinca in anul 1907. In anul 1932, ASTRA organizeaza o mare manifestare cultural-artistica, cu participarea numeroaselor formatii artistice scolare din satele comunei si din imprejurimi. In anul 1946 ia fiinta primul cămin cultural din istoria localitatii, iar in anul 1967 a fost construit un altul, pe bază contributiei cetatenilor. Din anul 1956 in Tinca functioneaza un muzeu de Stiinte Naturale, a carui activitate a fost mult impulsionata prin eforturile unui autodidact local, Csak Coloman, in prezent cetatean de onoare al comunei. Primaria comunei Tinca, in colaborare cu Biserica reformata Tinca se ingrijesc in prezent de aceasta institutie. In colectia muzeului se pastreaza o mandibula completa de mamut (Mammuthus primigenius), material descoperit cu ocazia saparii căminului pentru turbina la moara de langa statiunea balneara, in anul 1932, la 8 m adancime. De asemenea, un alt exemplar rar este fragmentul de molar de mamut, descoperit in albia Crisului-Negru, in anul 1964. Din anul 1952 functioneaza o biblioteca comunala, avand la inceputuri peste 27.000 de volume. Activitatea bibliotecii este coordonata si sprijinita, in zilele noastre, de catre Consiliul Local Tinca.

Localitatea Gurbediu este situata pe drumul Beius-Tinca-Salonta, la 6 km departare de centrul de comuna, fiind amplasata in partea de nord-vest a Tincii, acesta fiind atestata documentar inca din anul 1302, pe malul drept al Crisului Negru. In Evul Mediu, satul se dezvolta organizat, iar agricultura le furniza hrana locuitorilor, pentru a putea supravietui. Inceperea oranduirii capitaliste, Revolutia de la 1848-1849 din Transilvania, prezinta localitatea locuita de romani si maghiari. Acum ia fiinta la Gurbediu un odios „tribunal de sange” - unde erau judecati si pedepsiti romanii care refuzau sa participe la Revolutia din Transilvania. Astfel, satul a cunoscut profunde transformari sociale, economice si politice. De la est la vest satul este traversat de soseaua judeteana si dispune de apa curenta, oficiu postal, punct farmaceutic, scoala generala cu clasele I-VIII, grădinita - constructie noua, cablu TV, internet. Meseriile practicate in aceasta localitate sunt variate: agricultori, crescatori de animale, cresterea albinelor, soferi,

mecanici agricoli, tamplari, electricieni, zidari, silvicultori, macelari. In sat sunt trei lacasuri de cult (ortodox, catolic si baptist). In centru Gurbediului se afla cladirea etajata a scolii cu clasele I-VIII si in apropierea ei este si grădinita. Turismul este destul de bine reprezentat in satul Gurbediu. In padurea Goroniste este localizata „Poiana cu narcise”, o rezervatie care se dezvolta la cea mai joasa altitudine din tara. Tot aici este si cantonul de vanatoare, apartinand Ocolului Silvic Tinca.

Localitatea Girisu Negru este atestata documentar in anul 1169, fiind asezata in sud-vestul comunei Tinca. Hotarul satului este drenat de raul Crisul Negru si afluentul acestuia, Ratasel. Satul s-a dezvoltat in conditiile societatii feudale specifice pentru partea de sud a judetului, cu aglomerari de gospodarii in vatra satului, cu ulite drepte si casele trase la rand. In cea mai mare parte, locuitorii se ocupa cu cultivarea cerealelor, cresterea animalelor, legumicultura si comert. In sat functioneaza o scoala cu clasele I-IV si o grădinita. Căminul cultural al satului poarta numele solistei de muzica populara, originara din sat, Elisabeta Pavel. De asemenea satul dispune si de un dispensar medical.

Dealul Burzau strajuie hotarul si relieful satului Râpa, care coboara in trepte pana in lunca Crisului Negru. Existenta vetrei strabune se pierde in negura involburata a vremurilor istorice. In perimetrul localitatii s-au gasit urme si ramasite umane din epoca fierului, iar prezenta dacilor liberi in acesta zona este o certitudine. Azi satul are o scoala cu clasele I-IV si o grădinita, 2 lacasuri de cult (ortodox si baptist) si din 2007 functioneaza Centrul de reabilitare si recuperare al persoanelor cu dezabilitati. Ocupatiile localnicilor sunt: agricultura, cultura cerealelor, cresterea animalelor, pomi fructiferi, vita-de-vie, gradinarit.

Localitatea Belfir se inscrie ca fiind una din primele localitati unde s-au gasit urme ale prezentei oamenilor in comuna Tinca. Acesta este un topor de piatra din neolitic, prezent la Muzeul de Stiinte Naturale din Tinca. Secolele al II-lea si al III-lea consemneaza prezenta dacilor liberi la Belfir, Cociuba Mare, Râpa, Tinca, Oradea si altele. Atestarea documentara este semnalata in feudalismul dezvoltat, 1552. Locuitorii acestui sat s-au ocupat cu legumicultura de cand se stiu. In sat exista o scoala cu clasele I-IV, o grădinita si o biserica romano-catolica in cadrul careia este si un internat pentru a ajuta copii cu o situatie materiala precara.

CAPITOLUL I ANALIZA SITUATIEI EXISTENTE

I.1. CADRUL GENERAL

ASEZARE GEOGRAFICA

Asezata pe malul drept al Crisului Negru, acolo unde Campia Crisurilor se imbina armonios cu Dealurile Vestice, localitatea Tinca se afla situata in vestul Romaniei si sud-vestul judetului Bihor. Situata geografic intre paralelele 46°-47° latitudine nordica si meridianul 21°-56° longitudine estica, ce trece la rasarit de localitate, Tinca poate constitui un reper in trasarea liniei estice, fizico-geografice a Campiei Crisurilor.

Limita estica a Campiei Vestice este foarte sinuoasa, datorita intrepatrunderii dintre campie si zona deluroasa, iar pe de alta parte, datorita faptului ca trecerea de la campie inalta la piemont se face treptat. Intre Beliu si Olcea, campia intra in contact cu dealurile Codru-Moma, iar intre Tinca si Apateu, cu dealurile Tasadului. Localitatea Tinca este amplasata aproape de intrarea in Depresiunea Holodului, avand o suprafata totala de 145 km². La nord de Tinca, la 40 de km, este situat Municipiul Oradea, la 23 de km in vest este Municipiul Salonta, iar la 40 de km est, Municipiul Beius. In spre sud, la 50 de km, este orasul Ineu, din judetul Arad. Prin nordul localitatii trece calea ferata Ciumeghiu-Holod.

Relieful localitatii, format din Campia Crisurilor, are o suprafata de 14.199 hectare teren agricol, pasuni, fanete, vii si livezi. Fondul forestier este de 4.187 hectare. In partea de nord a localitatii, ca o prelungire a terasei a cincea, sunt dealurile Sarazului spre comuna Husasau de Tinca si dealul Huta spre

satul Fonau. In nord-estul localitatii se afla satul Caranzel din comuna Lazareni si prelungirea dealului Burzau de la Râpa. In sud-est, peste raul Crisul Negru, sunt satele Cociuba Mare si Chesa, iar la sud, Belfirul. In partea de sud-vest este satul Girisu-Negru, iar in partea de nord-vest si vest, localitatea Gurbediu, sat component al comunei. Comuna se invecineaza la nord cu Husasau de Tinca (comuna), la nord-vest se afla comuna Madaras, la vest comuna Tulca, la sud comunele Batar si Olcea, Cociuba Mare, iar la est comuna Holod si la nord-est comuna Lazareni.

ORGANIZARE ADMINISTRATIVA

Comuna este unitatea administrativ-teritoriala de bază care cuprinde populatia rurala unita prin comunitate de interese si traditii, alcatuita din unul sau mai multe sate, in functie de conditiile economice, social-culturale, geografice si demografice. Prin organizarea comunei se asigura dezvoltarea economica, social-culturala si gospodareasca a localitatilor rurale.

In actuala structura administrativa, comuna Tinca are in componenta cinci localitati: Tinca, Belfir, Râpa, Gurbediu si Girisu - Negru. Satul resedinta de comuna este Tinca, care de altfel da si numele comunei.

Comuna Tinca este persoana juridica de drept public. Are patrimoniu propriu si capacitate juridica deplina. Autoritatile administratiei publice prin care se realizeaza autonomia locala in comuna Tinca sunt Consiliul Local, ca autoritate deliberativa si Primarul, ca autoritate executiva.

Consiliul local se compune din consilieri locali alesi in conditiile stabilite de legea pentru alegerea autoritatilor administratiei publice locale. Consiliul local are initiativa si hotaraste, in conditiile legii, in toate problemele de interes local, cu exceptia celor care sunt date prin lege in competenta altor autoritati ale administratiei publice locale sau centrale. Aparatul de specialitate al Primarului comunei Tinca este organizat si functioneaza in temeiul OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ.

Comuna Tinca are un primar si un viceprimar, alesi in conditiile legii. Functia de primar si functia de viceprimar sunt functii de demnitate publica. Viceprimarul este subordonat primarului si, in situatiile prevazute de lege, inlocuitorul de drept al acestuia, situatie in care exercita, in numele primarului, atributiile ce ii revin acestuia. Primarul poate delega o parte din atributiile sale viceprimarului. Aparatul de specialitate al Primarului comunei Tinca este organizat si

functioneaza in temeiul OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ. Aparatul de specialitate al primarului cuprinde 27 de functii si este structurat conform organigramei aprobate prin hotarare a Consiliului Local al comunei Tinca.

ACCESIBILITATE

Comuna Tinca este situata in partea de sud a judetului Bihor, in Campia Crisurilor, pe cele doua maluri ale Crisului Negru (Râpa, Tinca si Gurbediu pe malul drept, iar Belfirul si Girisu-Negru pe malul stang), la o distanta de 592 de km de capitala tarii, la 40 de km de Oradea, resedinta judetului Bihor si la 24 de km de municipiul Salonta. Comuna Tinca se afla la o distanta de 40 km de Oradea, timpul aproximativ, necesar parcurgerii distantei fiind de 35 de minute cu masina, 50 de minute cu autobusul si 1 ora si 35 de minute cu trenul. Aeroportul cel mai apropiat se gaseste tot la Oradea. Legătura cu Oradea si Salonta este asigurata prin curse zilnice de autobus.

Comuna este deservita de punctul C.F.R. Tinca, prin linia Vascau - Ciumeghiu, in comuna fiind halte: halta Gurbediu, punct oprire Tinca si halta Râpa. Punctul C.F.R. Tinca cuprinde 3 linii feroviare: una publica de incarcare-descarcare a vagoanelor cu lungimea de 660 ml, linia a doua directa de expedieri de trenuri cu lungimea de 627 ml si linia abatuta pentru primiri si expedieri cu lungimea de 700 ml. Capacitatea de tranzit este de 40 de trenuri/24 ore. Nu exista tuneluri si poduri C.F.R. in comuna Tinca.

Accesibilitatea pe cale rutiera a comunei Tinca se poate realiza prin urmatoarele drumuri si rute:

- **Drumuri judetene:**
 - DJ 762 A, care intra in judetul Bihor din judetul Arad, in directia Oradea, prin: Ucuris - Olcea - Belfir - Tinca - Les, lungimea sa in raza comunei fiind de 11 km;
 - DJ 795 Salonta - Vintere, avand 15 km in raza comunei;
 - DJ 709 A Batar - Belfir - Pocola, 7 km in raza comunei.
- **Drumuri comunale:**
 - DC 94A Gurbediu - Ianosda: 7 km, drum pietruit;
 - DC 90 Gurbediu - Husasau: 4 km, drum pietruit;
 - DC 102 Tinca - Cociuba Mare - 5 km, drum pietruit.
- **Drumuri agricole:**
 - DA Tinca - Belfir: 4 km drum de pamant;

- DA Tinca - Taut cu lungimea de 7 km, drum de pamant;
- DA Râpa - Cociuba Mare - 2 km, drum nepietruit;
- DA Tinca nord - spre padurea Gurbediului, lungimea 2,5 km, drum pietruit.

SUPRAFATA

Suprafata totala a comunei este de 14.199 ha. Din suprafata totala a comunei, cea mai mare parte o acopera suprafata agricola de 9878 ha, respectiv doua treimi, din care:

- Suprafata arabila - 7821 ha;
- Pasuni- 1915 ha;
- Fanete - 111 ha;
- Livezi si pepiniere pomicole - 31 ha.

Suprafata neagricola de 4097 ha reprezinta aproximativ o treime din intreg, din care:

- Paduri - 3605 ha;
- Luciu de apa - 64 ha;
- Constructii - 317 ha;
- Cai de comunicatii si cai ferate - 75 ha;
- Teren neproductiv - 36 ha.

RELIEF

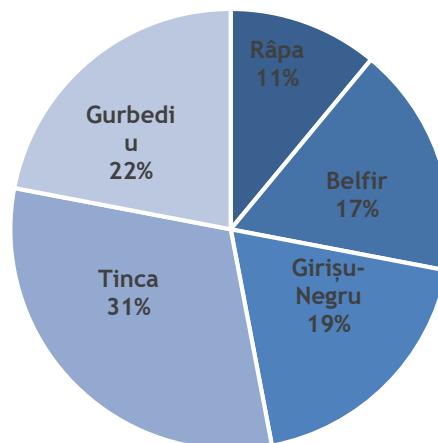
Ca forma de relief, comuna este situata in Campia Vestica si o mica portiune in Piemonturile estice; dupa unii geografi, acestea ar fi Campia Crisurilor si Piemontul Codrului (ca forma de megarelief). Ca forme de mezo-relief au fost determinate Lunca Crisului Negru si platforma piemontana terasata, in partea nordica. Ca forme de micro-relief se intalnesc vaile temporare care au, in general, o directie nord-sud, precum si dealurile din Râpa (dealul Burzaului) la nord, dealul Husasaului si dealul Fonaului.

Marea majoritate a reliefului o formeaza Campia Crisului Negru, ocupand toata suprafata de sud a comunei (malul stang al Crisului Negru), iar in partea de nord (malul drept al Crisului Negru) pe langa forma de relief a campiei mai gasim dealurile amintite, de fapt doua terase ale Crisului Negru. Pe langa acest rau s-a format Lunca Crisului, avand in compozitie pietrisuri mari si marunte, precum si din nisip. Aceasta lunca este folosita pentru pasunat si pentru fanete naturale. Cu ocazia ploilor mai abundente lunca este inundata. Altitudinea fata de nivelul marii este de 166 m la nord, 130 m in centrul localitatii de resedinta si 155 m pe malul Crisului Negru.

Geologia zonei si relieful au fost studiate de-a lungul anilor de mai multe personalitati in domeniu: geograful francez Emmanuel de Martonne, geologul de la Bucuresti, Mircea

Pauca, geograful Grigore Posea si mai recent profesorul universitar I.O. Berindei (1968) de la Cluj-Napoca.

Studiile de specialitate stabilesc pentru localitatea Tinca cinci terase. Incepand din

Distributia ca suprafata a localitatilor comunei Tinca

lunca Crisului Negru, in ordinea inversa vastei lor, terasa t1 este cuprinsa de lunca raului cu inaltimea de 6-15 m. Este cea mai recenta si are extensiunea cea mai mare, cuprinzand străzile: Avram Iancu, Campului, Targului, Closca si Crisan, Piata Dumbravei, Oborul de animale, Moara de cereale, fostul C.A.P. - fiind supusa inundatiilor la mari viituri. Malul drept al Crisului a fost ridicat, prin constructia unui dig de protectie, in lungime de cativa kilometri, cu scopul de a feri localitatea de inundatii.

Terasa t2 - reprezinta o larga extensiune cu inaltimea de 16-25 m, cuprinzand central localitatii cu străzile: Republicii, Armatei Romane, Tudor Vladimirescu, Mihai Viteazu, Scolii, Traian. Podul este dispus in trepte, datorita proceselor de aluvionare.

Terasa t3 (25-40 m) - apare in nord-estul localitatii cu străzile: Dorobanti, Horea, Emanuil Gojdu, Tulea Serban, N. Jiga, ca si o parte a străzii Andrei Muresan. Se delimiteaza de terasa t2 printr-un torent care coboara din dealul Fonaului.

Terasa t4 (40-60 m) situata in nordul localitatii, este traversata de linia ferata si despartita de t3 printr-un alt torent care coboara din dealul Huta.

Terasa t5 se defineste la nord de linia ferata Ciumeghiu-Holod, cu altitudine de 70-90 m, cuprinzand Ocolul Silvic, Agromec, cimitirul ortodox si un bloc de locuinte, dupa care urmeaza padurea de cer si stejar - pana la

hotarul cu Valea Sarazului, dinspre Husasau de Tinca, ce depaseste 70-100 m altitudine.

CLIMA

Campia de Vest este supusa, din punct de vedere climatic, atat influentei oceanice, cat si celei continentale, astfel ca asezarea are un climat temperat continental, cu o nuanta mai calda si mai umeda decat in celelalte campii ale tarii, cu veri relativ calduroase si cu ierni blande. Masele de aer care se revarsa asupra acestei zone sunt de origine diferita: Oceanul Atlantic, Marea Mediterana, Marea Baltica, etc. Cele mai frecvente miscari ale maselor de aer sunt dinspre nord-nord-vest.

Temperatura medie anuala este de 10,5°C; temperatura medie cea mai ridicata se inregistreaza in luna iulie, avand valoarea de 21,2°C, iar cea mai scazuta medie lunara este in ianuarie -15°C. Pe anotimpuri, temperatura medie se prezinta in felul urmat: iarna -16°C, vara 20,3°C, primavara 10,9°C, toamna 10,7°C. Numarul zilelor cu temperatura de peste 20 de grade este de 99.

Toamna ingheturile incep in prima parte a lunii octombrie. In timpul iernii gerurile alterneaza cu dezgheturi. Primaverile sunt relativ scurte, temperaturile inalte apar brusc in luna martie, in aprilie vremea este variabila, iar din luna mai temperaturile ridicate amintesc de vara. Cele mai calde luni sunt iulie si august. In toamnele lungi, de multe ori timpul insorit se mentine pana la sfarsitul lunii noiembrie.

Precipitatiile medii anuale sunt de 635 mm, egale cu media pe tara. Pe anotimpuri, precipitatiile sunt repartizate in felul urmat: iarna -116,3 mm, primavara 162,9 mm, vara 200 mm si toamna 155,8 mm. Cele mai abundente ploi cad la sfarsitul primaverii si inceputul verii. In lunile iulie-august-septembrie se inregistreaza un usor deficit de umiditate. Marea majoritate a precipitatiilor cad sub forma de ploaie. In mod obisnuit, zapada acopera in mod satisfactor solul.

Cele mai frecvente vanturi sunt cele din nord-vest, vanturi umede si reci, si vanturile din sud si sud-vest.

Inghetul incepe, in general, in luna decembrie si tine pana la sfarsitul lunii februarie. Grosimea ghetii ajunge pana la 50 cm. In anii cu temperatura mai ridicata, inghetul apare tarziu si are o durata mai mica de circa 3 saptamani. Au fost ani cand fenomenul inghetului a lipsit.

Comuna Tinca beneficiaza de o clima moderata, temperat continental, la care se adauga microclimatul padurilor, al Crisului Negru si influenta curentului venit din Atlanticul de Nord si Marea Mediterana.

Temperatura medie anuala este cuprinsa intre 10-11°C. Prima zi de inghet poate sa apara la inceputul lunii noiembrie si ultima zi in ultima decada a lunii aprilie.

Cantitati mari de precipitatii, peste 900-1000 mm, s-au inregistrat in anii cu intensitate activitate ciclonica: 1875, 1970, 1975, 1980. In anii cu cantitati de precipitatii scazute, suma poate scadea in jur de 400 mm anual. Punctul hidrometric Tinca prezinta media anuala a precipitatiilor de 600-700 mm, fapt deosebit de favorabil pentru culturile agricole, mai ales ca nici nu sunt semnalate nici intervale de seceta excesiva. Pe langa ploaie si zapada, alte fenomene meteorologice sunt: bruma, chiciura, ceata, grindina, poleiul.

HIDROGRAFIE

Este reprezentata prin apele freatice (fantani, puturi), apele de suprafata (cursul mijlociu al Crisului Negru si cativa torenti si paraie) si apele de adancime subterane, reprezentate de izvoarele minerale si termale din statiunea Tinca.

Teritoriul comunei Tinca apartine bazinului Crisului Negru, si anume limita inferioara a cursului mijlociu. Crisul Negru are aici cursuri secundare, iar albia majora este relativ lata. Distanta de la izvorul raului pana la comuna Tinca este de 92 de km. Latimea medie a albiei minore a Crisului Negru la Tinca este de circa 40 de metri, iar adancimea medie de circa 3,5 m. Albia majora este strabatuta de mai multe cursuri secundare, dintre care cea mai importanta albie este „Crisul Mort”, parasita in secolul trecut, cand s-a format o albie noua, astfel ca primeste apa numai cu ocazia inundatiilor.

Debitul Crisului Negru creste de obicei de doua ori pe an, primavara cu intensitate mai mare si toamna cu intensitate mai mica. Volumul maxim de apa este atins in lunile februarie, martie si aprilie, reprezentand aproximativ 45% din volumul anual.

Afluentii mai importanti ai Crisului Negru pe teritoriul comunei sunt urmatarii: Valea Pustiei, care trece prin satul Râpa si Valea Noua, care trece la intrarea in satul Gurbediu, ambele in partea dreapta a Crisului Negru. In partea stanga este afluentul Rataselu, care strabate satele Belfir si Girisu-Negru. Aceste cursuri de apa au un debit foarte variat, apele lor crescand in anotimpul ploios si aproape dispar in lunile secetoase.

In zona localitatii cursul mijlociu al Crisului are o lungime de 3-4 km, cu malul drept protejat de un dig contra inundatiilor. In zona bailor, albia a fost indreptata, cursul deviat

spre sud pe o portiune de 1 km, pentru a feri statiunea de inundatii.

Apa din Crisul Negru este folosita pentru alimentarea localitatii, a satelor Belfir, Girisu-Negru, Olcea si Calacea, cu apa potabila. Cu 3-4 decenii in urma, zona de curbura de la Baile Tinca este folosita ca loc de agrement pentru plimbarile cu barcile, loc pentru plaja si baie pe timp de vara.

Aici datorita excavarilor de pietris, adancimea albiei era de 4-5 m cu multe ochiuri, periculoase pentru inec.

Fauna acvatica are circa 10 specii de peste: scobar, somn, crap, stiuca, clean si altele.

Apa poate fi folosita si pentru irigatii, datorita gradului mijlociu de mineralizare. Inundatiile se produc in special primavara, datorita topirii zapezilor, si uneori vara.

Revarsarile apelor de-a lungul secolelor au avut un rol pozitiv, contribuind la umplerea treptata a campiei cu aluviuni.

In comuna Tinca, peste Crisul Negru sunt doua poduri: unul de beton intre Tinca si Belfir cu un tonaj de peste 20 t si unul de lemn intre Râpa si satul Chesa (comuna Cociuba Mare) cu un tonaj de 2 t. In general, trecerea peste Cris se face pe poduri; in timpul verii insa, cand nivelul Crisului scade foarte mult este posibila trecerea prin mai multe locuri, mai folosite fiind cele din

dreptul străzilor care duc la Cris sau trecerea din amonte de fosta moara.

Bacuri sau poduri umblatoare nu sunt. Exista cateva zone de balta, in special vaile parasite ale Crisului sau bratele afluentilor sai, care in timpul ploilor sau inundatiilor se umple cu apa. Lacuri cu ape permanente nu sunt pe teritoriul comunei.

Apele de adancime subterane reprezinta o sursa de bogatie pentru comuna, intrucat aici se regasesc ape minerale si termominerale, bicarbonate, sodice, carbogazoase si alcaline ce au proprietatile apelor minerale din Franta, de la Vichy. In statiune se afla cinci izvoare, din care 2 si 3 inchise si abandonate: izvorul nr. 1 cu apa bicarbonata, alcalina, iodurata, recomandata in afectiunile rinichilor, izvorul nr. 4 cu o mineralizare de 7% si o compozitie completa, a carui apa este utilizata pentru afectiunile medicale: stomac, fiere, ficat si pentru cura externa - baie. Apa este bicarbonata, alcalina, iodurata, carbogazoasa, fiind folosita de cetateni pentru consum. Izvorul nr. 5 cu o concentratie mica de gaz metan, are o temperatura de 23°C si este putin mineralizata. Debitul de apa minerala pentru cura interna si externa este asigurat de izvoarele 1 si 4. Izvorul termal este inchis, apa avand temperatura de 35°C.

SOLURILE

În structura geologică a solului se găsește un soclu cristalin scufundat, al masivului Tisia, peste care urmează o patură sedimentară neuniformă.

Zona și lunca Crisului Negru este acoperită de Loessoid. În câmpia joasă apar depozite de mlastină, aparținând Holocenului.

Forajele efectuate în zonele: Tinca și Batar pe Crisul Negru, au întâlnit depozite alcătuite din nisipuri, pietrisuri cu bolovanisuri, intercalate cu argile reprezentând vechiul con de dejectie al acestui râu.

În evoluția Câmpiei Crisurilor, pentru localitatea Tinca, se pare că ar corepunde etapa cuaternară (de câmpie) când se formează glaciurile, cu cele 3-4 nivele de terasă, iar apoi câmpia joasă și luncile râurilor. Geneza formelor de relief este condiționată atât de procesele neotectonice, cât și de condițiile climatice. În această etapă apare și se dezvoltă relieful actual.

Localitatea Tinca face parte din regiunea pedo-geografică Banat-Crisana, fiindu-i specific domeniul aluvionar și podzolurile. Dintre tipurile de sol întâlnite în perimetrul localității amintim: solurile aluvionare cu tipuri zonale și solurile de lunca cu tipuri azonale. Acestea au o fertilitate bună și s-au format în condițiile unui climat umed, cu păduri de foioase, pe un substrat cu depozite de argile, nisipuri și marne, cu un relief înclinat și un drenaj slab. Conținutul de humus este redus în stratul superior. Solurile aluvionare se caracterizează prin întrepătrunderea formațiunilor argiloase din orizonturile superioare ale profilului.

Solurile de lunca cuprind aluviunile, care s-au format în condiții specific pedogenetice ale luncilor.

FLORA ȘI FAUNA

Flora și fauna este foarte diversificată și bogată atât ca număr de specii cât și ca valoare a acestora. Această bogăție este dată și de mărirea suprafeței ocupate de pădure și de cursurile de apă.

Pe teritoriul comunei întâlnim situl înscris în Natura 2000 - Pădurea Goroniste. Astfel întâlnim pădurea ripariană mixtă de lunca care este un habitat care cuprinde păduri din specii cu lemn de esență tare situate în albia majoră a râurilor, expuse regulat inundațiilor în perioada creșterii nivelului apei, sau situate în zone joase și expuse inundațiilor provocate de înălțarea apei freactice. Aceste păduri se dezvoltă pe depozite aluviale recente. Solul poate fi bine drenat între inundații sau poate rămâne ud.

Dintre speciile caracteristice acestui habitat amintim stejarul pedunculat, ulmul de lunca, ulmul de câmp, ulmul de munte, frasinul comun, frasinul de lunca, plopul negru, plopul canadian, plopul tremurător și arinul negru. Stratul arbustiv, de subarboret și cel ierbos sunt bine dezvoltate și formate din malin, hamei, via de vie sălbatică, fluiertoare, iederă, brebenel, laptele pasării, coacaz roșu, alături de multe alte specii.

Habitatul Păduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum cuprinde pădurile de sleau, care au ca particularitate prezintă constantă a fagului, în raport de codominanță cu gorunul și carpenul. În sit este întâlnită o populație de narcise, care sunt prezente aici la una dintre cele mai joase altitudini din țară. Dispersate în arborete de foioase, densitatea acestora este variabilă, de la zone compacte cu diametrul de 1 - 10 m, până la zone în care exemplarele traiesc izolat. Pajiștile secundare au o vegetație bine încheagată, reprezentată de iarba vantului, paiusul comun, paius mic, paius stepic, barboasa, firuța, obsiga nearistată, alături de multe altele.

Situl beneficiază de o entomofaună diversă și bogată, întâlnindu-se cosasul verde, lacușta calătoare italiană, greierele de câmp, calugarita, alături de multe alte specii de gândaci, plosnite de plante, libelule și fluturi. Speciile de amfibieni care se regăsesc în cadrul sitului sunt reprezentate de brotăcel, broasca roșie de pădure, broasca mare de lac și broasca răioasă brună. Cele trei specii de amfibieni de interes comunitar prezente în sit și sunt tritonul cu creastă, buhaiul de balta cu burta galbenă și cel cu burta roșie, toate având populații aflate într-o stare bună de conservare. Dintre reptile putem întâlni năparca, sarpele de alun, sarpele lui Esculap, șoparla de câmp, gusterul și sarpele de casă.

În Pădurea Goroniste cuibăresc o multitudine de pasări, dintre care menționăm cinteza de pădure, scatiul, presura galbenă, pitulicea fluiertoare, pitulicea mică, botgrosul, mugurarul, cucul, sturzul cântător, grangurele, mai multe specii de pitigoi și ciocanitori, uliul porumbăr, uliul pasarelelor, ciuful de pădure, huhurezul mic, sorecarul comun, vanturelul roșu, ochiul boului, macaleandrul, codrosul de munte, mierla, gaita, cotofana, stancuța, corbul, alături de care apar multe altele. Fauna de mamifere prezintă mai multe specii precum mistrețul, capriorul, iepurele, viezurele, vulpea, pisica sălbatică, dihorul și vevertă. Din fauna de micromamifere se remarcă mai multe specii de soareci, chitcani, parși și liliaci, iar dintre

mamiferele carnivore de talie mica intalnim nevastuica si hermelina.

In zona de lunca apare o vegetatie specifica, formata din: salcii, plopi, arini. Flora ierboasa provine din: rogoaze, coada calului, specii de trifoi care dau o cantitate mai mare din masa ierboasa. Arbustii mai importanti sunt: socul, maciesul, porumbarul.

Pasunile si fanetele au o buna compozitie floristica unde, alaturi de grunincele apar: pirul, trifoiul, albastrelele, mohorul, costreiu.

De asemenea pe malurile Crisului Negru intalnim vegetatie acvatica destul de abundenta care are o importanta deosebita pentru pasari. Astfel amintim suprafete acoperite de trestisuri, rogozisuri si papurisuri. In acestea, de cele mai multe ori, se gasesc si desisuri de rachite si salcii

utilizate de o multitudine de pasari acvatice pentru reproducere.

Aici cuibaresc izolat sau in colonii mixte starcul pitic, buhaiul de balta, starcul purpuriu, egreta mica, starcul galben, lopatarul, starcul de noapte, tiganusul si starcul cenuziu, alaturi de care se gasesc uneori si cuiburile de cormoran mic si cormoran mare. Putem aminti si pasari migratoare: berze, gaste, corcodei, cormorani, cufundaci, ferestrasii, califari, starci, cocori, pescarusi, chire, chirighite.

Apele Crisului Negru gazduiesc numeroase specii de pesti, dintre care 11 sunt de interes comunitar: petroc, avat, dunarita, zvarluga, raspar, fusar, boarta, mreana vanata, porcusorul de nisip, pietrar, porcusorul de vad.

RESURSELE NATURALE

Terenuri agricole si fond forestier

Fondul funciar este una dintre principalele resurse ale localitatii, aproximativ 68% din suprafata totala a comunei fiind destinata agriculturii. De asemenea, pe teritoriul comunei exista o suprafata de 3605 ha de teren forestier, care reprezinta o resursa naturala importanta pentru populatia comunei Tinca. Suprafata terenului forestier din comuna Tinca este in administrarea Ocolului Silvic Tinca. Esenta cea mai des intalnita este guercineea, iar grosimea medie

este de 24 cm in diametru. Padurile din raza comunei sunt parcelate, delimitate de linii parcelare, accesibile dar nepietruite. Fondul forestier din raza Ocolului Silvic Tinca are o zona mlastinoasa in suprafata de cca 5 ha, situata pe valea Topile, intr-un singur loc.

Resurse minerale

Izvoarele cu ape minerale bicarbonatate, calcice, magneziene, sodice, carbogazoase, atermale. Baile Tinca sunt recunoscute pentru aceste ape care au proprietati curative pentru afectiuni ale tubului digestiv

si hepatobiliar, boli metabolice si de nutritie, afectiuni asociate (ale aparatului locomotor, sistemului nervos periferic, cardiovascular, renal si caile urinare, boli profesionale). Izvoarele minerale au fost forate la o adancime de 180-200 m. Ca resursa naturala exista zacamantul de titei din nordul localitatii, terasa 5, fiind descoperit cu doua decenii in urma. Un lichid uleios, vascos de culoare neagra, extras din cele 14 sonde si transportat in cisterne speciale la rafinaria din Arad. Pietrisul si nisipul din albia raului sunt folosite de localnici pentru constructii.

Padurea Goroniste

Pe teritoriul localitatii se afla ROSCI0155 Padurea Goroniste, inclusa in Natura 2000. Padurea Goroniste este localizata in partea de sud-vest a judetului Bihor, pe un teren plan in apropierea satelor Causad, Gurbediu si Husasau de Tinca, pe teritoriul administrativ al comunei Tinca. Zona face parte din regiunea biogeografica continentală, trupul de padure fiind situat pe limita acestei regiuni biogeografice cu cea Panonica. Importanta sitului consta in prezenta a doua habitate de interes comunitar, de paduri ripariene si paduri de stejar cu carpen, precum si in existenta unor habitate acvatice de calitate foarte buna care adapostesc populatii din trei specii de amfibieni de interes comunitar: tritonul cu creasta, buhaiul de balta cu burta galbena si buhaiul de balta cu burta rosie. Importanta stiintifica a sitului este intregita de prezenta unei populatii de narcise, care cresc aici la una dintre cele mai joase altitudini din tara, incluse in rezervatia naturala Poiana cu narcise de la Goroniste. Principalele cai de acces in sit sunt DJ795 (Salonta-Tinca), DJ792A (Tinca-Les), prin centrul sitului trecand DC94A care face legatura intre Gurbediu si Ianosda. De asemenea, se mai poate ajunge si pe drumurile locale din Causad si Husasau de Tinca. Se poate ajunge si cu trenul pana in comuna Tinca.

In cadrul sitului a fost stabilita prezenta a doua tipuri de habitate. Padurea ripariana mixta de lunca este un habitat care cuprinde paduri din specii cu lemn de esenta tare situate in albia majora a raurilor, expuse regulat inundatiilor in perioada cresterii nivelului apei, sau situate in zone joase si expuse inundatiilor provocate de inaltarea apei freatică. Aceste paduri se dezvoltă pe depozite aluviale recente. Solul poate fi bine drenat intre inundatii sau poate ramane ud. Dintre speciile caracteristice acestui habitat amintim stejarul pedunculat, ulmul de lunca, ulmul de camp, ulmul de munte, frasinul

comun, frasinul de lunca, plopul negru, plopul canadian, plopul tremurator si arinul. Stratul arbustiv, de subarboret si cel ierbos sunt bine dezvoltate si formate din malin, hamei, vita de vie salbatica, fluieratoare, iedera, brebenel, laptele pasarii, coacaz rosu, alaturi de multe alte specii. Habitatul padurii de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum cuprinde padurile de sleau, care au ca particularitate prezenta constanta a fagului, in raport de codominanta cu gorunul si carpenul. In sit este intalnita o populatie de narcise, care sunt prezente aici la una dintre cele mai joase altitudini din tara.

Dispersate in arborete de foioase, densitatea acestora este variabila, de la zone compacte cu diametrul de 1-10 m, pana la zone in care exemplarele traiesc izolat. Pajistile secundare au o vegetatie bine inchegata, reprezentata de iarba vantului, paiusul comun, paius mic, paius stepic, barboasa, firuta, obsiga nearistata, alaturi de multe altele. Situl beneficiaza de o entomofauna diversa si bogata, intalnindu-se cosasul verde, lacusta calatoare italiana, greierele de camp, calugarita, alaturi de multe alte specii de gandaci, plosnite de plante, libelule si fluturi. Cele trei specii de amfibieni de interes comunitar prezente in sit au populatii aflate intr-o stare buna de conservare. Dintre reptile putem intalni năparca, sarpele de alun, sarpele lui Esculap, soparla de camp, gusterul si sarpele de casa.

In Padurea Goroniste cuibaresc o multitudine de pasari, dintre care mentionam canteza de padure, scatiul, presura galbena, pitulicea fluieratoare, pitulicea mica, botgrosul, mugurarul, cucul, sturzul cantator, grangurele, mai multe specii de pitigoi si ciocanitori, uliul porumbar, uliul pasarelelor, ciuful de padure, huhurezul mic, sorecarul comun, vanturelul rosu, ochiul boului, macaleandrul, codrosul de munte, mierla, gaita, cotofana, stancuta, corbul, alaturi de care apar multe altele.

Fauna de mamifere prezinta mai multe specii precum: mistretul, capriorul, viezurele, vulpea, pisica salbatica, dihorul si veverita. Din fauna de micromamifere se remarca mai multe specii de soareci, chitcani, parsi si lilieci, iar dintre mamiferele carnivore de talie mica intalnim nevastuica si hermelina. Situl de importanta comunitara in suprafata de 952 ha se afla in raza Ocolului Silvic Tinca si a fost desemnat pentru conservarea a doua habitate forestiere de importanta comunitara si a trei specii de amfibieni de importanta comunitara, respectiv:

– 9170 Paduri de stejar cu carpen de tip Galio-Carpinetum;

- 91F0 Paduri ripariene mixte cu *Quercus robur*, *Ulmus laevis* si *Ulmus minor*, *Fraxinus excelsior* sau *Fraxinus angustifolia* din lungul marilor rauri;
 - buhaiul de balta cu burta rosie - Bombina bombina;
 - buhaiul de balta cu burta galbena - Bombina variegata;
 - tritonul cu creasta - Triturus cristatus.
- Aria protejata cu suprafata de 2,0 ha urmareste protectia si conservarea populatiei de narcise din specia *Narcissus poeticus* ssp. *radiiflorus*, care cresc aici la cea mai joasa altitudine din tara.

RESURSE ANTROPICE

Localitatea se remarca prin obiceiuri, traditii si port popular. Astfel, costumele purtate de acestia - specifice nationalitatilor romanesti si maghiare - pot fi admirate la festivitati sau in cadrul altor activitati cultural - artistice.

Urmatoarele obiective turistice pot fi vizitate in comuna Tinca:

- Statiunea balneara Tinca (SC Turism Crisul SA, Hotel Parc, de 2 stele, cu 54 camere si 111 locuri)
- Biserica de lemn „Sf. Nicolae” (1743), monument istoric de categoria B (Lista Monumentelor Istorice, 2010)
- Situl arheologic de la Râpa, punct "Dealul Morilor", monument istoric de categoria B (Lista Monumentelor Istorice, 2010)
- Biserica Ortodoxa (unde poate fi vazut unul dintre cele mai frumoase iconostasuri suflata cu aur)
- Muzeul de Stiinte Naturale
- Monumentul Eroilor cazuti in timpul celui de-al doilea razboi mondial
- Cimitirul Eroilor cazuti in cel de-al doilea razboi mondial

I.2. CARACTERISTICI DEMOGRAFICE

EVOLUTIA POPULATIEI STABILE

Conform recensământului efectuat în 2011, populația comunei Tinca se ridică la 7793 de locuitori, în creștere față de recensământul anterior din 2002, când se înregistraseră 7446 de locuitori. Conform datelor Institutului Național de Statistică, populația după domiciliu la 1 iulie 2020 în comuna Tinca este de 8333 persoane, fiind una dintre cele mai populate comune din județul Bihor. Cea mai populată localitate a comunei este reședința, Tinca, urmată de Gurbediu, Girisu Negru, Belfir și Râpa. Distribuția populației pe sexe este una echilibrată, 49,37% din locuitori fiind de sex feminin (4114 persoane) și 50,63% de sex masculin (4219 persoane). Densitatea populației este de 58 locuitori/km² ceea ce înseamnă că la 1 km², în comuna Tinca revin 58 locuitori. Astfel, comuna înregistrează o densitate a populației scăzută în comparație cu județul Bihor, unde aceasta este de 81,7 locuitori/km².

Majoritatea locuitorilor din comuna Tinca sunt de naționalitate română, principalele minorități fiind cele de maghiari și romi. Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor sunt ortodocși, dar există și minorități de baptiști, romano-catolici, reformați și penticostali.

STRUCTURA ȘI ÎMBĂTRÂNIREA POPULATIEI

Îmbătrânirea populației este o tendință pe termen lung care a început cu câteva decenii în urmă în Europa. Această tendință este vizibilă la nivelul transformărilor structurii de vârstă a populației și se reflectă într-o pondere în creștere a persoanelor în vârstă, cuplată cu o pondere în scădere a persoanelor în vârstă de muncă, raportată la populația totală. Conform datelor ONU,

ponderea populației de vârstă a treia (persoane de 60 de ani și peste) este în anul 2019 de 13,2%, însă pe termen lung se va mari, chiar și în regiunile unde natalitatea este superioară ratelor de mortalitate.

În comuna Tinca, populația tânără (0-14 ani) în număr de 1699 persoane, reprezintă 20,38% în anul 2020, în scădere față de anul 2011 când reprezenta 23,13%.

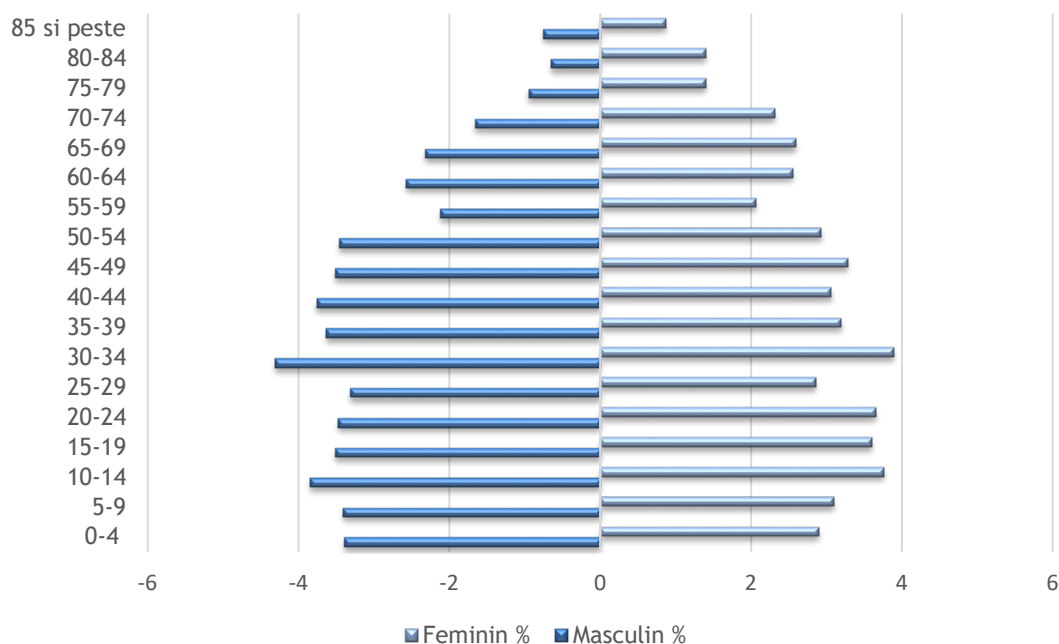
Populația îmbătrânită (65 de ani și peste) în număr de 1241 persoane, reprezintă 14,98% din totalul populației în anul 2020, valoare inferioară celei din 2011 de 16,04%.

Populația activă sau adultă (15-64 ani), în număr de 5393 persoane, are ponderea cea mai mare din total. În anul 2020 reprezintă 64,71% din totalul populației, valoare superioară celei din 2011 de 60,83%.

Comparativ cu datele colectate în anul de recensământ național 2011, reiese faptul că numărul tinerilor din comuna este în scădere, iar numărul persoanelor vârstnice este în creștere. Populația activă înregistrează o valoare mai mică decât în anul 2011. Cu toate acestea, având în vedere faptul că în comuna Tinca populația tânără este mai numeroasă decât cea vârstnică, este prezent fenomenul de întinerire a populației.

Piramida pe grupe de vârstă și sexe reprezintă diagrama liniară prin care se reprezintă grafic, în mod simetric, o caracteristică atât cantitativă cât și una calitativă. Constă în reprezentarea pe verticală și bilateral a grupelor de vârstă pe cele două sexe, în raport cu mărimea grupelor de vârstă. Piramida structurală ia forme diferite, reflectând tipul de evoluție a populației. Astfel, ele pot fi de forma: triunghiulară, de clopot, de amforă sau de treflă.

Piramida varstelor în anul 2020, în comuna Tinca

În anul 2020, piramida varstelor în comuna Tinca ia forma de amforă, cu o bază relativ extinsă, și prin urmare, o populație tânără numeroasă. Bază fiind mai extinsă decât vârful, reprezintă faptul că există o tendință de întinerire a populației, însă se observă fenomenul de scădere a numărului de tineri din comuna, ceea ce este cauza principală a depopulării mediului rural.

Structura populației după domiciliu pe grupele mari de vârstă, indică atât schimbări importante intervenite în structura pe vârste a populației, cu implicații pe plan demografic cât și social-economic, cât și un proces lent dar continuu de îmbătrânire demografică a populației, determinat de creșterea numărului și proporției populației adulte și varstnice concomitent cu o diminuare a numărului și proporției populației tinere sub 15 ani.

Situația din prezent, la nivel european, este similară celei din comuna Tinca, stabilită în bază datelor colectate în urma celor două recensăminte. Astfel, la 1 ianuarie 2019, populația UE-27 a fost estimată la 446,8 milioane. Tinerii (între 0 și 14 ani) au reprezentat 15,2 % din populația UE-27, în timp ce persoanele considerate a fi în vârstă de muncă (între 15 și 64 de ani) au reprezentat 64,6 % din populație. Persoanele mai în vârstă (65 de ani sau peste) au avut o pondere de 20,3 % (o creștere de 0,3 puncte procentuale în comparație cu anul precedent

și de 2,9 puncte procentuale în comparație cu 10 ani în urmă).

La nivelul statelor membre ale UE-27, cea mai mare pondere de tineri din totalul populației în 2019 a fost înregistrată în Irlanda (20,5 %), în Franța (18,0 %) și în Suedia (17,8 %), în timp ce valorile cele mai scăzute au fost înregistrate în Italia (13,2 %), în Germania (13,6 %), în Malta și în Portugalia (ambele 13,7 %). În ceea ce privește ponderea persoanelor cu vârsta de 65 de ani sau peste din populația totală, Italia (22,8 %), Grecia (22,0 %), Portugalia și Finlanda (ambele 21,8 %) au înregistrat ponderile cele mai mari, în timp ce Irlanda (14,1 %) și Luxemburg (14,4 %) au avut ponderea cea mai scăzută.

Creșterea ponderii relative a persoanelor varstnice poate fi explicată prin sporirea longevității, tendință care a devenit vizibilă de câteva decenii, pe măsura ce speranța de viață a crescut; această evoluție este deseori numită „îmbătrânirea vârfului” piramidei demografice. Pe de altă parte, nivelurile constant scăzute ale fertilității de-a lungul mai multor ani au contribuit la îmbătrânirea populației, numărul din ce în ce mai mic de nașteri ducând la o scădere a procentului de tineri din totalul populației. Acest proces este cunoscut sub denumirea de „îmbătrânirea bazei” piramidei demografice, putându-se observa îngustarea bazei piramidelor demografice din UE-27 în perioada 2004-2019.

In incercarea de a analiza tendintele viitoare ale imbatranirii populatiei, cele mai recente proiectii privind populatia elaborate de Eurostat au acoperit perioada 2019-2100. Populatia UE-27 este proiectata sa creasca pana la valoarea maxima de 449,3 milioane in jurul anului 2026, urmand ca apoi sa descreasca treptat pana la 416,1 milioane pana in 2100. Compararea piramelor demografice pentru 2019 si 2100 (a se vedea figura 4) arata ca se anticipeaza ca populatia UE-27 va continua sa imbatraneasca. In urmatoarele decenii, numarul persoanelor in varsta va creste semnificativ. Pana in 2100, piramida va lua tot mai mult forma unui bloc, ingustandu-se considerabil la mijloc (in jurul varstei de 45-54 de ani).

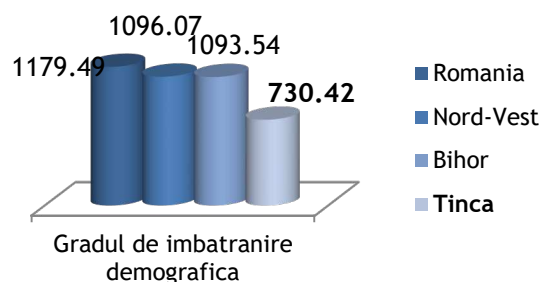
Un alt aspect legat de imbatranirea populatiei este imbatranirea progresiva a populatiei mai varstnice, pe masura ce ponderea relativa a persoanelor foarte in varsta creste intr-un ritm mai rapid decat orice alt segment de varsta al populatiei din

UE-27. Ponderea persoanelor in varsta de 80 de ani sau peste raportata la populatia UE-27 este estimata sa creasca de doua ori si jumatate in perioada 2019-2100, de la 5,8 % la 14,6 %.

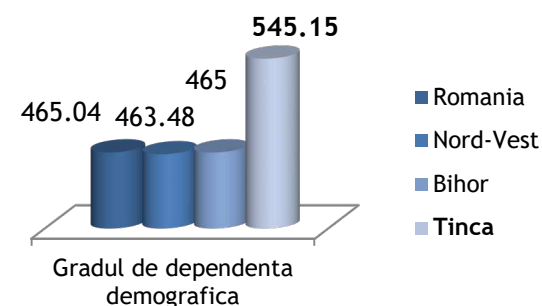
In perioada 2019-2100, se preconizeaza ca ponderea populatiei in varsta de munca va scadea, in timp ce persoanele mai in varsta vor reprezenta probabil o pondere in crestere din populatia totala: persoanele in varsta de 65 de ani sau peste vor reprezenta 31,3 % din populatia UE-27 pana in 2100, in comparatie cu procentul de 20,2 % inregistrat in 2019. Ca urmare a trecerii populatiei dintr-o grupa de varsta in alta, se estimeaza ca raportul de dependenta a persoanelor varstnice din UE-27 aproape se va dubla, ajungand de la 31,4 % in 2019 la 57,1 % pana in 2100, iar raportul total de dependenta va creste de la 54,9 % in 2019 la 82,6 % pana in 2100. Se estimeaza ca varsta mediana va creste cu 5,1 ani, ajungand de la 43,7 ani in 2019 la 48,8 ani in 2100.

INDICATORI STATISTICI DEMOGRAFICI

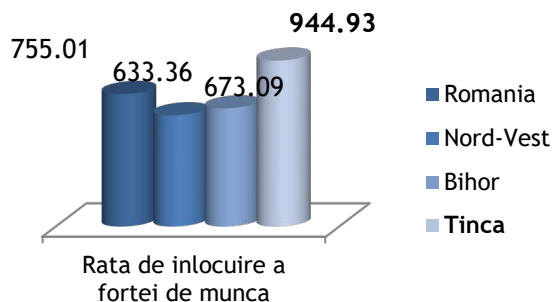
Gradul de imbatranire demografica a populatiei comunei Tinca este de 730,42‰, superior celui din anul 2011 de 693,67‰. Acest indicator reprezinta numarul persoanelor varstnice (de 65 ani si peste) care revine la 1000 de persoane tinere (sub 15 ani). Astfel, in comuna Tinca, 730 de persoane varstnice revin la 1000 de tineri, ceea ce indica o tendinta de intinerire a populatiei. Gradul de imbatranire demografica este inferior celui inregistrat la nivel judetean (1.093,54‰), regional (1.096,07‰) si national (1.179,49‰), acesti indicatori reprezinta imbatranirea populatiei la cele trei nivele si un deficit de populatie tanara.

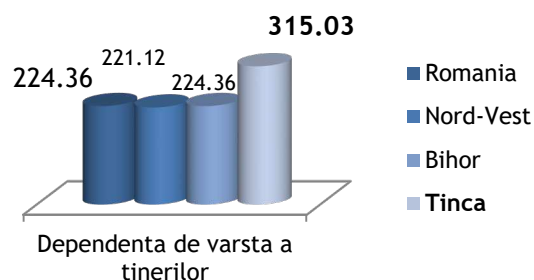
In ceea ce priveste **gradul de dependenta demografica** (raportul dintre numarul populatiei de 0 - 14 ani si peste 65 ani, pe de o parte, si numarul populatiei cu varsta cuprinsa intre 15 - 64 ani), 643 de persoane aflate in varsta de lucru sustineau 1000 de persoane inative in anul 2011, iar in anul 2020, 545 aflate in varsta de lucru sustin 1000 de persoane inative, rezultand o scadere a numarului persoanelor apte de munca, in decursul ultimului deceniu. Gradul de dependenta demografica de 545,15‰ este cel mai ridicat pentru comuna Tinca, comparativ cu cel de la nivel judetean de 465‰, de la nivel regional de 463,48‰ si cel de la nivel national de 465,04‰.

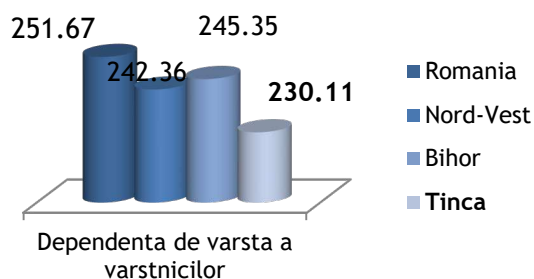
Rata de inlocuire a fortei de munca se calculeaza prin raportarea efectivului populatiei tinere la o treime din persoanele in varsta de 15 - 64 ani, calculat la 1000 de locuitori. Astfel, rata de inlocuire a fortei de munca in anul 2011 era de 876,80% in comuna Tinca, ceea ce inseamna ca la nivelul comunei, 1000 persoane ce au iesit din campul muncii au fost inlocuite de aproximativ 876 persoane, ceea ce a condus la un deficit de forta de munca de 124 persoane. Pentru anul 2020, rata de inlocuire a fortei de munca este de 944,93% ceea ce inseamna ca la nivelul comunei, 1000 persoane ce au iesit din campul muncii au fost inlocuite de aproximativ 944 persoane, ceea ce a condus la un deficit de forta de munca de doar 56 persoane, valoare cu mult inferioara celei din anul 2011. Rata de inlocuire a fortei de munca la nivelul comunei Tinca se situeaza cu mult deasupra cele de la nivel judetean de 673,09%, nivel regional de 663,36% si nivel national de 755,01%. Aceste valori indica faptul ca in comuna Tinca exista forta de munca, dar la nivel national exista un deficit de forta de munca, fiind necesare solutii pentru redresarea pietei muncii.

Rata de dependenta de varsta a tinerilor se calculeaza ca raportul dintre persoanele cu varsta mai mica de 15 ani si populatia cu varsta (apta) de munca si arata nivelul de sprijin de care are nevoie generatia tanara de la populatia apta de munca. Raportul pentru comuna Tinca in anul 2020 este de 315,03%, fiind superior celui de la nivelul judetean de 224,36%, regional de 221,12% si national de 224,36%.

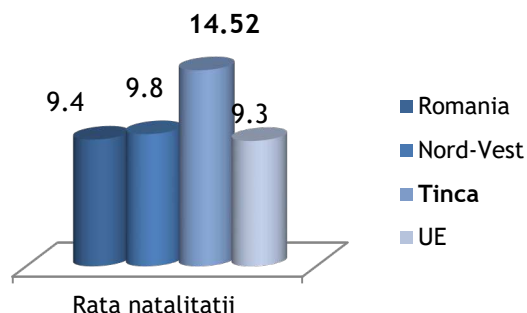

Rata de dependenta de varsta a varstnicilor se calculeaza ca raportul dintre persoanele cu varsta mai mare de 65 ani si populatia cu varsta (apta) de munca si arata nivelul de sprijin de care are nevoie generatia imbatranita de la populatia apta de munca. Raportul pentru comuna Tinca in anul 2020 este de 230,11%, fiind similar celui de la nivelul judetean de 245,35%, regional de 242,366% si national de 251,67%.

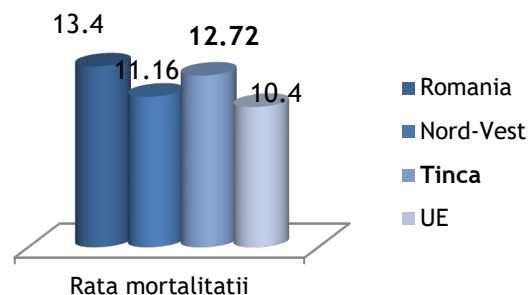

MISCAREA NATURALA A POPULATIEI

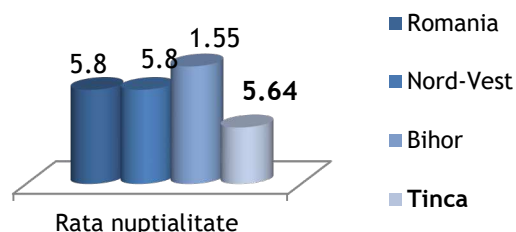
In anul 2019, in comuna Tinca au fost inregistrati 121 de nascuti vii. **Rata de natalitate** a populatiei este de 14,52%, ceea ce inseamna ca la 1.000 de locuitori au revenit aproximativ 14 nascuti vii. Acesta valoare este superioara atat celei nationale de 9.4%, cat si celei a regiunii de Nord-Vest a Romaniei de 9.8% si cea de 9.3% de la nivelul Uniunii Europene.

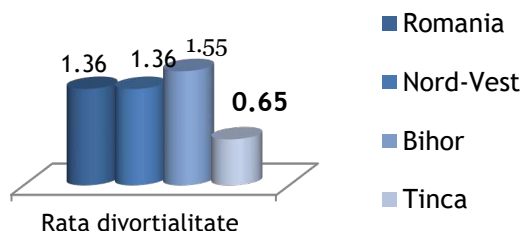
Rata mortalitatii reprezinta masa deceselor survenite in cadrul populatiei intr-o anumita perioada de timp, de obicei un an calendaristic. Pentru cele 106 decese survenite in anul 2019, s-a inregistrat o rata a mortalitatii de 12,72‰ in comuna Tinca. La nivelul UE, rata mortalitatii a fost de 10,4‰, in Romania a fost de 13,4‰, iar in regiunea de Nord-Vest a fost de 11,16‰. Tendinta generala de la nivel national este de scadere a numarului de nou nascuti si crestere a numarului de decese, fapt ce determina existenta unui spor natural negativ, situatie opusa celei din comuna Tinca, unde in anul 2019 a fost inregistrat un spor natural pozitiv de 1.8‰, ceea ce semnifica o crestere a populatiei, fiind inregistrate cu 15 nasteri mai multe decat decese.

Rata de nuptialitate reprezinta numarul casatoriilor dintr-un an raportat la populatia la 1 iulie din anul respectiv si se exprima in numar de casatorii la 1000 locuitori. In comuna Tinca fiind inregistrate 47 casatorii la nivel local in anul 2019, rata nuptialitatii este de 5,64‰, similara celor de la nivelul Regiunii Nord-Vest de 5,8‰, judetean de 5,9‰ si nationala de 5,8‰. In anul 2019 s-au inregistrat la nivel national 128.610 casatorii, cu 14.682 casatorii mai putine decat in anul anterior, scaderea fiind determinata de numarul mai mic de casatorii inregistrate in mediul urban (cu 14.843 mai putine in 2019 decat in anul 2018). In mediul rural s-a inregistrat o usoara crestere a numarului de casatorii comparativ cu anul precedent.

Rata de divortialitate reprezinta numarul divorturilor dintr-un an raportat la populatia la 1 iulie din anul respectiv si se exprima in numar de divorturi la 1000 locuitori. Astfel, in Tinca s-au inregistrat 11 divorturi in anul 2019, ceea ce inseamna ca rata divortialitatii este de 1,32‰, fiind inferioara celor de la nivel national de 1,36‰, regional de 1,36‰ judetean de 1,61‰.

SOLDUL MIGRATORIU

Comuna Tinca este afectata de plecarea cu domiciliul a persoanelor care au resedinta stabila deoarece soldul schimbarilor de resedinta a inregistrat o valoare negativa de 31 de persoane in anul 2019. Astfel, 160 de persoane au plecat cu domiciliul spre alte localitati, fiind inclusa si migratia internationala, respectiv au plecat din comuna si fac dovada ca au asigurata locuinta in alta locatie si doar 129 persoane s-au stabilit cu domiciliul in comuna Tinca, respectiv au sosit in comuna si fac dovada ca au asigurata locuinta aici.

Comunitatea de romi din comuna Tinca

In comuna Tinca se afla una din cele mai mari concentrari de romi din judetul Bihor, insumand 1400 persoane, respectiv 16,80% din totalul populatiei comunei. Comunitatea minoritatilor etnice de romi din localitatea Tinca, desi prezinta similitudini cu alte comunitati de romi din tara, este in multe privinte atipica. Datorita acestui fapt se pot identifica diferente majore fata de evolutiile altor grupuri de romi.

O importanta deosebita in afirmarea si adaptarea identitatii etnice in comunitatea

de romi din Tinca o au institutiile nou aparute in comunitate care au un mare impact social si care au schimbat fundamental atat comportamentul social al indivizilor cat si ceea ce este foarte important aspiratiile oamenilor.

Prima institutie proprie comunitatii de romi a aparut imediat dupa revolutia din Decembrie 1989 si a fost o Biserica Baptista fondata de un misionar american de origine romana din zona. Acesta a pus bazele unor organizatii prin care a distribuit ajutoare americane colectate in SUA membrilor comunitatii de romi. Concomitent a sustinut intense activitati de educatie religioasa in comunitatea de romi astfel ca un numar semnificativ de romi s-au convertit la culte neoprotestante (baptisti si penticostali). In prezent, peste 80% dintre romii din comunitate sunt practicanti ai acestor culte in doua biserici baptiste si una penticostala.

Consecintele asumarii si practicarii acestor religii de catre o populatie care inainte nu se manifesta din punct de vedere religios au fost de natura a le schimba substantial comportamentul social. Acest fapt a determinat o reprojectare a raporturilor dintre indivizi precum si a relatiilor dintre minoritari si majoritari. In prezent conform constatarilor politistilor in localitate,

fenomenul infractional in comunitatea de romi este comparabil cu cel constatat la majoritari, ceea ce era de neimaginat in urma cu 20 de ani. Contributia asumarii religiei la consolidarea identitatii etnice poate fi considerata cel mai important element in aceasta privinta.

Implicarea sociala a bisericilor s-a realizat prin grădinita care a inceput sa functioneze pe langa una din biserici si a carei functionare este sustinuta financiar prin biserica (de asemenea pe langa Biserica Pentecostala a fost organizata si a inceput sa functioneze asociatia PRO-ROMA care a deschis si sub auspiciile careia functioneaza Scoala Primara Pro-Roma finantata printr-o organizatie olandeza).

Aceste institutii functioneaza in cladiri recent reabilitate, corespunzatoare din toate punctele de vedere, iar cadrele didactice sunt platite de la bugetul de stat. In sfarsit, pe langa cea de-a treia biserica neoprotestanta care este autonoma fiind fondata si administrata chiar de catre membrii comunitatii de romi si care este frecventata de cel mai mare numar de credinciosi, s-a deschis o cantina sociala unde se pregateste zilnic mancare pentru 40 de copii dintre cei mai afectati de saracie din cadrul comunitatii.

Centrul medical comunitar este o institutie de foarte mare importanta sociala care a aparut recent si este rezultatul implicarii si eforturilor organizatiei Romanian Relief care i-a asigurat si functionarea si plata salariilor specialistilor care si-au desfasurat activitatea in clinica. Este vorba despre medic de familie, medic ginecolog, psiholog-consilier si personalul aferent. In prezent, fundatia este gestionata de Asociatia Manna.

Serviciile medicale si de consiliere psihologica sunt asigurate in mod gratuit si la cele mai inalte standarde de calitate. Importanta acestei institutii se datoreaza serviciilor pe care le ofera in comunitate si care conduc in spre cresterea standardului de sanatate si civic si nu in ultimul rand in ceea ce priveste asigurarea unui nivel acceptabil de educatie pentru sanatate. Toate acestea se rasfrang asupra standardului de viata imbunatatind calitatea vietii membrilor comunitatii.

Preocuparile privind educatia copiilor se reflecta in cresterea constanta a nivelului educational, prevenirea analfabetismului la tanara generatie cu toate problemele care apar si se manifesta mai ales prin abandon temporar la copiii care isi insotesc parintii cand acestia migreaza in Europa Occidentala in cautare de lucru. Astfel, in Liceul Teoretic „Nicolae Jiga” din Tinca sunt inscrisi 257 copii romi. Principala motivatie pentru alfabetizare pentru membrii comunitatii rome este dorinta acestora de a obtine permisul de conducere auto. Aceasta este explicatia faptului ca majoritatea abandoneaza procesul educational dupa parcurgerea ciclului gimnazial. Pentru a-i motiva sa continue scoala ar fi folositor sa se organizeze cursuri de calificare intr-o meserie inasa din cauza lipsei locurilor de munca care sa reclame

personal calificat in localitate acest lucru nu se intampla.

In galeria institutiilor prezentate s-a adaugat in toamna anului 2013 “Centrul multifunctional” - o institutie care functioneaza intr-o cladire cocheta in care vor putea fi organizate tot felul de activitati comunitare, cursuri, conferinte, activitati de club, intalniri ale femeilor. Institutia a luat fiinta printr-o colaborare dintre primaria Tinca si orasul Lyon.

La punerea pietrei de temelie a participat excelenta sa Philippe Gustin, ambasadorul Frantei la Bucuresti. Consiliul local a atribuit cu titlul gratuit terenul si a suportat cheltuielile cu racordul de apa-canal, iar partea franceza a contribuit cu resursele financiare necesare constructiei. Toate institutiile comunitare prezentate anterior au luat fiinta in ultimii 10 de ani si sunt menite sa deserveasca o comunitate de 1.500 de persoane. Evident ca toate aceste eforturi ar fi avut rezultate slabe daca saracia, principala problema cu care s-a confruntat minoritatea, nu ar fi fost rezolvata. Conditii locale nu sunt in masura sa satisfaca nevoia de resurse a comunitatii, cu atat mai mult cu cat unitatile economice sunt putine raportate la cerinte. In aceste conditii este de inteles ca o mare parte din comunitate, cei de varsta activa economica au fost pusi in situatia de a specula oportunitati de a castiga bani, justificand plecarea lor in tarile UE.

In concluzie, faptul exista o scoala in care invata doar copiii din comunitate, desi e un lucru pozitiv, nu e un factor care sa faciliteze integrarea in comunitatea majoritarilor. In aceeasi situatie sunt si celelalte institutii sociale (Biserica, Centrul Multifunctional, Grădinita, Clinica Medicala cu Centrul de consiliere, Cantina sociala). Cresterea standardului economic determinata de aportul de resurse prin activitatile celor care au migrat temporar in Franta este un fapt, inasa, acesta nu a contribuit la integrarea grupului in comunitatea majoritarilor, ci mai degraba este un factor care creste coeziunea grupului, constituindu-se in mod paradoxal, intr-o frana in calea integrarii. Tot ce s-a facut in comunitate a contribuit la integrarea in propria comunitate a indivizilor cu probleme in acest sens, aspect pozitiv care a determinat dezvoltare comunitara si un castig imens si indiscutabil pentru comunitatea de tigani. Integrarea sociala a comunitatilor tiganesti, este un obiectiv doar al majoritarilor, nefiind impartasit de cei mai multi minoritari, a caror prioritate este prezervarea identitatii entice si a culturii si traditiilor specifice.

I.3. DEZVOLTARE ECONOMICA

STATISTICA INTREPRINDERILOR

Conform Primariei Tinca, un numar de 399 agenti economici (persoane fizice autorizate, persoane juridice si institutii publice) au sediul in comuna.

In ceea ce priveste distributia firmelor din comuna Tinca pe sate componente, cei mai multi agenti economici sunt in Tinca, aici avand sediul 299 de entitati juridice. Urmatoarele localitati sunt Râpa cu 36 de agenti economici, Gurbediu cu 27, Girisu Negru cu 26 si Belfir cu 21.

ACTIVITATI ECONOMICE

Activitatile specifice locuitorilor comunei Tinca sunt agricultura, zootehnia, industria alimentara si industria prelucrarii lemnului, constructiile si exploatarea resurselor minerale. Produsele agricole rezultate in urma activitatilor specifice sunt valorificate de catre producatorii particulari in propriile gospodarii sau se vand pe piata de desfacere din comuna sau din alte localitati.

Tendintele viitoare se axeaza, in principal, pe cresterea animalelor si legumicultura, specifice mediului rural. Valorificarea produselor agricole, se realizeaza local in piata agroalimentara si in oborul de animale sau pe piata din orasul Oradea sau Salonta.

Totodata, exista o tendinta de dezvoltare a sectorului comertului, cu precadere a celui cu alimente, constructiilor si prelucrarii lemnului. Ca particularitate locala, exista

potential real de dezvoltare in domeniul turismului.

Conform Hotararii nr. 377 din 7 mai 2020 pentru aprobarea atestarii unor localitati sau parti din localitati ca statiuni turistice de interes national, respectiv local si privind modificarea anexelor nr. 1 si 5 la Hotararea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor si criteriilor de atestare a statiunilor turistice, localitatea Tinca este atestata ca statiune turistica de interes local. Totodata, conform HG nr. 1072/2013 si H.G. nr. 926/2016 pentru modificarea anexei nr. 1 la HG 1016/2011 privind acordarea statutului de statiune balneara si balneoclimatica pentru unele localitati si areale care dispun de factori naturali de cura, Comuna Tinca este atestata ca statiune balneoclimatica, fiind localitatea sau/si arealul care indeplineste conditiile prevazute la lit. a) si b). Prin areal se intelege o zona delimitata topo-geo-climatic din localitate sau din afara acesteia care are factori naturali de cura. Prin factori naturali se intelege ansamblul elementelor fizice/chimice terapeutice, sanogene naturale. Sunt considerati factori naturali: apele minerale terapeutice, lacurile si namolurile terapeutice, gazele terapeutice, ansamblul elementelor fizico-chimice/climatice ale litoralului marin si factorii sanogeni ai principalelor tipuri de bioclima a Romaniei, inclusiv de la nivelul grotelor si salinelor.

Aceste atestari vor crea pe termen lung si mediu, un impact socio-economic pozitiv instruct va putea fi promovata cu noul statut si astfel vor exista sanse mai mari în atragerea de finantari nerambursabile. Astfel, investitorii ar putea accesa finantari structurale europene pentru construirea de structuri de primire turistice, fapt ce va contribui la cresterea numarului turistilor de pe piata interna si externa. De asemenea, având în vedere efectul multiplicator al turismului în sectoarele economice conexe, precum transporturile, constructiile, agricultura, artizanatul si comerțul cu amanuntul, realizarea unor proiecte de dezvoltare a turismului în localitatile atestate statiuni turistice vor genera efecte benefice pentru dezvoltarea economica si cresterea calitatii vietii a rezidentilor acestor zone. Dezvoltarea economico-sociala este influentata de o serie de factori: amplasarea în rețeaua de localitati a judetului, relief, existenta si exploatarea resurselor naturale, potential industrial si agricol. In vederea dezvoltarii activitatilor economice, o componenta majora este, de asemenea, infrastructura. In cea mai mare parte a comunei Tinca se regasesc drumuri de acces nou renovate, rețea de alimentare cu apa si

canalizare menajera si iluminat public. Acest fapt, alaturi de pozitionarea localitatii Tinca de-a lungul drumului judetean, a generat diversificarea activitatilor economice intrucat s-au constituit noi unitati comerciale si de prestari servicii atat pentru populatia comunei, cat si pentru circulatia de tranzit. Circumstantele existente sunt favorabile initiativei private pe plan local, aparand numeroase societati comerciale majoritatea avand profil commercial, de alimentare publica sau servicii auto precum statii ITP sau spalatorii. In Comuna Tinca s-au infiintat noi societati comerciale cu activitate de productie pe diverse profile precum cultivarea si comercializarea florilor.

Primaria si Consiliul Local acorda o mare atentie oricarei tendinte de dezvoltare a activitatii productive sau comerciale care angreneaza forta de munca locala, turismul fiind un obiectiv pe care Consiliul Local si Primaria doresc sa il dezvolte. Pe langa acesti agentii economici, in comuna isi desfasoara activitatea numerosi mici meseriasi (in special tamplari, zidari, zugravi si mici comercianti). De asemenea, se intalnesc cu frecventa exploatarea agricola. Societati comerciale relevante din comuna Tinca sunt:

Nr. Ctr.	Denumire societate	Sediu sau punct de lucru	Profil, domeniile/ arile de activitate	Cifra de afaceri in anul 2019 - RON
1.	SC TURISM CRISUL SA	Tinca	Alte activitati referitoare la sanatatea umana	817.348
2.	SC PROFI ROM FOOD SRL	Tinca	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun	7.264.762.866
3.	SC ELPASO COMEX SRL	Tinca	Comert cu amanuntul In magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun	7.137.049
4.	SC PAUL TURCUS MED COM SRL	Tinca	Activitati veterinare	1.370.679

5.	SC ROKET COM SRL	Tinca	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun	2.311.171
6.	SC LEMNFOREST SRL	Tinca	Taierea si rindeluirea lemnului	12.257.550
7.	SC CECONLEMN SRL	Tinca	Taierea si rindeluirea lemnului	90.000
8.	SC ABC PATISERIA MARIA SRL	Tinca	Comert cu amanuntul	157.825
9.	SC SELF CAR WASH SAE SRL	Tinca	Intretinerea si repararea autovehiculelor	-
10.	SC ALISAE SRL	Tinca	Activitati de testare si analize tehnice	205.281
11.	SC LUCA VETERINARUL SRL	Tinca	Activitati veterinare	1 666 532
12.	SC RAPID AUTOSERVICE CATALIN SRL	Tinca	Intretinerea si repararea autovehiculelor	-
13.	SC REIVANE SRL	Tinca	Intretinerea si repararea autovehiculelor	352.884
14.	SC URIMOTOC SRL	Tinca	Comert cu amanuntul in magazine nespecializate, cu vanzare predominanta de produse alimentare, bauturi si tutun	536.418
15.	SC MARTINMAR PRODIMPEX SRL	Tinca	Comert cu amanuntul de piese si accesorii pentru autovehicule	2.457.962

16.	SC YEOMAN SRL	Tinca	Comert cu amanuntul, cu exceptia autovehiculelor si motocicletelor	8.499.756
17.	SC ARNICO IMPEX SRL	Tinca	Restaurante	1.548.466
18.	SC SIAMO EXIM SRL	Tinca	Intermedieri in comertul cu material lemnos si materiale de constructii	5.076.706
19.	SC IAGASIA PRESTCOM SRL	Tinca	Repararea si intretinerea altor echipamente de transport	282.595
20.	SC GLONOS MULTICOM SRL	Tinca	Comert cu ridicata al produselor chimice	12.015.020
21.	SC CRIDONIA SRL	Tinca	Comert cu ridicata al cerealelor, semintelor, furajelor si tutunului neprelucrat	6.026.454
22.	SC MISTEF SERV SRL	Tinca	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase si a plantelor producatoare de seminte oleaginoase	204.177
23.	SC AHILE SRL	Tinca	Transporturi rutiere de marfuri	4.641.167
24.	SC IRCOM SRL	Tinca	Cultivarea cerealelor (exclusiv orez), plantelor leguminoase si a plantelor producatoare de seminte oleaginoase	6.326.771
25.	SC BOGDYCOS CONSTRUCT SRL	Tinca	Lucrari de constructii a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale	6.336.264
26.	SC OUL DE TINCA SRL	Tinca	Cresterea pasarilor	-

27.	SC EUROPEAN VEGETABLE SRL	Tinca	Cultivarea legumelor si a pepenilor, a radacinoaselor si tubercurilor	26.306.680
28.	SC GRANDIFLORA STYLE SRL	Tinca	Cultivarea altor plante din culturi nepermanente	182.157
29.	SC BALA FLORIAN STRUTI SRL	Tinca	Cresterea altor animale	-

Aceasta dezvoltare si diversitate a mediului privat de afaceri este o consecinta firesca a urmatorilor factori:

- populatia numeroasa a comunei care genereaza si necesitatile aferente;
- pozitionarea in judet fata de alte comune mari si orase. Cel mai apropiat oras de comuna Tinca este municipiul Salonta, la o distanta de 24 km. Astfel, pentru localitatile invecinate, cele din sudul judetului si din nordul judetului Arad, comuna Tinca a devenit un punct economic important de desfacere a marfii, aprovizionare si contractare a diverselor servicii;
- punctul CFR Tinca cu 3 linii: una publica de incarcare-descarcare a vagoanelor cu lungimea de 660 ml, linia 2 directa de expedieri de trenuri cu lungimea de 627 ml si linia abatuta pentru primiri si expedieri cu lungimea de 700 ml. Capacitatea de tranzit este de 40 de trenuri/24 ore;
- pozitionarea la intersectia a 3 drumuri judetene: DJ 762 A, DJ 795, DJ 709 A, respectiv accesibilitatea pe cale rutiera;
- existenta resurselor naturale endogene: apele minerale si termale si fond forestier Extins.

FORTA DE MUNCA

Ocupatiile prioritare, de subzistenta ale oamenilor sunt agricultura, cresterea animalelor si activitati ziliere. Se practica de asemenea mararitul, panificatia si se desfasoara activitati de prestari servicii si comert. O parte din forta de munca este absorbita de orasul Salonta si Oradea.

Din totalul populatiei comunei, numarul mediu al salariatilor in anul 2019 era de 820 persoane. Numarul mediu al salariatilor reprezinta o medie aritmetica simpla rezultata din suma efectivelor zilnice de salariatii (exclusiv cei al caror contract de munca/raport de serviciu a fost suspendat),

inclusiv din zilele de repaus saptamanal, sarbatori legale si alte zile nelucratoare, impartita la numarul total al zilelor calendaristice (365/366 zile).

Rata medie a somajului se situeaza aproximativ in jurul cifrei de 1,83% in anul 2020, fiind inregistrate aproximativ 153 de persoane. Rata somajului in luna decembrie 2020 in comuna Tinca a fost de 0,2%, cu mult inferioara celei de la nivelul judetului Bihor de 2,3%. Cu toate acestea, cu privire la forta de munca din comuna Tinca trebuie mentionat faptul ca o parte relativ mare a populatiei nu are nici statutul de angajat, nici pe cel de somer. Acest aspect este frecvent legat de populatia de etnie roma a comunei. Pensionarii reprezinta 9,84% din totalul populatiei comunei Tinca, fiind inregistrate aproximativ 820 de persoane.

AGRICULTURA

Profilul economic al comunei este preponderent agricol (agricultura, zootehnie, pomicultura), practicandu-se in prezent agricultura si in gospodariile individuale. Amplasarea localitatilor comunei in zona de deal si campie este in relatie directa cu cresterea animalelor, activitatea preponderenta a locuitorilor din aceste zone. Conditiiile naturale ofera posibilitatea utilizarii diverse a teritoriului, agricultura reprezentand unul dintre sectoarele economice cu cel mai ridicat potential de dezvoltare in comuna Tinca.

Relieful neted al Campiei Crisurilor, solurile aluvionare, podzolice, dar si cele de tip cernoziom, pasunea, lunca Crisului si padurile din jur ofera conditii optime pentru practicarea agriculturii. Vanturile de vest aduc ploi binefacatoare pentru culturile agricole. Pasunea favorizeaza cresterea animalelor. Agricultura localitatii are doua ramuri strans legate una de alta, cultura

plantelor și creșterea animalelor. Prima cuprinde: culturile de câmp (cereale, plante de nutreț și industriale) și culturi de legume, pomi fructiferi și vită-de-vie.

Unca Crisului constituie un adevărat bazin legumicol, iar vită-de-vie se dezvoltă bine pe dealul Burzau de la Râpa și chiar în gospodăriile cetățenilor, condusă sub formă de bolta peste curte. În ceea ce privește creșterea animalelor, aceasta are două subramuri: una care grupează animalele mari (bovine, porcine, ovine, caprine și cabaline) și animale mici (pasări și albine). Localitatea Tinca are dispensar veterinar, o farmacie veterinară în cadrul dispensarului și alte două tot în localitatea Tinca.

În comuna Tinca, funcționează societăți comerciale profilate pe munca în agricultură, dar și persoane fizice ce practică în special legumicultura pe suprafețe mai mari sau mai mici. În localitate grădinaritul este o îndeletnicire cu vechi tradiții, care în multe familii s-a transmis din generație în generație. Așa se explică faptul că în zona Crisului sunt multe suprafețe cultivate cu legume: fasole, mazare, varză, ardei, gogosari, vinete, dar și cu pepene verde sau galben. Amplasamentul culturilor pe malul Crisului face posibilă irigarea culturilor cu apă din Crisul Negru. De primăvară până toamna, legumicultorii Tincani sunt prezenți la executarea lucrărilor agricole și la întreținerea lor: plantat, repicat, stropit contra dăunătorilor, irigat, prăsit de 4-5 ori, apoi recoltat. Multe legume sunt plantate în

sere sau solarii, pe suprafețe diferite. În grădinile unor cetățeni din Tinca, Gurbediu și Râpa sunt mici iazuri pentru creșterea pestelui, necesar consumului în familie.

Cea mai mare parte a suprafeței comunei Tinca este ocupată de terenurile agricole (peste 50% din suprafața totală), utilizate în principal pentru cultivarea porumbului, graului, leguminoaselor de câmp și plantelor de nutreț.

ZOOTEHNIE

Conform celui mai recent raport al Biroului european de statistică (Eurostat), România ocupă locul 5 în ceea ce privește efectivele de animale din interiorul blocului comunitar. În comuna Tinca, profilul zootehnic este specific mediului rural românesc, cu crescători de ovine, bovine și caprine, deosebindu-se totuși prin ferma de struți din localitatea Tinca.

Ferma de struți Tinca este cea mai veche fermă de struți din România, primele păsări fiind achiziționate în anul 1999. Acestea au fost inițial crescute în grădina casei până în momentul în care s-a achiziționat și amenajat locația actuală. Ferma este situată la aproximativ 2 km de localitatea Tinca, în apropiere de halta CFR Gurbediu, pe soseaua ce leagă orașul Salonta de Beius. Ferma deține în total 15 familii reproducătoare, ai căror pui sunt vânduți pentru alți crescători și o parte sunt livrați pentru sacrificare la vârsta de 1 an. Alte produse comercializate sunt pene de struți și ouă încondeiate.

TURISM

Intrucat raul Crisul-Negru traverseaza localitatea, acesta influenteaza in mare masura atat clima localitatii, cat si mediul economic din zona, in special turismul. Activitatea statiunii balneoclimaterice este strans legata de izvoarele de apa termala, precum si de pitorescul mal al Crisului-Negru. De asemenea, Lunca Gurbediului, aflata tot pe malul Crisului-Negru, este o zona foarte frumoasa, propice turismului si petrecerii vacanțelor, tocmai de aceea Consiliul Local Tinca a concesionat terenuri pentru construirea de casute de vacanta in acest perimetru. In cursul lunii mai, principala atractie o constituie Poiana Narciselor din cantonul Goroniste-Gurbediu, arie protejata NATURA 2000, atat localnicii, cat si vizitatorii facand drumetii in aceasta zona. In localitate s-a incetatenit obiceiul iesirii la iarba verde in Poiana la data de 1 mai, in ziua de Arminden. Pe perioada verii, Crisul-Negru si Statiunea balneoclimaterica Tinca atrag numerosi vizitatori, fie pentru tratament, fie pentru petrecerea timpului liber. Localnicii ies la rau, in vadul Bailor, in zilele toride. In luna august a fiecarui an se organizeaza „Zilele Tincanilor”, prilej de intalnire cu fiii satului, de desfasurare a unor concerte de muzica populara sau pop-rock, de organizare a unor competitii in Vadul Bailor Tinca (meciuri de fotbal, concurs de bograci). Pasionatii de vanatoare sunt asteptati la Cabana de la Goroniste-Gurbediu, cei pasionati de pescuit pe malurile Crisului Negru, iar cei carora le place sa se relaxeze sunt asteptati la Statiunea balneoclimaterica Tinca.

- **Statiunea balneara Tinca** situata pe terasa inferioara din dreapta Crisului Negru, la altitudinea de 131 de metri, se afla la distanta de 37 km de Oradea si 25 km de Salonta. In trecut, Baile Tinca erau cunoscute si sub numele de Baile 8 Mai. Localizata intr-o zona cu clima blanda, temperatura medie inregistrata aici fiind de aproximativ 21 de grade in luna iulie si -1 grad in perioada lunii ianuarie, statiunea balneoclimaterica este gata sa isi primeasca turistii care an de an obisnuiesc sa vina aici. Turistii ocupa de cele mai multe ori statiunea la capacitate maxima, datorita apelor care pot fi gasite in aceste locuri, despre care se stie ca fac minuni din punct de vedere al sanatatii. Zacamantul Tinca a fost descoperit in jurul anului 1884, cand s-au aflat si proprietatile detinute de apa. Exista trei izvoare cu ape minerale si termominerale, sodice, alcaline, magneziene si carbogazoase. Baile sunt functionale inca din anii 1930, insa abia acum si-au atins potentialul maxim, dupa ce au fost renovate, aratand total diferit fata de ceea ce erau odata. Intinzandu-se pe o suprafata de 17 hectare, statiunea are in structura sa o baza de tratament, un restaurant, doua hoteluri si cateva parcuri. Fiind localizata intr-o zona linistita, plina de paduri, Statiunea Baile Tinca reprezinta locul ideal pentru recreere si pentru vindecarea eventualelor probleme de sanatate. Cei care doresc sa acceseze statiunea pot ajunge cu trenul pe linia Holod - Tinca -Ciurmegeiu sau pe linia Timisoara - Oradea, trecand prin Salonta, dar si pe drumul DN 79 de la Oradea, cu 18 km abatere din Salonta.

- **Biserica Ortodoxa** situata in comuna Tinca, in interiorul careia se regaseste unul dintre cele mai frumoase iconostasuri suflate cu aur. Construita in stil bizantin, a mentinut spiritualitatea romaneasca pe cursul mijlociu al Crisului Negru. Supus unor reparatii capitale, acest lacas se prezinta azi ca o

adevarata bijuterie. Biserica are trei clopote, picturile sunt executate cu multa maiestrie si finețe iar mobilierul incadreaza frumos iconostasul sfantului altar care este o copie fidela dupa cel al Manastirii Arnota. Exteriorul este bine ingrijit si mozaicat si un orologiu este instalat care arata ora exacta.

- **Biserica ortodoxa veche din lemn** este monument istoric cu hramul Sf. Gheorghe din Tinca a fost proprietatea satului Sohodol, comuna Cabesti. A fost construita inainte de anul 1752. Biserica a fost stramutata si restaurata in anul 1980. Restaurarea a fost

necesara datorita starii de degradare in care se afla biserica. La restaurare s-au pastrat stilul si pictura initiala executata de un pictor anonim. Biserica a fost inezestrata si cu toate cele necesare cultului.

- **Biserica Romano-Catolica Tinca**

Amplasamentul primei biserici catolice a localitatii Tinca a fost probabil in locul bisericii reformate actuale, si a fost preluata de adeptii credintei noi, devenind mai tarziu reformati, care au construit actuala biserica, dupa ce a ars lacasul vechi. In 1775 Patachich Ádám, episcop de Oradea a construit pentru catolici o capela, care a rezistat pana in anul 1814. Biserica actuala a fost construita intre anii 1810-1814. Peretii ei au fost ornati cu fresce, iar in turnul ei au existat trei clopote care au fost luate in primul razboi mondial. A fost sfintita la 8 iunie 1923 de Episcopul Varum Jozsef. Arhitectura bisericii este o combinatie a stilului baroc cu cel rococo. Ca si constructie, biserica are o singura nava ce se ingusteaza spre altar. Icoana altarului o reprezinta pe Sfanta Ana cu copilul. Biserica are un singur turn cu trei clopote, care de-a lungul anilor a chemat enoriasii la liturgie. Sunetul de bază al celui mai mare clopot de 550 de kg este „Sol”, clopotul mijlociu, 320 de kg are sunetul de bază „Si bemol”, iar al treilea clopot de 160 de kg are sunetul de bază „Re”. Clopotele au fost turnate in 1925. In al Doilea Razboi Mondial, biserica a fost distrusa in interior, in 1955 fiind finalizata renovarea interiorului, iar a picturilor in 1964. Reparatii exterioare au inceput in 1979. Cea mai noua restaurare a avut loc in anii 1999-2000, iar binecuvantarea s-a facut in ziua de 3 decembrie 2000, de catre Msgr.

Templifi Jozsef, episcop de Oradea, care a fost parohul comunitatii timp de 17 ani.

- **Parohia Reformata din Tinca** a fost construita in 1883, avand un numar de 1200 de locuri, orga, balcon pentru cor, amvoane pe peretele lateral si pe cel din nord si in turn doua clopote. In prezent are un numar de 420 de enoriasi. Pentru perioada de iarna, slujbele religioase sunt tinute la capela, in incinta casei parohiale. La 29 aprilie 1994, sub patronajul Bisericii Reformate, s-a deschis Căminul Social de Batrani, fiind un serviciu social prestat direct de un cult religios, si nu prin intermediul unei fundatii sau asociatii. Locatarii isi duc viata in camere cu doua paturi, antreu si baie. Aici varstnicii au asigurata asistenta medicala si tratamente medicamentoase. De doua ori pe zi, se duc la capela din incinta căminului pentru rugaciune. In 30 mai 2009, se infiinteaza si centrul cultural din cadrul Bisericii Reformate din Tinca, care dispune de 6 camere de oaspeti cu 15 locuri de cazare, unde doritorii pot petrece ore de liniste si odihna.

- **Monumentul Eroilor cazuti in timpul celui de-al Doilea Razboi Mondial** evoca sacrificiul si eroismul ostasilor romani cazuti in al Doilea Razboi Mondial. A fost construit in anul 1994, fiind amplasat in fata Bisericii Ortodoxe.

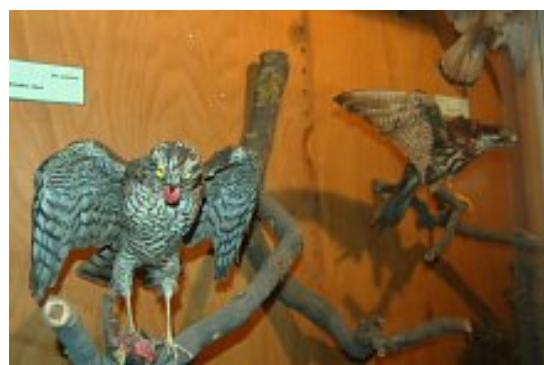
• **Muzeul de Stiinte Naturale din localitatea Tinca** a fost infiintat la 15 mai 1956 prin donatia lui Csák Coloman. Muzeul de Stiinte Naturale din Tinca detine materiale rezultate din cercetarile de teren, desfasurate de catre fondatorul acestuia (Csák Coloman) in zona Crisului Negru. Colectia este structurata pe doua domenii: geologie si zoologie. Expozitia de geologie prezinta cronologic evolutia geologica, modificarile suferite de scoarta pamantului in arealul Crisului Negru.

Colectia de zoologie este reprezentata prin piese ale faunei disparute si actuale din zona. Cladirea a fost construita in anul 1885 de catre Parohia Reformata Tinca, ca scoala elementara. In anul 1948 a fost nationalizata iar din 1956 pana in prezent adaposteste muzeul. In 2005 se retrocedeaza si se efectueaza lucrari de amenajare a unor spatii pentru a deservi activitatilor culturale multiple. Exponatele provin din bazinul hidrografic Crisul Negru, care odinioara a fost fundul unei mari si care mai rezerva surprize si in zilele noastre biologilor si geologilor.

Expozitia foarte bine organizata prezinta habitatele vail, animale impaiate amplasate in habitatul lor natural. Colectia este structurata pe doua domenii: geologie si zoologie. Expozitia de geologie prezinta cronologic evolutia geologica, modificarile suferite de scoarta pamantului in arealul Crisului Negru. Colectia de zoologie este reprezentata prin piese ale faunei disparute si actuale din zona.

Se pot vedea numeroase specii de păsări - unele dispărute deja de pe aceste meleaguri - cuiburile, chiar și oăle lor, minerale rare, fosile, melci de mare, oasele de hienă și rinocer, craniul unui urs de peșteră și un splendid exemplar de somn prins în 1962, în apele Crișului Negru. Acesta are 168 cm lungime și a cântărit 25 kg. Formațiunile calcaroase găsite în nisip, dau frâu liber fanteziei, la fel ca și impunătorii colți de mamut, găsiți în apropierea localității.

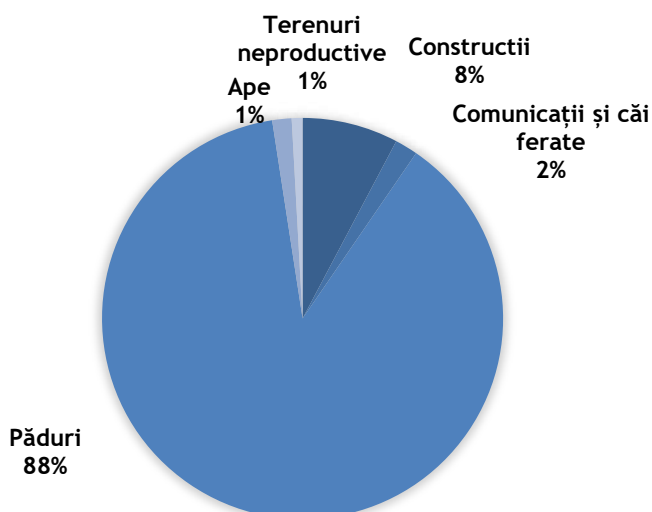
I.4. TERENURI SI LOCUINTE

TERENURI

Comuna Tinca se întinde pe o suprafață de 13975 ha. Cea mai mare parte a suprafeței comunei este ocupată de terenurile agricole: 55,96%, utilizate în principal pentru cultivarea porumbului, grâului și a leguminoaselor. Suprafața terenurilor neagricole este de 4097 ha, din care 317 ha,

respectiv 7,74% din suprafața neagricolă, o reprezintă construcțiile (imobile și curți), 75 ha, respectiv 1,84%, sunt ocupate de caile de comunicații și caile ferate, 3605 ha, respectiv 87,99% de păduri, 64 ha, respectiv 1,56% de terenuri cu ape și bălți și 36 ha, respectiv 0,87% terenuri neproductive.

DISTRIBUTIA TERENURILOR NEAGRICOLE ÎN COMUNA TINCA

LOCUINTE

În comuna Tinca există 3154 gospodării, din care 1753 în localitatea Tinca, 506 în localitatea Gurbediu, 364 în localitatea Girisu Negru, 247 în localitatea Belfir și 284 în localitatea Râpa. Numărul mediu de persoane ce revin unei locuințe convenționale este după cum urmează:

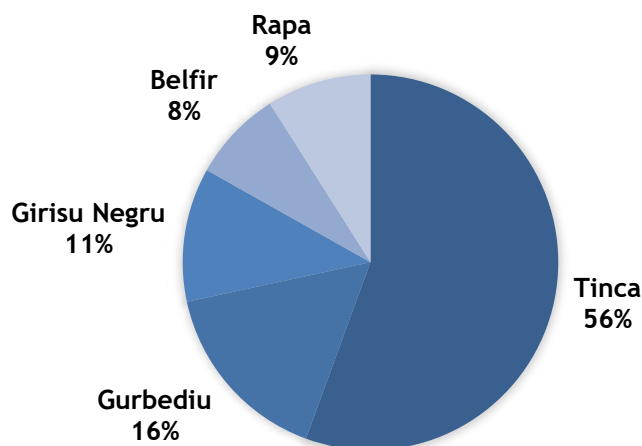
- până la 2 membri: 100 - gospodării;
- până la 3 membri: 500 - gospodării;

• 4 și peste 4 membri: 2554 - gospodării.
Numărul de încăperi de care dispun locuințele din comuna Tinca sunt:

- 1 până la 3 încăperi: 298 locuințe;
- peste 3 încăperi: 2856 locuințe.

În comuna Tinca există 8 blocuri cu 1 până la 10 apartamente și 1 bloc cu 10 până la 20 apartamente, situate în satul reședința.

DISTRIBUTIA GOSPODARIILOR ÎN COMUNA TINCA

CONDITII DE LOCUIRE SI CONFORTUL LOCUINTELOR

În anul 2011, conform datelor aferente Recensământului populației, 82,2% din locuințele din comuna Tinca dispuneau de bucatarie în locuința, acest procent fiind mai mic decât cel de la nivel județean 87,6%. În prezent, aceste valori s-au majorat, dotarea gospodăriilor îmbunătățindu-se în mediul rural.

Pe de altă parte, doar 46,9% din locuințele din comuna dispuneau de baie interioară, acest procent fiind inferior atât celui din județul Bihor (67,5%), cât și celui de la nivel Național (61,9%). În prezent, aceste valori s-au majorat, dotarea gospodăriilor îmbunătățindu-se în mediul rural.

În prezent, 3000 de locuințele din comuna Tinca, respectiv 95,11%, sunt bransate la sistemul de alimentare cu apă, valoare superioară celei din anul 2011 de 83% (2420 locuințe). Totodată, a crescut și numărul locuințelor bransate la sistemul de canalizare menajeră, de la 9,82%, respectiv 310 locuințe în anul 2011, la 44,92%, respectiv 1417 locuințe în anul 2020.

Locuințele din comuna Tinca beneficiază de încălzire prin centrale proprii, utilizându-se în principal combustibili solizi (lemn și carbune) și butelii pentru aragaz.

Instalația electrică se regăsește la 3154 din locuințe, respectiv 100% din gospodăriile convenționale.

Rețeaua comercială este foarte bine definită, în comuna desfășurându-se activitate numeroase magazine alimentare sau cu profil

nealimentar. În fiecare zi de luni, funcționează piața agroalimentară și oborul din localitatea Tinca. Totodată, locuitorii își pot face cumpărăturile și din pietele, galerii comerciale și supermarketuri din municipiul Oradea sau din municipiul Salonta.

Rețeaua bancară - pentru servicii bancare locuitorii comunei apelează la sucursalele și agențiile principalelor bănci de pe piața națională din comuna Tinca și anume: BRD, CEC, Banca Cooperatistă de credit Crisul Negru și ale municipiul Oradea sau Salonta.

Telecomunicații și servicii postale - companii private asigură accesul populației din comuna Tinca la servicii de telefonie fixă și mobilă, internet și cablu TV. De asemenea, Posta Română oferă servicii de corespondență și coletărie prin intermediul oficiului postal din comuna.

Spații de joacă pentru copii - în comuna Tinca există 2 spații de joacă amenajate pentru copii, unul în localitatea Tinca și unul în localitatea Râpa.

Spațiile verzi sunt prezente în fiecare localitate din comuna Tinca, astfel:

- 1 parc în localitatea Tinca în suprafața de 1,5 ha.

Mijloace de transport în comun: comuna este deservită de punctul C.F.R. Tinca, prin linia Vascau - Oradea, în comuna fiind trei opriri: halta Gurbediu, punct oprire Tinca și halta Râpa. Legătura cu Oradea este asigurată prin cele 3 curse zilnice de autobuz, iar cea cu Salonta prin o cursă zilnică de autobuz.

I.5. INFRASTRUCTURA SI ECHIPAREA TERITORIULUI

ALIMENTAREA CU APA POTABILA

In comuna Tinca, sistemul de alimentare cu apa exista din anul 1958. Lungimea retelei de distributie a apei este de 77.530 ml din care:

- 28.431 ml in localitatea Tinca;
- 16.545 ml in localitatea Gurbediu;
- 10.940 ml in localitatea Girisu Negru;
- 14.074 ml in localitatea Râpa;
- 7.540 ml in localitatea Belfir.

Toate conductele au fost reabilitate si sunt din polietilena. Numarul de racordari este de 3.000 de bucati, respectiv 95,11% din locuinte sunt bransate la sistemul de alimentare cu apa.

Rezervoarele de inmagazinare sunt:

- Tinca - un rezervor cu capacitate de inmagazinare 1900 metri cubi;
- Belfir - un rezervor cu capacitate de inmagazinare 400 metri cubi plus un rezervor cu capacitate de inmagazinare de 200 metri cubi.
- Gurbediu - un rezervor cu capacitate de inmagazinare de 100 metri cubi.

Capacitatea instalatiilor de productie a apei potabile se ridica la 2.688 m³/zi. Consumul mediu anual de apa pe locuitor a fost de 117 m³.

Investitiile in introducerea, extinderea si modernizarea sistemului de alimentare cu apa si canalizare manajera au fost realizate din fonduri nerambursabile structurale, cat si guvernamentale prin proiecte precum:

- „Extindere si modernizare retele de distributie apa comuna Tinca, judetul Bihor”, derulat prin SAPARD;
- „CL4E - Extindere sistem de canalizare si apa, cu racorduri la consumatori in localitatea Tinca si Extindere sistem de alimentare cu

apa si racorduri la consumatori in localitatatile Gurbediu si Râpa”, derulat prin POS MEDIU;

- „Inlocuire retele distributie apa in localitatile Girisul Negru si Belfir, comuna Tinca”, derulat prin PNDL;
- „Conducta de aductiune apa Gurbediu - Tinca”, derulat prin PNDL.

CANALIZARE MENAJERA SI EPURARE DE APE UZATE

Comuna Tinca dispune de un sistem de epurare a apelor uzate din anul 1992, lungimea retelei de canalizare fiind de 26.950 ml, cu 1417 bransamente, respectiv 44,92% din totalul locuintelor. Retelele de canalizare din comuna Tinca sunt compuse din 1,2 km de conducte de refulare si trei statii de pompare a apei uzate. Deversarea se face in Crisul Negru.

Comuna Tinca face parte din proiectul „Extinderea si reabilitarea infrastructurii de apa si apa uzata in judetul Bihor”, in valoare totala de 24.217.610 EUR, contributia UE prin Fondul de coeziune fiind de 15.458.548 EUR in cadrul Programului Operational

Infrastructura Mare pentru perioada de programare 2014-2020. Obiectivul proiectului este extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată din județul Bihor, în nord-vestul României. Rețelele de distribuție a apei potabile, precum și de colectare și tratare a apei uzate cuprinse în obiectivul proiectului deservesc zonele în municipiul reședință de județ Oradea, Alparea, Beius, Fughiu, Girisu de Cris, Nojorid, Osorhei, Paleu, Palota, Saldabagiu de Munte, Santandrei, Tarian și Tinca. În cadrul programului, s-au implementat următoarele proiecte:

- „CL5 - Extinderea sistemului de canalizare menajeră în localitatea Tinca”, derulat prin POS MEDIU prin care s-a executat Extinderea rețelei de canalizare menajeră pe o lungime de 16.442 ml, 3 stații de pompare, 1.127 racorduri menajere;
- „CL4 -Stație de epurare a apelor uzate pentru localitatea Tinca”, derulat prin POS MEDIU prin care s-a executat o stație de epurare a localității Tinca, în formă compactă, plus o linie de prelucrare a namolului pe un amplasament situat pe teritoriul administrativ al localității Tinca;
- „CL4E - Extindere sistem de canalizare și apă, cu racorduri la consumatori în localitatea Tinca și Extindere sistem de alimentare cu apă și racorduri la consumatori în localitățile Gurbediu și Râpa”, derulat prin POS MEDIU prin care s-au executat următoarele lucrări:
 1. Extinderea sistemului de alimentare cu apă și bransamente noi în localitatea Tinca:
 - Extindere rețele de distribuție 5.180 m;
 - Bransamente la consumatori - 1.326 buc;
 2. Extinderea sistemului de alimentare cu apă și bransamente noi în localitățile Gurbediu și Râpa:
 - Extindere rețele de distribuție 4.540 m;
 - Bransamente la consumatori - 984 buc;
 3. Extinderea rețelelor de canalizare menajeră Tinca:
 - Extindere Rețele de colectare ape uzate pe străzi 5.763 m;
 - Stație pompare ape uzate 3 buc;
 - Conducta de refulare pentru ape uzate 815 m.

INFRASTRUCTURA FERROVIARA

Comuna este deservită de punctul C.F.R. Tinca, prin linia Vascau - Ciumeghiu, în comuna fiind halte: halta Gurbediu, punct oprire Tinca și halta Râpa. Punctul C.F.R. Tinca cuprinde 3 linii feroviare: una publică de încărcare-descărcare a vagoanelor cu lungimea de 660 ml, linia a doua directă de expedieri de trenuri cu lungimea de 627 ml și

linia abatută pentru primiri și expedieri cu lungimea de 700 ml. Capacitatea de tranzit este de 40 de trenuri/24 ore. Nu există tuneluri și poduri C.F.R. în comuna Tinca.

INFRASTRUCTURA RUTIERA

Comuna Tinca este străbatută de următoarele drumuri și rute:

- Drumuri județene:
 - DJ 762 A, care intră în județul Bihor din județul Arad, în direcția Oradea, prin: Ucuris - Olcea - Belfir - Tinca - Les, lungimea sa în raza comunei fiind de 11 km;
 - DJ 795 Salonta - Vintere, având 15 km în raza comunei;
 - DJ 709 A Batar - Belfir - Pocola, 7 km în raza comunei.
- Drumuri comunale:
 - DC 94A Gurbediu - Ianosda, în lungime de 7 km, drum pietruit;
 - DC 90 Gurbediu - Husasau, în lungime de 4 km, drum pietruit;
 - DC 102 Tinca - Cociuba Mare în lungime de 5 km, drum pietruit.
- Drumuri agricole:
 - DA Tinca - Belfir în lungime de 4 km drum de pamant;
 - DA Tinca - Taut în lungime de 7 km, drum de pamant;
 - DA Râpa - Cociuba Mare în lungime 2 km, drum nepietruit;
 - DA Tinca nord - spre padurea Gurbediului, în lungime 2,5 km, drum pietruit.

Reteaua de drumuri locale, străzi, ulite este în lungime totală de 63,7 km, din care:

- 26 km în localitatea Tinca;
- 13 km în localitatea Gurbediu;
- 8 km în localitatea Girisu Negru;
- 7,8 km în localitatea Râpa;
- 8,7 km în localitatea Belfir.

Infrastructura rutiera locala este modernizata in mare parte, investitiile fiind realizate prin fonduri nerambursabile si buget local, prin urmatoarele proiecte:

- „Imbunatatirea infrastructurii rutiere de bază in comuna Tinca, prin modernizarea străzilor de interes local”, derulat prin PNDR 2014 - 2020, prin care s-au reabilitat si modernizat 5,059 km de străzi in intravilan, din care 4.109 km in localitate Tinca si 0,950 km in localitatea Gurbediu;
- „Modernizare străzi publice in localitatea Tinca”, derulat prin PNDL, prin care s-au reabilitat si modernizat 3,264 km de străzi in intravilanul localitatii Tinca;

- „Modernizare str. A. Romane localitatea Tinca, judetul Bihor”, investitie finantata din bugetul local, prin care s-a modernizat si reabilitat strada Armatei Romane in lungime de 320 ml, s-au amenajat 44 locuri de parcare si dispozitive de scurgere a apelor pluviale;

- „Modernizare străzi publice: Trandafirilor, Tulea Serban, Gheorghe Lazar, comuna Tinca”, investitie finantata din bugetul local, prin care s-au modernizat si reabilitat străzi din intravilanul localitatii Tinca in lungime de 1,374 km.

ALIMENTAREA CU GAZE NATURALE

In comuna Tinca nu exista retea de distributie a gazelor naturale, fiind initiate demersurile pentru introducerea retelei in comuna. Proximitatea de magistrala de transport a gazelor naturale reprezinta un avantaj in vederea implementarii acestei investitii.

RETEAUA ELECTRICA

Totate gospodariile din comuna Tinca sunt conectate la retea de electricitate.

I.6. SERVICII PUBLICE

EDUCATIE - SCURT ISTORIC

Invatamantul din localitatea Tinca, parte componenta a istoriei culturale locale, s-a dezvoltat de-a lungul timpului in forme variate, in raport cu situatia istorica a epocilor respective. Invatamantul organizat dateaza de trei secole, scoala fiind mentionata inca din secolele XVII si al XVIII, functionand pe langa Biserica Reformata si Biserica Romano-Catolica.

Data si anul infiintarii primei scoli romanesti nu se cunoaste. In lucrarea dactilografiata „Istoricul Liceului din Tinca” din 1981, profesorul Alexandru Cosma aminteste de existenta scolii satesti romaneasca, „unde prelegerile se tineau pe randul caselor”, la fel ca in alte localitati bihorene. A fost amenajata ulterior o incapere la Casa Comunelor, astazi Primaria pentru copiii numerosi din obstea sateasca.

La Tinca, in 1860, mecenatul Nicolae Jiga, originar din Sannicolaul Roman, face demersuri pentru construirea „unei scoli romanesti alaturi de biserica ortodoxa, constructie din lemn, ce avea si un clopot” pe actuala strada ce-i poarta azi numele, situata in partea de nord-est a localitatii. Cert este ca in acest lacas, copiii iobagilor Tincani romani au deprins notiunile de scris, citit si scotit.

Dupa Unirea Transilvaniei cu Romania, din 1918, invatamantul local va cunoaste o schimbare in bine. In Tinca a functionat o scoala de stat in limba romana si doua scoli confesionale in limba maghiara. Dupa reforma

invatamantului, scoala a devenit elementara de 7 ani.

Reforma invatamantului din 1948, prin care scoala se separa de biserica, se desfiinteaza scolile profesionale, se organizeaza invatamantul pe noi structuri, aduce schimbari importante pentru elevi si dascali.

Institutia de invatamant din Tinca se va numi Scoala primara nationala de 7 ani, functionand cu sectiile romana si maghiara. In anul 1946, in cadrul scolii primare nationale de 7 ani, ia fiinta Gimnaziu Unic, care va functiona doi ani, pana in 1948. Scoala primara de 7 ani avea in anul scolar 1948-1949 la sectia romana, un numar de 262 elevi, instruiti de 12 cadre didactice. Dupa 1950, s-a creat Scoala Elementara Mixta de 7 ani. Din anul scolar 1966-1967, Scoala Medie Tinca se va numi Liceul Teoretic si tot din acel an, se trece la invatamantul obligatoriu de la sapte clase la opt clase, iar la liceu se adauga clasa a XII.

Liceul din Tinca se infiinteaza in 1961 si dureaza pana in 1979, data dupa care va functiona ca scoala cu clasele I-X, urmand a se reinfianta in anul 1990.

In prezent, oferta educationala a liceului pastreaza specificul teoretic, urmarind, in afara de o pregatire aprofundata in domeniul matematicii si informaticii, si diversificarea ariilor de interes legate de studierea stiintelor naturii si filologiei. Din aceste motive, incepand din anul scolar 2011-2012, s-a introdus inca o clasa de stiintele naturii.

S-au avut în vedere solicitările sporite pentru piața muncii, unde admiterea la facultățile de medicină presupune o concurență puternică. Gradul de atractivitate al ofertei educaționale este sporit de prestația calitativă remarcabilă a tuturor cadrelor didactice, a climatului de responsabilitate și profesionalism, a bazei materiale adecvate, a relației foarte bune cu partenerii din comunitatea locală, a angajării tuturor factorilor de execuție și decizie în organizarea procesului instructiv-educativ, asigurându-se în felul acesta obținerea de rezultate bune și foarte bune și un succes garantat în evoluția socio-profesională a fiecărui absolvent.

DIAGNOZA MEDIULUI EXTERN

Diagnoza este structurată pe zone critice, care devin și principalele domenii în care va acționa strategia de descentralizare. Aceste domenii sunt: curriculum, evaluarea și certificarea, rețeaua școlară și fluxurile de elevi, conducere și administrare, resurse umane, politici de finanțare. Școala dispune de resurse materiale și umane menite să susțină un demers educațional de calitate, adecvat cerințelor beneficiarilor educației.

1. Context european

Reforma curriculară - a programei școlare și, deci, a întregii viziuni asupra sistemului de învățământ - a constituit unul dintre cele mai controversate procese de schimbare care s-au produs în învățământul românesc după decembrie 1989. Considerată de unii ca fiind cea mai importantă „comutare de paradigma” educațională din ultimii 30 de ani, contestată de alții, schimbarea din domeniul curriculum-ului va stârni probabil încă multă vreme polemici și pasiuni.

În ultimii ani, la nivelul Uniunii Europene s-au produs progrese susținute în realizarea efectivă a unui spațiu european extins al educației, în perspective cerințelor societății și economiei bazate pe cunoaștere. Astfel, contextul European actual oferă o serie de documente de referință, cu rol important în regândirea, reorganizarea și armonizarea sistemelor de învățământ, din perspectiva asigurării calității educației și a mobilității profesionale și de studiu.

Documentele europene cu impact și implicații semnificative asupra schimbărilor introduse în sistemul de învățământ românesc sunt Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți și Cadrul European

al Calificărilor (European Qualifications Framework - EQF). Acestea au rol de repere decizionale majore pentru fundamentarea procesului de reformare a învățământului preuniversitar din România și pentru faptul că sunt direct asociate cu strategia educației permanente.

Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți conturează, pentru absolvenții învățământului obligatoriu, un „profil de formare european” structurat pe opt domenii de competență. Competențele sunt definite ca ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini care urmează să fie formate până la finele școlarității obligatorii. Structurarea acestor competențe-cheie se realizează la intersecția mai multor paradigme educaționale și vizează atât domenii „academice” (de exemplu Comunicarea sau competențele în Matematică, științe și tehnologie), precum și aspecte inter- și trans-disciplinare, metacognitive, realizabile prin efortul mai multor arii curriculare.

2. Context național

Premisa politicii Ministerului Educației și Cercetării privind descentralizarea este consistentă. Diagnoza este structurată pe zone critice, care devin și principalele domenii în care va acționa strategia de descentralizare. Aceste domenii sunt:

a) Curriculum:

- Curriculum la decizia școlii (CDS), redus ca pondere față de nevoile și interesele comunității locale.
- CDS structurat mai ales pe nevoile cadrelor didactice și nu ale comunității (elevi, părinți, agenți economici etc.).
- Rolul redus al structurii-expert de la nivel central (ex. Consiliul Național pentru Curriculum).
- Alocarea centralizată a resurselor pentru manualele școlare, ceea ce duce, în unele cazuri, la primatul pretului în fața calității.
- Necorelarea activității celor două structuri-expert de la nivel central (CNC și Consiliul Național pentru Aprobarea Manualelor - CNAM) și, adăugăm noi, între acestea și Serviciul Național de Evaluare și Examinare (SNEE).

b) Evaluarea și certificarea:

- Certificarea pregătirii profesionale realizată, în unele cazuri, de persoane nepregătite în acest sens.

c) Reteaua scolara si fluxurile de elevi:

- Reteaua scolara este fundamentata pe structura existenta de multa vreme (filieri, profiluri, specializari si norme didactice).
- Consilierea si orientarea nu au efectele scontate iar deciziile se iau adesea, la nivel central si judetean, fara consultarea partilor interesate de la nivel local.
- Rolul minor, in stabilirea retelei scolare, al autoritatilor publice locale.

d) Conducere si administrare:

- Necorelarea finantarii scolii cu obiectivele locale de dezvoltare a comunitatii.
- Administrarea curenta a patrimoniului si a fondurilor scolii in afara acesteia, la nivelul consiliilor locale.
- Comunitatea este subreprezentata in consiliile de administratie (CA) ale unitatilor scolare.
- Directorul este numit exclusiv pe filiera ierarhica - de catre I.S.J.
- Legislatia, adoptata in 2004, care modifica aceasta situatie, schimbând, printre altele, structura Consiliului de Administratie (CA) si modul de numire a directorului, nu si-a produs inca efectele. Se adauga recentele masuri initiale prin Ordonanta de Urgenta 49/2014, cu noutati privitoare la componenta CA.
- Se incalca separarea functiilor "deliberativa" si "executiva", prin faptul ca directorul scolii este si presedintele CA.

e) Resursele umane:

- Comunitatea locala si chiar directorul scolii sunt lipsiti de multe ori de autoritatea decizionala in privinta personalului didactic, deciziile majore fiind luate la nivelul ISJ si al Ministerului.
- Cadrul legislativ restrictiv privind salarizarea si normarea personalului didactic.
- Centralizarea formarii si dezvoltarii profesionale a personalului si necorelarea ei cu nevoile si interesele beneficiarilor.

f) Politicile de finantare:

- Imposibilitatea finantarii coerente, pe bază de formule si standard, din cauza constrangerilor legislative.
- Circuitul inca greoi de finantare a unitatilor scolare.
- Metodologia de calcul a costurilor-standard nu ia in considerare criteriile de calitate si de performanta educationala.
- Sistemul de culegere, prelucrare si transmitere a datelor nu este suficient de credibil si de eficient pentru a oferi o bază obiectiva procesului decizional.

In afara domeniilor mentionate, orice proces de descentralizare mai afecteaza, cu siguranta si alte domenii ale educatiei si al vietii scolare cum ar fi:

- Sistemele de management al calitatii (inspectie, control si asigurare a calitatii).
- Alegerea metodologiei didactice si a auxiliarelor curriculare - inclusiv TIC.
- Fluxurile de elevi - mai ales modul de trecere de la un ciclu scolar la altul si de transfer de la o unitate scolare la alta.
- Inspectia scolara - sub diferitele ei tipuri si forme.

Toate aceste domenii sau subdomenii au fost luate in vedere in momentul elaborarii Strategiei de descentralizare a invatamantului preuniversitar. Pornind de la situatia existent, aceasta isi propune obtinerea unor rezultate si efecte durabile la nivelul sistemului scolar:

- Eficientizarea activitatii si cresterea performantelor.
- Democratizarea sistemului educational.
- Transparenta decizionala.
- Cresterea calitatii si relevantei ofertei educationale.
- Stimularea inovatiei, a responsabilitatii profesionale si a raspunderii publice.

DIAGNOZA INTERNA

Sistemul de invatamant preuniversitar din comuna cuprinde urmatoarele niveluri: prescolar, primar, gimnazial si liceal. In prezent, structurile educationale din comuna Tinca si satele constituate sunt:

1. Liceul Teoretic „Nicolae Jiga” Tinca;
2. Scoala Gimnaziala nr. 1 Gurbediu;
3. Scoala Primara nr. 1 Belfir;
4. Scoala Primara nr. 2 Girisu Negru;
5. Scoala Primara nr. 3 Râpa.
6. Grădinita cu program normal nr. 1 Tinca;
7. Grădinita cu program prelungit Tinca.

Populatia scolara si cadrele didactice

In grădinitile din comuna Tinca sunt inscrisi 215 de prescolari, astfel:

- 53 in Grădinita cu Program Normal Nr. 1 Tinca;
- 43 in Grădinita cu Program Normal Gurbediu;
- 33 in Grădinita cu Program Normal Girisu Negru;
- 25 in Grădinita cu Program Normal Râpa;
- 10 in Grădinita cu Program Normal Belfir;
- 51 in Grădinita cu Program Prelungit Nr. 1 Tinca.

In unitatile de invatamant din comuna Tinca sunt inscristi in total 953 de elevi, astfel:

- 746 elevi la Liceul Teoretic „Nicolae Jiga” Tinca;
- 135 elevi la Scola Gimnaziala nr. 1 Gurbediu;
- 15 elevi in Scoala Primara nr. 1 Belfir;
- 32 la Scoala Primara nr. 2 Girisu Negru;
- 35 la Scoala Primara nr. 3 Râpa.

Serviciile educationale sunt furnizate de un numar de 76 de cadre didactice, respectiv 56 profesori si 20 invatatori, si 14 educatori. Numarul de cadre didactice din comuna Tinca este relativ suficient in raport cu populatia scolara, intrucat unui cadru didactic ii revin 12 elevi. In invatamantul prescolar unde unui educator ii revin 15 elevi.

Analiza contextului

Din punct de vedere social, exista o tendinta de pauperizare a populatiei, datorita uramtoarelor aspecte:

- 25% dintre elevi provin din familii foarte sarace;
- o parte a populatiei afectata de somaj;
- 19% dintre elevi au cel putin un parinte somer.

Populatia scolara este in scadere, cu o rata mare a abandonului scolar, inasa nu exista cazuri de delincventa juvenila.

umarul elevilor inscristi in clasele 0 - XII, pe ani scolari este:

- 953 elevi in anul scolar 2020 - 2021;

- 985 elevi in anul scolar 2019 - 2020;
- 1060 elevi in anul scolar 2018 - 2019;
- 1082 elevi in anul scolar 2017 - 2018.

Se poate constata tendinta de crestere a numarului de elevi in scoala, pana in anul scolar 2017-2018, apoi o diminuare in anul scolar 2018-2019. Explicatia sta in scaderea natalitatii la nivelul comunei si in numarul mare de elevi de etnie rroma care parctica migratia externa si care, de cele mai multe ori, nu inscriu copiii la scoala sau ii inscriu cu intarziere. Tot din acelasi motiv exista tendinta de a se diminua numarul elevilor de liceu, ceea ce in timp va putea afecta numarul claselor de liceu.

Cu privire la mediul de provenienta al elevilor:

- 90% dintre elevi provin din familii de fermieri;
- 35% provin din familii foarte sarace;
- 19% au cel putin un parinte somer;
- 6% provin din familii dezorganizate.

Din punct de vedere economic, resursele financiare ale unitatilor de invatamant suntt asigurate de la bugetul central si cel local. Resursele extrabugetare provin din donatii, sponsorizari sau inchirieri de spatii.

Infrastructura scolara

Activitatea didactica pentru clasele 0 - XII se desfasoara in 46 de sali de clasa, intr-un total de 7 cladiri, fiecare din ele avand acces la internet, inasa nu si in toate salile de clasa.

Nr.crt.	Unitatea	Numar de corpuri	Numar sali de clasa	Numar laboratoare	Numar biblioteci	Numar terenuri/sali de sport
1.	Liceul Teoretic „Nicolae Jiga” Tinca	3	32	5	1	2
2.	Scola Gimnaziala nr.1 Gurbediu	1	9	-	-	1
3.	Scoala Primara nr.1 Belfir	1	1	-	-	
4.	Scoala Primara nr.2 Girisu Negru	1	2	-	-	1
5.	Scoala Primara nr.3 Râpa	1	2	-	-	1
	TOTAL	7	46	5	1	5

Unitatile de invatamant din comuna Tinca dispun de urmatoarele mijloace audio-vizuale:

- 2 televizoare color; 4 videoproiectoare;
- 2 radiocasetofoane;
- 73 calculatoare din care 65 sunt in laboratoarele de informatica si 8 in birourile administrative;
- 15 laptopuri; 10 imprimante.

SANATATE

Prezentarea gradului de asigurare a populatiei cu asistenta medicala reprezinta un aspect extrem de important in analiza nivelului de trai. In comuna Tinca functioneaza 6 cabinete medicale in care activeaza 6 medici de familie si 6 asistenti medicali. Functioneaza, totodata, 5 cabinete stomatologice deservite de 5 medici stomatologi si 5 asistenti, 7 farmacii in comuna Tinca, toate in localitatea Tinca.

ASISTENTA SOCIALA

Serviciul public de asistenta sociala presupune un ansamblu complex de masuri si actiuni realizate pentru a raspunde nevoilor sociale individuale, familiale sau de grup, in vederea prevenirii si depasirii unor situatii de dificultate, vulnerabilitate sau dependenta, pentru prevenirea marginalizarii si excluderii sociale, in vederea promovarii incluziunii sociale avand ca scop cresterea calitatii vietii.

Pe plan local, rezultatele activitatii in domeniul asistentei sociale sunt satisfacatoare, urmarindu-se ca toate cazurile aparute sa fie rezolvate la nivelul Primariei Tinca.

Persoanele care beneficiaza de asistenta sociala reprezinta doar 3,37% din totalul populatiei, insumand 281 de persoane, din care 66 beneficiaza de venitul minim garantat, 120 de alocatie susinere familie si 95 de indemnizatie lunara acordata persoanelor cu handicap.

La nivelul localitatii Tinca functioneaza servicii sociale in subordinea Directiei Generale De Asistenta Sociala si Protectia Copilului, respectiv:

- Centrul de Plasament Tinca care ofera servicii de tip rezidential pentru copii, oferindu-le protectie speciala in centru, pe o perioada determinata, gazduire, ingrijirea, educatie si pregatire in vederea reintegrarii sau inegrarii familiale si socio-profesionale. Centrul este structurat in 3 module: Ciresarii, Speranta si Haiducii, cu o capacitate de 80 de locuri.

- Centrul de Recuperare si Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilitati Tinca care ofera servicii de tip rezidential prin asistenta pentru sanatate, recuperare functionala, ingrijire personala si asistenta in stare terminala. Centrul are o capacitate de 50 de locuri;

- Centrul de Recuperare si Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilitati Nr. 2 Tinca este un serviciu social de tip rezidential, structurat pe modulele Sf. Andrei cu o capacitate de 17 locuri, Sf. Nicolae cu o capacitate de 9 locuri, Dalia cu o capacitate de 9 locuri, Iulia cu o capacitate de 9 locuri;

- Centrul de Recuperare si Reabilitare pentru Persoane Adulte cu Dizabilitati Râpa care ofera servicii sociale de tip rezidential pentru persoane adulte cu dizabilitati/persoane adulte, externalizate la furnizori privati acreditati, care functioneaza alaturi de modulul Micul Print, cu o capacitate de 40 de locuri.

SERVICII FUNERARE

Asigurarea accesului la serviciile funerare se face in conformitate cu prevederile legale, intrucat in comuna Tinca exista 5 capele mortuare, din care 3 in localitatea Tinca, 1 in localitatea Girisu Negru si 1 in localitatea Belfir.

SALUBRIZARE

Populatia comunei Tinca dispune de servicii de salubritate, Primaria Comunei delegand acest serviciu operatorului AVE Bihor, care se ocupa de precolectarea, colectarea si transportul deseurilor municipale.

Incepand cu anul 2020, se vor face demersuri pentru introducerea colectarii selective la nivelul judetului Bihor, astfel toti bihoreni vor colecta separat deseurile pe care le produc, in mai multe fractii, contribuind astfel la eficientizarea reciclarii si salvarea resurselor pamantului. Planul prevede ca deseurile sa fie colectate in cinci fractii, pentru care operatorii de salubritate vor necesita obligatorie pentru ca o parte cat mai mare a deseurilor produse de locuitorii judetului Bihor sa poata fi valorificate. Reciclate, ele se transforma in materii prime pentru noi obiecte, utile tuturor.

SITUATII DE URGENTA

In comuna Tinca, isi desfasoara activitatea Pichetul de Pompieri Tinca (Brigada de Pompieri „Crisana”), care asigura forta de interventie in cazul unor evenimente periculoase.

Infiintata la 30 mai 1995, Garda Tinca a purtat initial numele de Pichetul de Pompieri

Tinca avand un numar foarte redus de pompieri - militari in termen. Subunitatea s-a dezvoltat continuu, in prezent beneficiind de o cladire noua si de un colectiv bine incheiat de profesioniști. Din anul 2008 in cadrul subunitatii bihorene functioneaza si o substatie SMURD dotata cu o ambulanta de tip B2, PA-T - prim ajutor calificat si transport.

SIGURANTA SI ORDINE PUBLICA

Politia Rurala Tinca reprezinta principala institutie care se ocupa de furnizarea serviciilor de siguranta si ordine publica in comuna Tinca. De asemenea, in comuna sunt angajati de catre primarie 4 paznici care asigura siguranta populatiei.

TRADITII, CULTURA SI RELIGIE

Asezaminte si activitati culturale

In anul 1946 ia fiinta primul cămin cultural din istoria localitatii, iar in anul 1967 a fost construit noul cămin cultural, reabilitat in 2012. In căminul cultural au loc reprezentatii ale Trupeii de Teatru de amatori Tinca, condusa de profesorul Orban Iuliu, repetitii pentru Infiintarea Ansamblului de dansuri populare si cursuri de pian. Toate activitatile coordonate de Liceul „Nicolae Jiga” se desfasoara in sala de spectacol a căminului cultural. Programele cultural-artistice prezentate pe scena căminului cultural din Tinca, aduc de fiecare data un numar mare de spectatori. Echipa de teatru a liceului a prezentat de-a lungul anilor dramatizari din opera literare printre care se regasesc: „Mitre Cocor” de Mihail Sadoveanu, schitele lui I.L. Caragiale si fragmente din capodopera „O scrisoare pierduta”. De asemenea se remarca si formatia de dansuri populare si solistii de muzica populara si usoara.

In octombrie 1910 se constituie la Tinca „Despartamantul” Astra, avandu-l ca presedinte pe Andrei Ile, prin a carui activitate s-au organizat numeroase manifestari cultural-artistice, printre care amintim si prima reprezentatie de teatru in limba romana, in 1911, data de catre trupa lui Aurel P. Banut, iar corul „Hilaria” din Oradea a facut prima sa vizita la Tinca in anul 1907. In anul 1932, ASTRA organizeaza o mare manifestare cultural-artistica, cu participarea numeroaselor formatii artistice scolare din satele comunei si din imprejurimi.

In prezent, comuna Tinca exista 3 cămine culturale, in localitatea Tinca, Girisu Negru si Râpa. Evenimentele culturale si spectacolele artistice prezentate de elevii liceului ce aduc dovada vie a spiritului creativ, a traditiei si a obiceiurilor romanesti, care constituie cele

mai trainice puncte de legatura cu alte culturi, atat prin valorile impartasite, cat in special, prin cele care ne diferentiaza si care contribuie astfel la bogatie. In comuna Tinca, copii pot face si cursuri de pian. In comuna se remarca si activitatea sportiva, elevii remarcandu-se cu rezultate bune, reusind sa fie tot mai apreciati la competitii sportive la care participa.

Trupa de Teatru TincART

Trupa TincArt a fost înființată la finalul anului 2013, după ce Liceul Teoretic Nicolae Jiga din Tinca a câștigat 5.000 euro prin programul „Țara lui Andrei”, finanțat de OMV Petrom, bani destinați înființării unei trupe de teatru de amatori cu elevi și profesori și achiziționării unor reflectoare și echipamente de sonorizare. Cinci ani mai târziu, trupa de teatru și film TincArt are un palmares bogat, cu peste 20 de spectacole. Deși compusă din actori amatori, majoritatea elevi, a reușit să pună în scenă comedii savuroase, drame și chiar tragedii, a jucat pe scenele din Oradea, la Arcadia și în fosta sală ARLUS, dar și la Salonta și chiar la Cluj, iar la festivalul de teatru pentru elevi „Stage” din Cluj, trupa a fost premiata trei ani consecutivi cu locul I.

Muzeul de Stiinte Naturale

Din anul 1956 in Tinca functioneaza un muzeu de Stiinte Naturale, a carui activitate a fost mult impulsionata prin eforturile unui autodidact local, domnul Csák Kálmán, in prezent cetatean de onoare al comunei. Primaria comunei Tinca, in colaborare cu Biserica reformata Tinca sustin in prezent de aceasta institutie. In colectia muzeului se pastreaza o mandibula completa de mamut (Mammuthus primigenius), material descoperit cu ocazia saparii căminului pentru turbina la moara de langa statiunea balneara, in anul 1932, la 8 m adancime. De asemenea, un alt exemplar rar este fragmentul de molar de mamut, descoperit in albia Crisului-Negru, in anul 1964.

Biblioteca locala

Din anul 1952 functioneaza o biblioteca locala, avand la inceputuri peste 27.000 de volume. Biblioteca are ca prima locatie scoala internat din Tinca. In anii 1970 se muta in căminul cultural din Tinca unde o gasim si acum. In 2012, biblioteca Tinca si-a redeschis portile intr-o alta infatisare - totul renovat, aranjat cu gust si dotat cu echipamente. Activitatea bibliotecii este coordonata si sprijinita, in zilele noastre, de catre Consiliul Local Tinca.

Tradiții

Cu privire la meseriile tradiționale din zonă, cel mai frecvent este cel legat de prelucrarea lemnului. De asemenea, târgul și oborul de animale din Tinca, ținut în fiecare zi de luni a săptămânii, cunoaște o vechime de peste 100 de ani. În ultima duminică din iulie se organizează „Zilele Tinčanilor”, prilej de întâlnire cu fiii satului, de desfășurare a unor concerte de muzică populară sau pop-rock, de organizare a unor competiții în Vadul Băilor Tinca: meciuri de fotbal, întreceri sportive, concurs de bogați.

Cetățenii de onoare ai comunei Tinca

Autoritățile publice locale au acordat titlul onorific de cetățean de onoare persoanelor a căror activitate sau existență este legată în mod deosebit de viața localității sau pentru talentul și serviciile deosebite aduse de acestea comunității. Titlul s-a acordat unor personalități din domeniul culturii, artei, științei, învățământului sau sănătății, dar și unor sportivi și oameni de afaceri care au valoare, competență, moralitate recunoscute de către comunitatea locală, au avut o contribuție deosebită la dezvoltarea și la creșterea prestigiului localității sau al țării pe plan național și internațional, persoane care, prin acțiunile lor, au contribuit la preîntâmpinarea producerii de evenimente deosebit de grave, în cazuri de calamitate naturală sau situații de urgență sau care au contribuit la salvarea de vieți omenești. Cetățenii de onoare ai comunei Tinca sunt:

- **Marius Vizer** - s-a născut în comuna Tinca din județul Bihor, este președintele Federației Internaționale de Judo și președinte al SportAccord, cea mai mare organizație sportivă la nivel mondial între anii 2013-2015.
- **Mateias Traian** - fost primar al comunei Tinca timp de 12 ani.
- **Elisabeta Pavel** - reprezentanta de mare valoare a cântecului bihorean, cea care a făcut cunoscut pentru prima dată cântecul de căpatai al traganatelor bihorene „Tragana nana tragana”.
- **Csák Kálmán** - creatorul Muzeului de Științe Naturale din Tinca.
- **Emanuil Gojdu** - La începutul anului 1856, Emanuil Gojdu a fost deputat de Tinca.
- **Nicolae Jiga** - a cumpărat locul pe care este ridicată Biserica Ortodoxă din Tinca. Cea mai importantă realizare a lui Nicolae Jiga fost înființarea fundației „Zsigiana” cu un capital de 40.000 florini, cu scopul de a asigura burse pentru studenții români. În 1869 a mai înființat o fundație, cu capital

de 6.000 florini, dedicată susținerii elevilor români de la liceul din Beius. În anul 1865, împăratul austriac Francisc Iosif I, l-a distins pe Nicolae Jiga cu ordinul „Crucea de Aur” pentru merite deosebite, ca mare comerciant și filantrop român.

Parteneriate internaționale

Infratirea dintre comuna Tinca și Zsádány reprezintă o lungă istorie de cooperare. Ele sunt legate între ele de mai mult decât de o relație de prietenie. Conexiunile lor merg atât de departe, încât se dezvoltă planuri de investiții reciproce și de cooperare pentru creșterea comunei la toate nivelurile, fie economic, cultural, educațional, de sănătate sau de integrare, neuitând problemele de mediu și dezvoltare durabilă. Bază acestui viitor comun, respectiv dezvoltarea cu succes, este infrastructura.

Prin cooperarea Primăriei comunei Tinca cu Lyon - Franța a fost finanțată construcția unui centru multifuncțional, introducerea rețelei electrice și racordarea la 110 case din comunitatea de romi. La inaugurarea centrului multifuncțional au fost prezenți viceprimarul primăriei Lyon și domnul Ambasador Excelență sa Philippe Gustin.

Un alt parteneriat internațional, cu rezonanță diplomatică, este infratirea cu comuna Lozova, raionul Straseni din Republica Moldova, aprobat prin HCL nr.157 /22.09.2020, avizat de MAE și MLPDA

Religie

Comuna Tinca este caracterizată de pluralism religios, pe plan local coexistând o multitudine de sisteme de credințe religioase. Principalele confesiuni sunt creștine, majoritatea cetățenilor fiind ortodocși și baptiști, alături de mici comunități de romano-catolici, reformați și penticostali. Protopopiatul Ortodox are, de asemenea, un punct de lucru în localitatea Tinca, fiind o circumscripție administrativă bisericească, care cuprinde mai multe parohii din aceeași eparhie. În comuna Tinca există 24 de biserici, printre care:

- Biserica Ortodoxă Tinca;
- Biserica ortodoxă veche din lemn Tinca;
- Biserica Romano-Catolică Tinca;
- Parohia Reformată din Tinca;
- Biserica Baptistă „Emanuel” din localitatea Tinca;
- Biserica Greco-Catolică;
- Biserica Adventistă De Ziua A Șaptea;
- Biserica Baptistă Speranță - Tinca;
- Biserica Baptistă de romi;
- Biserica Penticostală de romi.

I.7. MEDIU

Politica de mediu europeana se bazeaza pe principiile precautiei, prevenirii, corectarii poluarii la sursa si „poluatorul plateste”. Programele multianuale de actiune pentru mediu stabilesc cadrul pentru viitoarele actiuni in toate domeniile politicii de mediu. Acestea sunt integrate in strategiile orizontale si sunt luate in considerare in cadrul negocierilor internationale in materie de mediu. Nu in ultimul rand, punerea in aplicare este fundamentala.

Politica de mediu europeana a fost adoptata in cadrul Consiliului European de la Paris din 1972, unde (in urma primei conferinte ONU privind mediul) sefii de stat sau de guvern europeni au declarat ca este nevoie de o politica comunitara de mediu de insotire a expansiunii economice si au solicitat un program de actiune. Actul Unic European din 1987 a introdus un nou titlu „Mediul”, care furniza primul temei juridic pentru o politica de mediu comuna care are drept obiective conservarea calitatii mediului, protejarea sanatatii umane si asigurarea unei utilizari rationale a resurselor naturale. Revizuirile ulterioare ale tratatului au consolidat angajamentul Uniunii fata de protectia mediului si rolul Parlamentului European in dezvoltarea acesteia. Prin intermediul Tratatului de la Lisabona (2009), „combaterea schimbarilor climatice” si dezvoltarea durabila in relatiile cu tarile terte au devenit obiective specifice. Personalitatea juridica i-a permis astfel UE sa incheie acorduri internationale.

Politica de mediu europeana se bazeaza pe principiile precautiei, prevenirii, corectarii poluarii la sursa si „poluatorul plateste”. Principiul precautiei este un instrument de gestionare a riscurilor care poate fi invocat in

cazul in care exista o incertitudine stiintifica cu privire la un posibil risc la adresa sanatatii umane sau a mediului, provenit dintr-o anumita actiune sau politica. De exemplu, in cazul in care apar incertitudini cu privire la posibilele efecte periculoase ale unui produs si in cazul in care ele persista in urma unei evaluari stiintifice obiective, pot fi furnizate instructiuni de interzicere a distributiei produsului sau de eliminare a sa de pe piata. Principiul „poluatorul plateste” este pus in aplicare prin intermediul Directivei privind raspunderea pentru mediul inconjurator, care vizeaza prevenirea sau remedierea daunelor aduse mediului (si anume, speciilor sau habitatelor naturale protejate, apei si solului). Operatorii care desfasoara anumite activitati profesionale, precum transportul de substante periculoase sau activitati care presupun evacuari in apa, trebuie sa ia masuri preventive in cazul unei amenintari iminente la adresa mediului. Daca s-au produs deja pagube, operatorii sunt obligati sa adopte masurile adecvate pentru remedierea acestora si sa suporte cheltuielile aferente. Domeniul de aplicare al Directivei a fost extins de trei ori pentru a include gestionarea deseurilor extractive, functionarea siturilor geologice de stocare si, respectiv, siguranta activitatilor petroliere si gazeiere offshore.

In 2001, UE a introdus Strategia sa de dezvoltare durabila (SDD), venind astfel in completarea Strategiei de la Lisabona adoptate anterior pentru promovarea cresterii si a locurilor de munca cu o dimensiune de mediu. Reinnoita in 2006 pentru a combina dimensiunea interna a dezvoltarii durabile cu cea internationala, SDD revizuita a UE incearca sa

îmbunătățească în mod constant calitatea vieții prin promovarea prosperității, a protecției mediului și a coeziunii sociale. În conformitate cu aceste obiective, Strategia Europa 2020 pentru creșterea economică vizează „o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”. Sub egida acestei strategii, inițiativa emblematică „O Europa eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor” pregătește terenul pentru o creștere durabilă și sprijină trecerea la o economie eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor și cu emisii scăzute de carbon. În plus, în 2011, UE s-a angajat ca, până în 2020, să combată declinul biodiversității și degradarea serviciilor ecosistemice (Strategia UE în domeniul biodiversității). În prezent, se evaluează rezultatele.

Deseuri menajere

O sursă de poluare a mediului în comuna Tinca o reprezintă deseurile menajere. În mare majoritatea a localităților rurale, problema majoră în acest sens este faptul că nu sunt amenajate suprafețe pentru stocarea deșeurilor, acestea fiind depozitate în gospodăriile populației sau la periferie, în zone neadecvate sau sunt aruncate în cursurile de apă, în păduri sau pasuni. Acest lucru se întâmplă chiar dacă la nivelul comunei există un sistem centralizat de colectare a deșeurilor și un contract încheiat cu o firmă specializată de salubritate. În comuna Tinca se colectează selectiv deșeurile, fiind totodată înființat un serviciu de salubritate strădala folosind persoane beneficiare ale ajutorului social, pentru menținerea curățeniei în centrul de comună. Întrucât comuna Tinca este o administrație publică locală amplasată pe o cale rutieră principală din județul Bihor, este deservită de operatori de salubritate licențiați și gradul de conectare la serviciile de salubritate sunt maxime. Prin campaniile de curățenie de primăvară și de toamnă se desființează depozitățile ilegale, iar deșeurile abandonate sunt colectate, transportate și eliminate la depozitele de deșuri, astfel, cantitatea de deșuri necolectate se minimizează.

O categorie de risc o prezintă persoanele fără venituri sau cu venitul minim pe economie din mediul rural care nu contractează serviciul de salubritate. Temporar, până la delegarea serviciilor de salubritate, administrațiile locale colectează deșeurile municipale în amestec și transportă deșeurile municipale cu mijloace de transport închiriate-tip remorcă tractată.

Deseurile menajere provenite de la populație prin serviciile de salubritate sunt valorificate prin sistemele de preluare a responsabilității, dar și prin valorificare directă prin operatorii colectori autorizați. Cu toate acestea, comuna Tinca, în calitate de autoritate publică locală trebuie să continue implementarea măsurilor privind reducerea cantității de deșuri biodegradabile eliminate:

- să promoveze și să stimuleze compostarea individuală în mediul rural;
- să generalizeze sistemul de compostare a deșeurilor verzi (deșuri din parcuri, grădini și pietre);
- să identifice și să implementeze măsuri pentru redirectionarea de la depozitare a deșeurilor alimentare;
- să deruleze campanii de informare și sensibilizare direcționate către publicul larg privind constientizarea problemelor de mediu, inclusiv asupra metodelor și opțiunilor de tratare a deșeurilor;
- să intensifice colectarea separată a deșeurilor organice și nu numai;
- să susțină dezvoltarea unor instalații de digestie anaerobă, tratare mecanobiologică (degradare aerobă) și separarea fracției usoare, urmata de valorificarea ei prin incinerare sau în incineratoare care îndeplinesc condițiile de eficiență energetică.

Calitatea aerului

Sub aspectul poluării atmosferei, comuna Tinca nu se confruntă cu probleme deosebite, neexistând surse majore de poluare în această zonă, cu excepția agenților economici care au ca activitate prelucrarea lemnului. Aceasta nu este una dintre cele mai poluante activități industriale, dar într-o oarecare măsură are un impact asupra factorilor de mediu, cu precădere asupra aerului prin praful generat ca urmare a proceselor de prelucrare. Totuși, valorificarea deșeurilor rezultate în procesul de producție în industria lemnului față de restul ramurilor industriale se ridică la un procent de peste 80%, conform datelor Ministerul Mediului.

Calitatea apei

Principalele surse de poluare ale apelor de suprafață și subterane de la nivelul comunei sunt reprezentate de utilizarea îngrășămintelor chimice în agricultură și eliminarea neadecvată de ape uzate menajere (lipsa rețelei de canalizare). Principalul curs de apă de pe teritoriul comunei Tinca este râul Crisul Negru. În comuna Tinca,

contaminarea apelor ce strabat teritoriul comunei poate aparea in urma poluarii cu nutrienti, in special cu azot si fosfor. Nutrientii in exces conduc la eutrofizarea apelor, ceea ce determina schimbarea compozitiei si scaderea biodiversitatii speciilor, precum si reducerea posibilitatii de utilizare a resurselor de apa in scop potabil, recreational, etc. Ca si in cazul substantelor organice, emisiile de nutrienti provin atat din surse punctiforme (ape uzate urbane, industriale si agricole neepurate sau insuficient epurate), cat si din surse difuze (in special cele agricole: cresterea animalelor, utilizarea fertilizantilor, etc).

O alta sursa potentiala de contaminare a solurilor este poluarea cu substante organice este cauzata in principal de emisiile directe sau indirecte de ape uzate insuficient epurate sau neepurate de la aglomerari umane, din surse industriale sau agricole, si produce schimbari semnificative in balanta oxigenului in apele de suprafata si in consecinta are impact asupra compozitiei speciilor/populatiilor acvatice si respectiv, asupra starii ecologice a apelor.

In bazinul hidrografic Crisuri, managementul deeurilor la nivelul UAT-urilor este verificat periodic prin activitatea inspectorilor. In completarea responsabilitatilor prevazute de cadrul legal, si in intampinarea problemelor pe care deeurile de pe malurile cursurilor de apa le ridică in localitati, ABA Crisuri a dezvoltat, in timp, protocoale de colaborare cu autoritatile locale. In zonele rurale protocoalele prevad decolmatari si igienizari comune, in acest demers, fiind realizate incepand cu anul 2018 platforme pentru interventii la poluări pe râul Crisul Negru, in localitatea Tinca. Platformele au fost realizate cu scopul de a eficientiza interventia in caz de poluare. Pe aceste platforme, anual, se desfășoară exercitii de simulare interventii poluare cu scopul de a testa atât echipamentele pentru interventie cât si pentru a eficientiza personalul implicat in astfel de actiuni. Totodata, s-a realizat dotarea cu instalatii de grătare autocurățitoare pe canale si in priza de apă. Cu ajutorul acestor instalatii indepartam resturile organice si plutitorii de dimensiuni mici din cursurile de apă. Aceste instalatii sunt compuse dintr-o serie de mecanisme care, cu ajutorul unor gratare, preiau gunoaietele din apă. Cu ajutorul unei bande transportoare deeurile sunt directionate pe o platformă de colectare. Acest sistem este coordonat cu usurinta de la un panou de comanda

Calitatea solurilor

Solul reprezinta impreuna cu ceilalti factori de mediu, cadrul natural pentru plante animale si om, iar pentru agricultura principalul mijloc de productie. La nivelul comunei Tinca se regasesc terenuri afectate de nitrati din activitati agricole care sunt monitorizate sub aspectul calitatii solului si masurilor agropedoameliorative de catre institutiile competente. Degradarea terenului si a solului in unele zone este accentuata si se datoreaza atat factorilor naturali, (orografie si clima) cat si actiunii antropice cu caracter negativ si destabilizator al echilibrului natural.

Riscuri naturale

Teritoriul comunei Tinca poate fi afectat de urmatoarele tipuri de riscuri naturale:

- Inundatii datorate caderilor pluviometrice abundente;
- Alunecari sau prabusiri de teren;
- Fragmentarea habitatelor.

Asigurarea unei calitati corespunzatoare a mediului, protejarea lui reprezinta o problema de interes major si de certa actualitate pentru evolutia sociala. In acest sens, se impune pastrarea calitatii mediului, diminuarea efectelor negative ale activitatii umane cu implicatii asupra lui.

Toate propunerile de proiecte pe mediu pentru perioada 2021 - 2027 vor veni atat in sprijinul conservarii si protejarii mediului, cat si pentru consilierea si informarea populatiei pentru protejarea acestuia. Protectia mediului reprezinta un aspect foarte important pentru locuitorii comunei Tinca, de aceea conducerea comunei pe langa respectarea legislatiei in vigoare incearca sa imbunatateasca incontinuu managementul ecologic. Printre activitatile sustinerii unui mediu sanatos se numara:

- Promovarea dezvoltarii de produse care nu afecteaza mediul;
- Reducerea consumului de energie in cadrul activitatilor comerciale in mod special diminuare consumului de energie si a emisiilor de gaze cu efect de sera;
- Promovarea reciclarii corespunzatoare a deeurilor;
- Masuri pentru prevenirea poluarii;
- Ghidarea si sustinerea agentilor economici de pe raza comunei pentru a implementa masuri de protectie a mediului;

Activitati educative, de formare, de constientizare si de promovare cu privire la protectia mediului.

I.8. APRECIERI GENERALE PRIVIND COMUNA TINCA

Comuna Tinca este situata in partea de sud a judetului Bihor, in Campia Crisurilor, pe cele doua maluri ale Crisului Negru (Râpa, Tinca si Gurbediu pe malul drept, iar Belfirul si Girisu-Negru pe malul stang), la o distanta de 592 de km de capitala tarii, la 40 de km de Oradea, resedinta judetului Bihor si la 24 de km de municipiul Salonta. In actuala structura administrativa, comuna Tinca are in componenta cinci localitati: Tinca, Belfir, Râpa, Gurbediu si Girisu - Negru. Satul resedinta de comuna este Tinca, care de altfel da si numele comunei.

Comuna Tinca se intinde pe o suprafata de 13975 ha. Cea mai mare parte a suprafetei comunei este ocupata de terenurile agricole: 55,96%, utilizate in principal pentru cultivarea porumbului, graului si a leguminoaselor. Suprafata terenurilor neagricole este de 4097 ha, din care 317 ha, respectiv 7,74% din suprafata neagricola, o reprezinta constructiile (imobile si curti), 75 ha, respectiv 1,84%, sunt ocupate de caile de comunicatii si caile ferate, 3605 ha, respectiv 87,99% de paduri, 64 ha, respectiv 1,56% de terenuri cu ape si balti si 36 ha, respectiv 0,87% terenuri neproductive.

Ca forma de relief, comuna este situata in Campia Vestica si o mica portiune in Piemonturile estice; dupa unii geografi, acestea ar fi Campia Crisurilor si Piemontul Codrului (ca forma de megarelief). Ca forme de mezo-relief au fost determinate Lunca Crisului Negru si platforma piemontana terasata, in partea nordica. Ca forme de

micro-relief se intalnesc vaile temporare care au, in general, o directie nord-sud, precum si dealurile din Râpa (dealul Burzaului) la nord, dealul Husasaului si dealul Fonaului.

Conform datelor Institutului National de Statistica, populatia dupa domiciliu la 1 iulie 2020 in comuna Tinca este de 8333 persoane, fiind una dintre cele mai populate comune din judetul Bihor. Cea mai populata localitate a comunei este resedinta, Tinca, urmata de Gurbediu, Girisu Negru, Belfir si Râpa. In comuna Tinca se afla una din cele mai mari concentrari de romi din judetul Bihor, insumand 1400 persoane, respectiv 16,80% din totalul populatiei comunei.

Conform Hotararii nr. 377 din 7 mai 2020 pentru aprobarea atestarii unor localitati sau parti din localitati ca statiuni turistice de interes national, respectiv local si privind modificarea anexelor nr. 1 si 5 la Hotararea Guvernului nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor si criteriilor de atestare a statiunilor turistice, localitatea Tinca este atestata ca statiune turistica de interes local. Totodata, conform HG nr. 1072/2013 si H.G. nr. 926/2016 pentru modificarea anexei nr. 1 la HG 1016/2011 privind acordarea statutului de statiune balneara si balneoclimatica pentru unele localitati si areale care dispun de factori naturali de cura, Comuna Tinca este atestata ca statiune balneoclimatica, Conform Primariei Tinca, un numar de 399 agenti economici (persoane fizice autorizate, persoane juridice si institutii publice) au sediul in comuna. In ceea ce priveste

distributia firmelor din comuna Tinca pe sate componente, cei mai multi agenti economici sunt in Tinca, aici avand sediul 299 de entitati juridice. Urmatoarele localitati sunt Râpa cu 36 de agenti economici, Gurbediu cu 27, Girisu Negru cu 26 si Belfir cu 21.

Activitatile specifice locuitorilor comunei Tinca sunt agricultura, zootehnia, industria alimentara si industria prelucrarii lemnului, constructiile si exploatarea resurselor minerale. Produsele agricole rezultate in urma activitatilor specifice sunt valorificate de catre producatorii particulari in propriile gospodarii sau se vand pe piata de desfacere din comuna sau din alte localitati.

Din punctul de vedere al infrastructurii si echiparii teritoriului, in comuna exista retea de alimentare cu apa si locuinte racordate in proportie de 95,11%, lungimea retelei de canalizare este de 26.950 ml, cu 1417 bransamente, respectiv 44,92% din totalul locuintelor.

Comuna este deservita de punctul C.F.R. Tinca, prin linia Vascau - Ciumeghiu, in comuna fiind halte: halta Gurbediu, punct oprire Tinca si halta Râpa. Infrastructura rutiera locala este modernizata in proportie de 60%, investitiile fiind realizate prin fonduri nerambursabile si buget local.

Un procent de 100% din locuintele din comuna Tinca sunt conectate la rețeaua de electricitate.

Sistemul de invatamant preuniversitar din comuna cuprinde urmatoarele niveluri: prescolar, primar, gimnazial si liceal. Sistemul de sanatate, siguranta publica si asistenta sociala sunt bine reprezentate pe plan local, comunitatea beneficiind de servicii adecvate.

Sfera culturala si religioasa este diversa, in comuna desfasurandu-se o multitudine de evenimente si festivitati, serbari si spectacole, atat prin trupa de teatru locala, cat si prin trupa de dansuri populare. Totodata, in comuna coexista mai multe confesiuni religioase, fiecare avand lacasuri de cult in localitatile componente.

Comuna Tinca este un exemplu de buna practica in ceea ce priveste atragerea de fonduri europene si implementarea investitiilor din fonduri nerambursabile si locale. Proiectele se incadreaza in domenii precum: infrastructura rutiera, edilitara, educationala, sfera cultural-sociala si dezvoltare durabila:

- „Modernizare strada Mihai Viteazu in localitatea Tinca” derulat prin PNDR 2007 - 2013, masura 322

- „Imbunatatirea infrastructurii rutiere de bază in comuna Tinca, prin modernizarea străzilor de interes local”, derulat prin PNDR 2014 - 2020;

- „Modernizare străzi publice in localitatea Tinca”, derulat prin PNDR;

- „Modernizare str. A. Romane localitatea Tinca, judetul Bihor”, investitie finantata din bugetul local;

- „Modernizare străzi publice: Trandafirilor, Tulea Serban, Gheorghe Lazar, comuna Tinca”, investitie finantata din bugetul local;

- CL5 - „Extinderea sistemului de canalizare menajera in localitatea Tinca” derulat prin POS Mediu 2007 - 2013, AXA PRIORITARA 1;

- CL4 - „Statie de epurare a apelor uzate pentru localitatea Tinca” derulat prin POS Mediu 2007 - 2013, AXA PRIORITARA 1;

- CL4E - „Extindere sistem de canalizare si apa, cu racorduri la consumatori in localitatea Tinca si Extindere sistem de alimentare cu apa si racorduri la consumatori in localitatile Gurbediu si Râpa” prin POS Mediu 2007 - 2013, AXA PRIORITARA 1;

- Extindere si modernizare retele de distributie apă comuna Tinca, judetul Bihor” derulat prin SAPARD;

- Grădinita de copii strada Avram Iancu in localitatea Tinca, comuna Tinca, judetul Bihor - bugetul local;

- Viata democratică a cetătenilor defavorizati din UE, abordată la nivel local, intre comunele Tinca si Zsadány, Ungaria implementat prin The Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA)

- „Solidaritate in Tinca si Zsadany, pentru viitorul Europei” derulat prin Programul Europa pentru Cetateni, Măsura 2.1 Infratirea oraselor;

- „Imbunatatirea infrastructurii educationale in comuna Tinca, judetul Bihor” derulat prin Programul Operational Regional 2014-2020;

- „Modernizare si dotare cămin cultural localitatea Tinca, judetul Bihor” derulat prin PNDR 2014 - 2020;

- „Cresterea eficientei energetice a sistemului de iluminat public in comuna Tinca judetul Bihor” derulat prin AFM, Programul Iluminat public.

Avand in vedere contextul regional, comuna Tinca este una dintre cele mai dezvoltate din judetul Bihor, avand un potential major de dezvoltare pe plan turistic. Diversitatea din mediul de afaceri si infrastructura existenta reprezinta premisele pentru sustinerea unei dezvoltari durabile, continue si cresterea de la an la an al confortului general al cetatenilor.

I.9. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT este o metodologie de analiza a unui obiectiv. Numele este descriptiv: Strengths (puncte tari), Weaknesses (puncte slabe), Opportunities (oportunitati), Threats (riscuri sau amenintari). Primaria comunei Tinca trebuie sa-si insuseasca si sa promoveze o viziune strategica in ceea ce priveste dezvoltarea sa in viitor. Lipsa unei asemenea viziuni duce la o activitate administrativa dezorganizata in cadrul careia se pot rata oportunitati si se pot consuma irational resurse pretioase.

Procesul de planificare strategica (PPS) a vizat definirea reperelor strategice de dezvoltare a comunitatii pe o perioada de 7 ani. Etapele metodologice principale ale PPS au fost urmatoarele: realizarea unei analize preliminare, stabilirea viziunii asupra dezvoltarii strategice a comunitatii, analiza sectoriala a domeniilor strategice principale si articularea documentului strategic.

Principiile care au stat la baza PPS au fost asigurarea validitatii stiintifice, implicarea comunitatii, transparenta, obiectivitatea, coerenta si continuitatea demersului. Pentru a da roade, insa, planificarea strategica trebuie insotita de promovarea, la nivelul administratiei publice, a unui management strategic integrat, la toate nivelurile, capabil sa identifice si sa speculeze oportunitatile aparute in beneficiul comunitatii.

Pentru a avea certitudine ca politicile si programele existente corespund necesitatilor de dezvoltare a comunei Tinca, in cadrul limitarilor impuse de resursele locale disponibile si pentru accesarea fondurilor prin care Uniunea Europeana sustine politica de dezvoltare regionala s-a impus elaborarea strategiei de dezvoltare locala pentru perioada 2021-2027.

Punctele forte si cele slabe sunt legate de comuna Tinca si de strategiile acesteia, de modul cum se compara cu concurenta.

Oportunitatile si amenintarile vin dinspre mediul de piata si din directia concurentei; de regula sunt factori asupra carora zona, in general, nu are niciun control. Analiza SWOT ia in considerare organizarea asezarii, performantele acesteia, produsele cheie si pietele strategice. Analiza SWOT permite concentrarea atentiei asupra zonelor cheie si realizarea de prezumtii (presupuneri) in zonele asupra carora exista cunostinte mai putin detaliate. In urma acestei analize se poate decide daca zona isi poate indeplini planul si in ce conditii. Amenintarile pot fi concrete sau potentiale.

In urma analizei SWOT s-au identificat trei principii prioritare care trebuie sa stea la baza elaborarii strategiei in vederea dezvoltarii durabile:

1. Viata economica a comunei trebuie revigorata si dezvoltata in toate domeniile sale: agricultura, zootehnie, industrie, comert si silvicultura.

Consiliul Local va investi pentru vitalizarea vietii economice a comunei.

2. Infrastructura necesita imbunatatiri continue, de aceea investitiile trebuie facute dupa anumite criterii economice astfel incat sa produca cele mai mari efecte benefice:

- siguranta locuitorilor comunei impotriva calamitatilor;
- raportul valoarea investitie/ efecte economico-financiare produse;
- raportul valoare investitie/numarul beneficiarilor.

3. Conex factorului economic un alt punct important pentru cresterea atractivitatii comunei il constituie facilitatile culturale si de agrement pe care le ofera sau pe care ar putea sa le ofere comuna, astfel incat confortul social al locuitorilor sa fie imbunatatit, ceea ce va genera si atractivitatea turistica locala.

Analiza SWOT Cadru general

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Pozitionarea avantajoasa a comunei: in apropierea municipiului Oradea (40 km); ◆ Accesibilitatea facila a comunei din punct de vedere rutier, feroviar si aerian; ◆ Comuna este deservita de punctul C.F.R. Tinca, prin linia Vascau - Oradea; ◆ Traversarea comunei de rute importante de transport rutier: DJ 762 A, care intra in judetul Bihor din judetul Arad , in directia Oradea, lungimea sa in raza comunei fiind de 11 km, DJ 795 Salonta-Vintere, avand 15 km in raza comunei, DJ 709 A Batar-Belfir-Pocola, 7 km in raza comunei; ◆ Existenta unor suprafete intinse de padure pe teritoriul comunei. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existenta unor resurse naturale limitate; ▪ Existenta retelelor de utilitati doar in anumite zone ale comunei; ▪ Insuficienta surselor financiare pentru investitii; ▪ Lipsa pregatirii investitorilor locali pentru accesarea de proiecte europene; ▪ Resurse financiare insuficiente, investitii autohtone si straine aproape inexistente.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valorificarea potentialului agroturistic al comunei prin infiintarea de noi pensiuni; ▪ Valorificarea potentialului agricol si zootehnic prin infiintarea de microferme si exploataii agricole cu produse ecologice; ▪ Existenta fondurilor structurale ale UE, fondurilor guvernamentale si posibilitatea accesarii lor; ▪ Existenta studiilor de fezabilitate pentru proiecte de reabilitare a infrastructurii; ▪ Acordarea de facilitati investitorilor din partea Consiliului local; ▪ Relatia buna cu administratia judeteana in vederea finantarii proiectelor de investitii. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Calamitati naturale (cutremur, inundatii, incendii); ▪ Extinderea eroziunii solului cu consecinte grave pe termen lung daca nu se intervine din timp.

Analiza SWOT Demografie si forta de munca

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Trendul ascendent al populatiei stabile din comuna; ◆ Distributia echilibrata a populatiei pe sexe;); ◆ Ospitalitatea recunoscuta a locuitorilor; ◆ Rata redusa a infractionalitatii; ◆ Forta de munca ieftina; ◆ Numar mare de tineri cu studiile liceale definitive; ◆ Disponibilitate de angajare in diferite meserii, in functie de motivarea personala; ◆ Existenta unor persoane de etnie roma, pregatite si doritoare de a se constitui in grupuri de initiativa, in vederea elaborarii si implementarii de proiecte cu finantare externa; ◆ Ponderea mare a populatiei care lucreaza in agricultura; ◆ Implicarea autoritatilor locale in problemele comunitatii, in vederea identificarii de solutii financiare, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nivelul relativ ridicat de imbatranire a populatiei; ▪ Scaderea natalitatii si deteriorarea structurii pe varste a populatiei; ▪ Schimbarea comportamentului demografic al cuplurilor tinere care opteaza pentru mai putini copii (unul, de preferinta) si acela nascut la o varsta mai ridicata a mamei; ▪ Cresterea raportului de dependenta varstnici/ adulti; ▪ Adaptarea mai lenta a populatiei mature si varstnice din comuna, la schimbarile si provocarile lumii actuale in general si la fenomenul mobilitatii si reconversiei profesionale, in special; ▪ Migrarea persoanelor cu pregatire profesionala, in special spre mediul urban si in strainatate; ▪ Investitii scazute in resursele umane; ▪ Fluctuatia populatiei bine pregatite inspre alte zone.

<ul style="list-style-type: none"> ◆ materiale; ◆ Numar relativ redus al persoanelor inapte de munca. 	
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sustinerea natalitatii la nivel national prin stimulente guvernamentale (ajutoare pentru copii, alocatii); ▪ Dezvoltarea economica sustenabila a zonei poate determina reintoarcerea populatiei plecata la munca in strainatate; ▪ Modificarea mentalitatii persoanelor disponibilizate, prin abordarea de atitudini active pe piata muncii (cautarea unui loc de munca, reconversie profesionala); ▪ Posibilitatea accesarii unor programe de finantare guvernamentale pentru reconversie profesionala si crearea de noi locuri de munca pentru someri; ▪ Fondurile comunitare puse la dispozitie dupa in domeniul social; ▪ Existenta strategiei nationale pentru combaterea saraciei; ▪ Existenta unor exemple de succes ale unor localnici cu initiativa; ▪ Grad redus de ocupare profesionala, deci potential important al fortei de munca locale, la salarii competitive la nivel regional fata de polii de crestere; ▪ Sprijin pentru minoritati si categorii defavorizate. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Migrarea populatiei in strainatate pe fondul crizei economice mondiale; ◆ Reducerea cuantumului indemnizatiei de maternitate poate determina reducerea ratei natalitatii; ◆ Imbatranirea populatiei pe fondul scaderii numarului de nou nascuti; ◆ Reducerea drastica a populatiei scolare; ◆ Mentinerea tendintelor migrationiste catre centrele urbane a populatiei tinere; ◆ Cresterea somajului in randul absolventilor de liceu; ◆ Cresterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pietei muncii, economiei locale si asistentei sociale in perspectiva; ◆ Estomparea traditiilor locale, odata cu trecerea timpului.

Analiza SWOT Terenuri si locuinte

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ponderea ridicata a padurilor in totalul fondului funciar; ◆ Confortul crescut al ocuintelor Transportul cu mijloacele de transport in comun dezvoltat. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Racordarea partiala la canalizarea menajera.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Programele de reabilitare termica a cladirilor care pot duce la o imbunatatire a aspectului general al comunei, pe langa considerentele de mediu care impun astfel de actiuni; ◆ Programele guvernamentale de imbunatatire a fondului locativ, precum Programul National de sprijinire a construirii de locuinte proprietate personala; ◆ Existenta in comuna Tinca a unui bloc ANL; ◆ Dezvoltarea de locuinte sociale; ◆ Existenta terenurilor neexploatate in prezent, dar care sunt oportune pentru desfasurarea unor investitii. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ritmul haotic al constructiilor care poate afecta potentialul natural al comunei; ▪ Aparitia unor hazarde naturale (inundatii, alunecari de teren) poate duce la afectarea fondului locativ.

Analiza SWOT Infrastructura si echiparea teritoriului

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Proximitatea de orase: Oradea - 40 km, Salonta - 23 de km; ◆ Comuna este deservita de punctul C.F.R. Tinca, prin linia Vascau - Oradea; ◆ Traversarea comunei de rute importante de transport rutier: DJ 762 A, care intra in judetul Bihor din judetul Arad , in directia Oradea, lungimea sa in raza comunei fiind de 11 km, DJ 795 Salonta-Vintere, avand 15 km in raza comunei, DJ 709 A Batar-Belfir-Pocola, 7 km in raza comunei; ◆ Retea de distributie a energiei electrice la toate gospodariile si institutiile din comuna; ◆ Retea de telefonie, internet si televiziune prin cablu existenta in localitate; ◆ Existenta a sase dispensare medicale in comuna; ◆ Existenta farmaciilor; ◆ Retea de drumuri locale dezvoltata si modernizata; ◆ Retea hidrologica bine reprezentata; ◆ Existenta traditiilor si bio - diversitatii bine conservate. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sistemul de canalizare existant doar partial; ▪ Educatia precara privind actiunile de ecologizare; ▪ Poluarea apelor subterane de suprafata prin lipsa unui sistem de canalizare in toate localitatile comunei; ▪ Lipsa unor sisteme de utilizare a „energiei verzi” pentru incalzirea institutiilor comunale; ▪ Lipsa sistemelor de productie a energiei electrice prin utilizarea surselor de „ energie verde”; ▪ Posibilitati financiare reduse ale unor localnici pentru reabilitarea cladirilor; ▪ Dotari insuficiente in infrastructura educationala, cea de sanatate, cea culturala si sociala, in localitate; ▪ Imposibilitatea asigurarii sustinerii financiare in toate domeniile infrastructurii.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Extinderea sistemului de canalizare; ▪ Reabilitarea si modernizarea iluminatului public stradal in toate localitatile comunei; ▪ Reabilitarea si modernizarea retelei de alimentare cu apa; ▪ Modernizarea sistemului rutier prin implementarea sistemelor video, a mijloacelor de semnalizare luminoase si a indicatoarelor stradale; ▪ Tehnologii nepoluante, conform standardelor europene; ▪ Amenajarea spatiilor verzi din localitate, inclusiv a celor de langa trotuare; ▪ Promovarea colectarii selectiv; ▪ Modernizarea drumurilor comunale de interes local, a străzilor interioare; ▪ Dotarea drumurilor si străzilor cu trotuare dalate sau betonate; ▪ Amenajarea santurilor; ▪ Instalarea unor sisteme de incalzire a unitatilor si institutiilor de invatamant, lacase de cult, administrative, sanatate si sociale, utilizand „energia verde”; ▪ Reabilitare si extindere institutii de invatamant, sanatate si culturale; ▪ Stimularea cetatenilor in vederea investirii in agricultura; ▪ Organizare de intalniri informative cu privire la atragerea de finantari; ▪ Crearea de parteneriate viabile care sa duca 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Lipsa informatiilor de protectie a mediului si de gestionare a deseurilor; ◆ Cresterea riscului abandonarii si degradarii fondului construit, prin emigrarea temporara a populatiei in alte zone ale Romaniei sau ale UE; ◆ Aparitia unor dificultati in desfasurarea lucrarilor de infrastructura (conditii de trafic sau meteo); ◆ Calamitati naturale (cutremur, inundatii, incendii); ◆ Extinderea eroziunii solului cu consecinte grave pe termen lung daca nu se intervine din timp; ◆ Mentalitatea de indiferenta fata de protectia mediului.

<p>la punerea in valoare precum si la exploatarea potentialului economic al zonei;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizarea unor materiale de promovare; ▪ Amenajarea unor trasee turistice; ▪ Posibilitatea atragerii de fonduri europene in vederea dezvoltarii infrastructurii; ▪ Programe finantate din Fondurile Structurale si de Coeziune pentru infrastructura; ▪ Utilizarea programelor UE destinate reabilitarii conditiilor de mediu din zona rurala; ▪ Extinderea colaborarii si implicarea organizatiilor neguvernamentale si a scolilor in programe comune de educatie ecologica. 	
--	--

Analiza SWOT agricultura, silvicultura si dezvoltare rurala

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Forma de relief corespunzatoare dezvoltarii agriculturii, cresterii animalelor si prelucrarii lemnului; ◆ Existenta unor suprafete intinse de padure pe teritoriul comunei; ◆ Clima continental-moderata ceea ce ofera conditiile climatice favorabile pentru agricultura; ◆ Calitatea solului permite practicarea unor culturi precum cultivarea pepenilor si a vitei de vie cu o productivitate ridicata; ◆ Terenul agricol reprezinta una din resursele naturale cele mai importante ale comunei; ◆ Principalele activitati economice sunt cele agricole: cultivarea cerealelor, cresterea animalelor si prelucrarea lemnului; ◆ Inexistenta poluatorilor mari; ◆ Patrimoniul natural variat; ◆ Pomicultura si cresterea animalelor sunt destul de bine reprezentate in aceasta zona; ◆ Ponderea mare a ocupatiei populatiei in domeniul agriculturii; ◆ Zona atractiva din punct de vedere turistic si peisagistic; ◆ Dezvoltarea activitatii zootehnice prin existenta conditiilor si traditiilor detinute de fiecare familie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ramuri industriale cu valoare mare adaugata slab reprezentate (IT, telecomunicatii, energii regenerabile); ▪ Dotarea tehnica slaba a tuturor sectoarelor din agricultura; ▪ Lipsa resurselor materiale care sa faciliteze angajarea specialistilor din agricultura in mediul rural; ▪ Promovarea insuficienta a zonei rurale si a produselor specifice si traditionale; ▪ Diversificarea slaba a activitatilor zonei rurale; ▪ Lipsa instalatiilor de irigatii si dotarii insuficiente cu utilaje agricole; ▪ Insuficienta serviciilor aducatoare de venit specifice zonei; ▪ Gradul redus de diversificare a activitatilor economice si dimensiunile reduse ale exploatareilor agricole fac ca performanta economica sa fie scazuta iar agricultura practicata este una de subzistenta in cea mai mare parte a teritoriului; ▪ Piata de desfacere redusa; ▪ Locuitorii care ar dori sa exploateze terenurile aflate in proprietate dispun de resurse financiare limitate sau nu dispun de resurse financiare pentru aceste activitati.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posibilitatea dezvoltarii unor forme de agricultura ecologica; ▪ Constituirea de grupuri de producatori in vederea practicarii unei agriculturi cu productivitate ridicata; ▪ Accesarea fondurilor europene pentru dezvoltarea unor programe de finantare in agricultura; ▪ Facilitati legislative si crearea unor conditii favorabile arendarii terenurilor agricole; ▪ Infiintarea unor organizatii si asociatii profesionale de sprijin a producatorilor; 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Administrarea necontrolata a ingrasamintelor chimice pe terenurile agricole ce are ca efect poluarea chimica a solului si implicit a panzei de apa freatica din sol precum si eroziunea solului; ◆ Cresterea perioadelor de seceta pe timpul unui an coroborata cu lipsa sistemelor de irigatii conduce la productii agricole scazute si de slaba calitate; ◆ Scaderea numarului de animale si a interesului cresterii acestora datorita modului de valorificare defectuos si a

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Crearea centrelor de colectare produse agricole specifice locale (cereale, legume, fructe); ▪ Practici de agricultura durabila, adaptate conditiilor climaterice si solului din comuna, activitati agricole diversificate si generatoare de venit la bugetul local; ▪ Exploatarea resurselor naturale; ▪ Realizarea unor produse ecologice; ▪ Valorificarea potentialului zonei; ▪ Crearea de parteneriate viabile. 	<ul style="list-style-type: none"> pretului scazut; ◆ Migrarea fortei de munca calificate in zona urbana si in strainatate; ◆ Cresterea presiunii exercitate de importul unor produse agricole ieftine.
--	--

Analiza SWOT Economica

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Diversitatea economica cu potential de dezvoltare a comunei Tinca; ◆ Potentialul agricol ridicat al zonei: soluri fertile, productivitate ridicata, forta de munca; ◆ Ponderea ridicata a terenurilor agricole din totalul fondului funciar; ◆ Amplasarea comunei la o distanta de 40 km de Municipiul Oradea si 24 km de Salonta; ◆ Accesul facil al investitorilor atat prin intermediul cailor rutiere, cat si prin intermediul Aeroportului International Oradea; ◆ Productiile agricole pot fi utilizate ca surse de materii prime in industria alimentara; ◆ Intensificarea procesului de consultanta agricola si de accesare a fondurilor europene prin camerele agricole; ◆ Producerea de produse agricole ecologice; ◆ Traditii locale in cultura plantelor si cresterea animalelor. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Insuficienta surselor financiare pentru investitii; ▪ Inexistenta unui sistem de control al calitatii produselor agricole; ▪ Degradarea spatiilor disponibile ce pot fi utilizate pentru a demara activitati antreprenoriale in comuna; ▪ Folosirea unor tehnologii vechi, cu productivitate si eficienta economica scazuta; ▪ Absenta implementarii sistemului de calitate in cadrul proceselor de productie si a produselor; ▪ Slaba dezvoltare a infrastructurii turistice (unitati de cazare, unitati de alimentatie publica, infrastructura de petrecere a timpului liber); ▪ Capacitatea scazuta a mediului de afaceri de a sustine investitii pentru dezvoltare; ▪ Slaba dezvoltare a spiritului antreprenorial; ▪ Slaba diversitate economica a comunei; ▪ Regresul inregistrat de majoritatea sectoarelor economice ca urmare a crizei economice mondiale.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Programe guvernamentale pentru sprijinirea initiativelor locale, in special in domeniul dezvoltarii agriculturii si a infrastructurii aferente; ◆ Cresterea asistentei financiare din partea Uniunii Europene pentru IMM-uri, prin Fondurile Structurale 2021 - 2027; ◆ Posibilitatea accesarii creditelor cu dobanda subventionata pentru crearea de noi locuri de munca in mediul rural; ◆ Disponibilitatea de a incheia relatii de parteneriat a autoritatilor locale, cu investitori locali sau straini; ◆ Reconversia unor activitati in special agricole, spre arii de productivitate adaptate conditiilor locale; ◆ Existenta unor statii si terenuri disponibile pentru dezvoltari antreprenoriale; ◆ Disponibilitatea unor resurse suplimentare, posibil a fi accesate prin 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Instabilitatea legislativa; ▪ Interes redus al investitorilor pentru demararea de afaceri in comuna, datorita infrastructurii fizice inca neadekvata, raportat la potentialul comunei; ▪ Oferte de creditare greu accesibile datorita garantiilor mari necesare; ▪ Reducerea ponderii populatiei active si imbatranirea acesteia; ▪ Cresterea ponderii muncii la negru, cu efecte negative asupra pietei muncii, economiei locale si asistentei sociale in perspectiva la nivel national; ▪ Aparitia fenomenelor meteorologice extreme, precum secete, ploi abundente, ce pot periclita productia agricola; ▪ Nivel ridicat de fiscalitate si birocrație excesiva; ▪ Cresterea ratei inflatiei si cresterea ratei somajului vor conduce implicit la scaderea

<p>utilizarea programelor de finantare ale UE;</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ Potentialul de dezvoltare logistica a comunei, ca urmare a pozitionarii in vecinatatea granitei Romaniei cu Ungaria; ◆ Forta de munca ieftina si calificata poate conduce la infiintarea de noi antreprize; ◆ Incurajarea si dezvoltarea parteneriatelor de tip public-privat; ◆ Cooperarea mediului privat cu autoritatile publice locale, cu institutiile de invatamant superior si centrele de cercetare si dezvoltare. 	<p>puterii de cumparare a produselor si serviciilor in randul populatiei;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Migratia fortei de munca calificata in afara judetului si in afara granitelor tarii.
--	--

Analiza SWOT educatie si cultura

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ In localitatea Tinca, functioneaza Scoala Primara, Scoala Generala si Liceul Teoretic „Nicolae Jiga” Tinca, si o sala de sport; ◆ In Tinca functioneaza 2 grădinite pentru copii prescolari, una cu program normal si alta cu program prelungit; ◆ In satul Gurbediu si in satul Râpa functioneaza cate o scoala generala,; ◆ In satele Girisu-Negru si Belfir nu exista decat cate o scoala primara, pentru elevii de gimnaziu se asigura transportul la Tinca; ◆ Existenta unei zone cu puternice traditii in domeniul cultural si spiritual; ◆ Experienta organizarii si promovarii multor activitati culturale, de exemplu organizarea zilelor comunei; ◆ Structura organizatorica a scolii este corespunzatoare la nivelul comunei; ◆ Existenta unui numar de 100 cadre didactice calificate si titulare, cu vechime mare atat in invatamant, cat si in scoala; ◆ Existenta unui numar relativ mare de copii si elevi; ◆ Putine tendinte de nescolarizare sau abandon scolar; ◆ Stare disciplinara buna; ◆ Participare mare, cu rezultate bune la concursuri, olimpiade, intreceri, la toate nivelele; ◆ Fondul de carte din biblioteca scolii dezvoltata si cu noutati editoriale; ◆ Existenta unei zone cu puternice traditii in domeniul cultural si spiritual; ◆ Experienta organizarii si promovarii multor activitati culturale; ◆ Existenta unei trupe de teatru, cursuri pentru pian, dansuri populare. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existenta unor familii ale elevilor care nu sunt implicate suficient in activitatea de educare a copiilor; ▪ Starea motivationala a cadrelor didactice este scazuta grilei de salarizare nesatisfacatoare; ▪ Stare materiala precara si nivel scazut de cultura si instruire al unor familii; ▪ Existenta unor elevi cu probleme de adaptare; ▪ Existenta unor elevi cu tendinta de abandon scolar; ▪ Accesul dificil, din punct de vedere material, la activitatile de perfectionare didactica; ▪ Manuale scolare uzate si insuficiente; ▪ Slaba dotare a unor spatii scolare cu mobilier didactic, material didactic uzat si depasit; ▪ Fonduri insuficiente pentru reabilitarea si modernizarea tuturor cladirilor ce adapostesc lacasuri de cultura; ▪ Participare scazuta a cetatenilor la actiuni si activitati de interes cultural; ▪ Imbatranirea populatiei active, migratia tinerilor si dezinteresul fata de viata spiritual-culturala a comunitatii, greveaza actiunile derulate in acest domeniu.

OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Reabilitarea si modernizarea scolilor; ◆ Reabilitarea si modernizarea grădinitelor; ◆ Amenajarea de spatii de joaca pentru copii; ◆ Dotarea, Extinderea si modernizarea căminelor culturale; ◆ Reabilitarea si modernizarea bibliotecilor; ◆ Reabilitarea si modernizarea lacaselor de cult; ◆ Amenajarea curtilor interioare ale unitatilor de invatamant; ◆ Dotarea cu materiale didactice a unitatilor de invatamant din localitatea si imbogatirea fondului de carte al bibliotecilor scolare; ◆ Sprijinirea financiară a elevilor pentru obtinerea bursei de studiu; ◆ Existenta unor programe guvernamentale de dezvoltare si modernizare a institutiilor scolare si de cultura; ◆ Constientizarea populatiei despre rolul si importanta culturii nationale. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea populatiei scolare datorita scaderii Natalitatii; ▪ Tendinta reducerii exigentei in procesul de evaluare didactica; ▪ Bugetul redus alocat invatamantului public generand insuficienta dotarii materiale a unitatilor scolare; ▪ Accentuarea procentului de imbatranire a populatiei; ▪ Buget insuficient alocat activitatilor culturale; ▪ Calamitati naturale.

Analiza SWOT servicii sociale

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Pondere mica a populatiei cu nevoi de asistare; ◆ Informare operativa cu privire la formele de ajutor de stat; ◆ Administratia locala asigura servicii pentru protectia social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nivelul de trai scazut pentru populatia de etnie roma; ▪ Percepere de Naturata a scopului asistentei sociale, din partea populatiei; ▪ Populatia de etnie roma detine un nivel important al amenizilor primite de catre cetatenii comunei; ▪ Lipsa voluntariatului in domeniul serviciilor pentru varstnici.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Existenta la nivel national, de programe consistente destinate asistentei sociale; ◆ Dezvoltarea economica a comunei, va permite Imbunătățirea nivelului finantarilor care vor putea fi atrase la nivel local; ◆ Posibilitatea Infiintarii unor structuri ale economiei sociale. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Migratia in strainatate a unui numar ridicat de persoane active, a condus la aparitia fenomenului copiilor care sunt in grija bunicilor sau a rudelor si care necesita infiintarea unor servicii de suport noi; ▪ Costurile ridicate pot genera dificultati in dotarea diverselor obiective de asistenta sociala care se doresc a fi infiintate; ▪ Sistemul de ajutor social nu incurajeaza reintegrarea activa.

Analiza SWOT Sanatate

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ In comuna Tinca functioneaza Tinca functioneaza 6 cabinete medicale in care activeaza 6 medici de familie si 6 asistenti medicali. Functioneaza, totodata, 5 cabinete stomatologice deservite de 5 medici stomatologi si 5 asistenti, 7 farmacii in comuna Tinca, toate in localitatea Tinca; ◆ Profesionalismul medicilor de familie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dotare insuficienta a celor 6 dispensare; ▪ Neinsusirea normelor de educatie sanitara si civica a unui segment de pacienti din randul populatiei; ▪ Fonduri insuficiente destinate asistentei medicale.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Linii de finantare externe si includerea unei linii de buget local in vederea cofinantarii eventualelor aplicatii, actiuni si activitati; ▪ Promovarea principiilor naturiste; ▪ Dotarea corespunzatoare a dispensarelor medicale; ▪ Organizarea unui sistem de primire a reclamatilor si sugestiiilor pacientilor; ▪ Organizarea unor evenimente publice pentru promovarea sanatatii populatiei. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Costuri ridicate ale serviciilor medicale; ◆ Legislatie fluctuanta in domeniu; ◆ Slaba motivare a persoanelor care au posibilitate chiar redusa de a se asigura medical, de a incheia un contract cadru pentru plata contributiei financiare direct la CAS.

Analiza SWOT Turism

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Obtinerea statului de statiune turistica de intere local si staiune balneoclimaterica; ◆ Existenta conditiilor dezvoltarii turismului rural; ◆ Asezare geografica propice dezvoltarii serviciilor, chiar si a celor turistice; ◆ Existenta in comuna a unor locuri atractive pentru turisti; ◆ Conservarea traditiilor si ospitalitatea locuitorilor din mediul rural; ◆ Exista suprafete intinse cu peisaje frumoase semi naturale; ◆ Existenta Statiunii balneoclimaterice Tinca; ◆ Existenta unitatilor de cazare si alimentatie; ◆ Existenta obiectivelor de interes turistic: monumente, Muzeul Natural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Inexistenta unor forme de promovare a comunei pentru cresterea numarului de turisti pe teritoriul acesteia; ▪ Pregatirea profesionala de calitate slaba a cetatenilor in domeniul serviciilor turistice.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existenta resurselor locale pentru desfasurarea activitatilor de turism; ▪ Programe guvernamentale pentru sprijinirea initiativelor locale; ▪ Reconvertia unor capacitati, in special agricole, spre arii de productivitate adaptate conditiilor locale; ▪ Cresterea asistentei financiare din partea Uniunii Europene pentru IMM-uri, prin 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Instabilitatea legislativa; ◆ Interes redus al investitorilor pentru demararea de afaceri in comuna, datorita infrastructurii fizice si sociale neadecvate, raportat la potentialul comunei; ◆ Oferte de creditare greu accesibil); ◆ Lipsa unei infrastructuri adecvate pentru accesul la toate punctele turistice; ◆ Reactia redusa a mediului local la schimbarile

<p>Fondurile Structurale 2021 - 2027;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Disponibilitatea de a incheia relatii de parteneriat a autoritatilor locale, cu investitori locali sau straini; ▪ Posibilitatea Extinderii de ferme si gospodarii autorizate pentru practicarea agroturismului. 	<p>si provocarile zilelor noastre, conducand la scaderea competitivitatii teritoriului comunei, in favoarea altor teritorii, considerate mai interesante de catre turisti si investitori in turism.</p>
--	---

Analiza SWOT Administratie publica si locala

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Actualizarea periodica a Organigramei primariei; ◆ Existenta procedurilor ce reglementeaza fluxul de documente in institutie; ◆ Existenta unor proceduri care sa descrie modul de realizare a activitatilor si subactivitatilor ce vizeaza organizarea muncii in primarie; ◆ Aplicarea metodologiei de evaluare a performantelor personalului angajat in administratia publica; ◆ Participarea, in limita fondurilor, a tuturor categoriilor de personal la activitati de formare continua; ◆ Existenta unui cadru legal coerent si stabil privind liberul acces la informatia de interes public si transparenta actului de administrare; ◆ Existenta personalului tanar cu studii superioare in institutiile publice; ◆ Implicarea activa a institutiilor publice in problemele comunitatii; ◆ Existenta institutiilor de bază, protectie civila si ordine publica; ◆ Deschiderea administratiei actuale catre investitii; ◆ Existenta logisticii necesare desfasurarii in bune conditii a activitatii institutiilor publice. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rezistenta la schimbare manifestata de o parte din personalul institutiei; ▪ Resurse insuficiente destinate modernizarii si dezvoltarii activitatilor institutiei; ▪ Existenta inca a unui sentiment de frustrare a functionarilor (angajati contractuali si functionari publici) motivat de sistemul de salarizare, promovare precum si de mentinerea unei imagini publice negative a functionarului din administratia publica; ▪ Imposibilitatea promovarii pe post a angajatilor; ▪ Posibilitati reduse de motivare financiară a personalului si de atragere a persoanelor cu calificare superioara in structurile functionarilor publici; ▪ Incarcarea cu sarcini suplimentare peste cele prevazute in fisa postului datorita insuficientei personalului din institutie; <ul style="list-style-type: none"> ▪ Legislatie insuficient cunoscuta de catre personalul din institutiile publice, ca urmare a numarului mare de schimbari legislative.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adaptarea structurii organizatorice ; ▪ Programe de formare profesionala a personalului din Primarie; ▪ Reabilitarea sediului politiei; ▪ Achizitionare de utilaje; ▪ Dotari ale administratiei locale; ▪ Achizitia si utilizarea unui sistem de back-up, salvari de siguranta si utilizarea unor surse de alimentare de rezerva; ▪ Achizitionarea de aplicatii informatice integrate pentru toate serviciile din cadrul administratiei locale in vederea eficientizarii procesului de furnizare a serviciilor catre populatie; ▪ Realizarea de parteneriate cu alte localitati din tara si strainatate in vederea promovarii de proiecte. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Inertie mare privind implicarea factorilor responsabili, dar si a comunitatii in programele de dezvoltare; ◆ Tendinta mass-mediei de a reflecta de regula, fara a verifica aspectele negative ale unei activitati din administratie, de cele mai multe ori, informatiile fiind gresit interpretate sau neintelese; ◆ Schimbari legislative prea frecvente pentru a fi asimilate eficient; ◆ Nemulțumiri manifestate de catre populatie generate de masurile economice si sociale luate de Guvern; ◆ Riscul esecului in realizarea si finalizarea unor proiecte; ◆ Refuzul achitarii unor taxe si impozite.

Analiza SWOT Mediu

PUNCTE TARI	PUNCTE SLABE
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Numarul mic de surse de poluare a aerului; ◆ Nivelul redus de poluare a solurilor si subsolurilor; ◆ Existenta ariei protejate Natura 2000 ROSCI0155 Padurea Goroniste. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poluarea cauzata de lipsa retelei de canalizare menajera in unele localitati ale comunei; ▪ Slaba constientizare a populatiei si agentilor economici privind managementul ariilor protejate; ▪ Resurse umane si financiare scazute pentru managementul ariilor protejate.
OPORTUNITATI	AMENINTARI
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existenta unui cadru national privind protectia mediului: legislatie, institutii, strategii si planuri de implementare a Directivelor UE; ▪ Existenta Planului de Investitii pe Termen Lung privind „Sistem de Management Integrat al Deseurilor in judetul Bihor”; ▪ Existenta „Master Plan privind infrastructura de apa si apa uzata in judetul Bihor”; ▪ Posibilitatea obtinerii de finantari guvernamentale sau fonduri europene pentru proiecte in domeniul mediului; ▪ Organizarea unor campanii de educare a elevilor in spiritul ecologic; ▪ Implicarea populatiei in activitatile de educatie ecologica; ▪ Dezvoltarea de parteneriate in vederea protectiei mediului. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Opozitia unor factori interesati (populatie sau autoritati) cu privire la implementarea unor proiecte de mediu in conditiile reducerii fondurilor disponibile pentru investitii si cresterii concurentei pentru alocarea acestora; ◆ Reducerea suportabilitatii de plata a populatiei pentru serviciile de salubritate, alimentare cu apa si canalizare; ◆ Cresterea presiunilor asupra mediului din cauza deversarii necontrolate a apelor uzate menajere in conditiile dezvoltarii retelelor de canalizare si facilitatilor de epurare intr-un ritm inferior celui de dezvoltare a retelelor de alimentare cu apa potabila; ◆ Aparitia de dificultati in implementarea planurilor adecvate de management ale ariilor naturale protejate datorita atitudinii proprietarilor privati ai terenurilor.

CAPITOLUL II STRATEGIA DE DEZVOLTARE

II.1. PRINCIPII STRATEGICE

Strategia de dezvoltare locala a comunei Tinca s-a realizat la initiativa autoritatilor locale, in contextul in care procesul de dezvoltare are caracter unitar, tinandu-se cont de directiile de dezvoltare regionale, nationale, europene. Abordarea prin intermediul Strategiei permite administratiei publice si celorlalti factori interesati sa isi planifice actiunile, dezvoltarea si afacerile, astfel incat sa raspunda nevoilor locale si sa valorifice oportunitatile de dezvoltare identificate. Pentru a asigura eficienta eforturilor de elaborare a Strategiei, s-a optat pentru o metodologie precisa, care a inclus elemente importante de implicare directa a comunitatii locale, plecand de la ideea ca reprezentantii si liderii locali sa aiba interesul, bazele si cunostintele necesare pentru a reprezenta interese locale. Astfel, elaborarea Strategiei de dezvoltare locala a presupus implicarea autoritatii executive de la nivel local. Procesul de elaborare a strategiei a cuprins urmatoarele etape:

1. Colectarea datelor si analiza acestora

In aceasta etapa s-a urmarit evaluarea nevoilor pietei fortei de munca, baza economica a localitatii, analiza capacitatii institutionale locale, premisele dezvoltarii economice locale. Aceste informatii au fost obtinute fie direct de la beneficiarii strategiei, fie din surse statistice oficiale. Pentru aceasta etapa principalul tip de activitate este culegerea datelor care sa permita o diagnoza cat mai clara a spatiului pentru care s-a elaborat planul de dezvoltare locala. Pentru aceasta s-au urmarit elemente fizico-geografice (forme de relief, plasare

geografica, factori de risc natural, zone naturale protejate etc), populatie (marimea populatiei, densitatea, evolutia si factori de crestere ai populatiei), locuintele (dotarea locuintelor cu apa si canalizare, vechimea si siguranta locuintelor, materialele de constructie folosite etc), echiparea localitatii in sistem centralizat (apa, iluminat public, racordarea la retele de telefonie, acces la caile de transport publice sau private), sociale (invatamant, comunicatii, mortalitate infantila etc), mediu si ecologie (apa, aer, sol, paduri). S-a urmarit, de asemenea, si identificarea atractivitatii localitatii din punct de vedere al turismului, a posibilitatilor de petrecere a timpului liber, s-au identificat spatiile verzi si evenimentele culturale anuale specifice zonei.

Tot in aceasta etapa se urmareste si analiza si monitorizarea agentilor de dezvoltare locala (institutii publice, organizatii non-guvernamentale, intreprinzatori privati, biserica, scoala etc). La finalul primei etape se poate face analiza SWOT a localitatii, piatra de temelie pentru elaborarea strategiei de dezvoltare a localitatii.

2. Stabilirea strategiei de dezvoltare locala

Analiza SWOT evidentiaza punctele forte (Strengths), slabe (Weaknesses), oportunitatile (Opportunities) si amenintarile (Threats) existente la nivelul comunei Tinca. Au fost, de asemenea, identificate fortele externe ce ar putea avea fie un efect pozitiv, fie negativ in dezvoltarea ulterioara a localitatii. Se obtin, asadar, directiile de dezvoltare locala.

a) Identificarea obiectivelor strategice de dezvoltare - enumerarea obiectivelor pentru care a fost elaborata strategia; mentionarea metodologiei de elaborare si a agentilor de dezvoltare locala implicati in procesul elaborarii strategiei de dezvoltare, precum si identificarea catorva domenii strategice de dezvoltare. Aceste domenii vor fi utilizate cu prioritate si in identificarea obiectivelor operationale.

b) Obiective operationale dezvoltate in teritoriul supus investigatiei. Programul operativ de dezvoltare locala trebuie gandit de catre grupul de lucru ca un sistem coerent privind dezvoltarea localitatii/micro-regiunii/regiunii. In alegerea subprogramelor, cel mai important considerent trebuie sa fie initierea unor proiecte de dezvoltare convergente in vederea atingerii obiectivelor stabilite. Conditia de bază pentru dezvoltare locala este pastrarea traditiilor economice si sociale comunitare. Astfel se ajunge la situatia in care, pe bază realitatii existente se pun bazele dezvoltarii durabile a comunitatii.

3. Selectarea proiectelor de dezvoltare locala

In aceasta etapa se analizeaza posibilele programe sau proiecte de dezvoltare ce vor fi prinse in strategia de dezvoltare locala. Ele sunt grupate in mai multe scenarii, in functie de gradul de implicare a agentilor de dezvoltare, de perioada necesara pentru implementare si de locul acestora pe agenda persoanelor sau a organizatiilor insarcinate cu implementarea lor. Selectarea proiectelor are in vedere mai multe aspecte: proiectul sa conduca la o imbunatatire reala a vietii comunitatii, urmarile lui sa fie suficient de consistente incat sa afecteze o parte importanta a comunitatii, sa existe sau sa poata fi gasite resurse necesare pentru rezolvarea lui. Aceasta etapa face si o analiza privitoare la viabilitatea proiectelor propuse, atat din punct de vedere al comunitatii, cat si al economiei si al nevoilor populatiei.

4. Constructia planurilor de actiune

Aceasta etapa centralizeaza informatiile obtinute in primele trei etape, etape ce tin mai mult de partea strategica. Constructia planurilor de actiune pregateste planurile de actiune, precizeaza toate resursele financiare sau de alt tip ce sunt necesare pentru finalizarea fiecarui proiect) fie ca este vorba de resurse din bugetul local, bugetul judetean, national sau european, fie de surse financiare externe ale agentilor economici). Desi in faza initiala pot fi identificate mai multe posibile scenarii de dezvoltare, in aceasta etapa sunt alese acelea care asigura comunitatii cele mai mari posibilitati de progres si de crestere a nivelului de trai la nivelul populatiei. In vederea atragerii de finantari nerambursabile, dupa etapa de prioritizare a nevoilor locale se va analiza modul in care obiectivele propuse se coreleaza cu obiectivele existente la nivelul programelor europene. Primul lucru la care ar trebui sa se gandeasca cei care concep un proiect este cel legat de rezultatele obtinute, ca urmare a implementarii cu succes a proiectului. Proiectul reprezinta un instrument care ofera mijloacele necesare pentru atingerea unor obiective strategice. Daca proiectele nu sunt vazute in acest mod, atunci un proiect incheiat ar putea sa nu aiba nici un efect asupra dezvoltarii zonei. Se finalizeaza, de asemenea, si specificatiile tehnice ale proiectelor (studii ce sunt necesare pentru fiecare proiect de fezabilitate, proiecte tehnice etc., orarul pentru implementarea proiectelor, derularea programului financiar). Asadar, putem considera ca etapa de constructie a planurilor de actiune este o etapa de implementare, de verificare si monitorizare a proiectelor, dupa ce acestea au fost identificate. Reprezentantii departamentelor, Unitatii Administrativ Teritoriale (UAT) Tinca, vor face toate demersurile necesare atingerii obiectivelor Strategiei de Dezvoltare Locala a comunei Tinca pentru perioada 2021 - 2027.

II.2. VIZIUNE, OBIECTIVE STRATEGICE, OBIECTIVE SPECIFICE

Strategia de dezvoltare locală este o proiecție în viitor a comunității. Rolul acesteia este de a clarifica pe termen mediu și lung direcțiile și domeniile în care trebuie să se intervină pentru o dezvoltare durabilă. În acest proces, comunitatea identifică răspunsurile la întrebările „Cine suntem?” și „Ce dorim să fim în viitor?”. Definirea identității și a spiritului locului la momentul prezent determină valorificarea în cadrul următoarei etape de evoluție a atuurilor sale geografice, peisagistice, cultural-istorice, dar și economice și sociale.

Conceptul de dezvoltare durabilă (sustenabilă) s-a cristalizat în timp, pe parcursul mai multor decenii, în cadrul unor dezbateri științifice aprofundate pe plan internațional și a căpătat valențe politice precise în contextul globalizării. Dezvoltarea durabilă reprezintă, în contextul românesc, dorința realizării unui echilibru, o sinteză între aspirațiile cetățeanului născut liber, societatea de care depinde și prin care se definește și contextul care permite realizarea de sine. Acest echilibru pornește de la om, actor central care caută un echilibru individual și condiții favorabile pentru a se realiza. Condițiile favorabile sunt influențate de societatea care trebuie să îl susțină și să îl motiveze și de mediul prin care se regăsește și își poate găsi echilibrul. Rolul statului în contextul dezvoltării durabile este să ajute la realizarea acestui echilibru, nu doar pentru cetățenii de acum, dar și pentru generațiile viitoare. În cadrul următorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia Europeană propune modernizarea politicii de coeziune, principala politică de investiții a UE și una dintre cele mai tangibile expresii ale solidarității.

Viziunea strategiei stabilește alternativele de dezvoltare ale comunei Tinca și reprezintă liniile directoare pentru viitoarea dezvoltare pentru perioada 2021 - 2027, dar și corelarea acestora cu dezvoltarea propusă la nivel județean, național și european.

Comuna Tinca consideră că la baza dezvoltării comunei stă dezvoltarea economică și îmbunătățirea calității vieții populației, care trebuie să se realizeze sustenabil, ținând cont de principiile dezvoltării durabile. Strategia pleacă de la premisa că dezvoltarea durabilă prezintă un cadru de gândire care, odată însușit de către cetățean, va ajuta la crearea unei societăți mai echitabile, definită prin echilibru și solidaritate și care să poată face față schimbărilor aduse de probleme actuale globale, regionale și naționale, inclusiv scăderea demografică. Pe plan economic este nevoie de garantarea unei creșteri economice pe termen lung de care să beneficieze cetățenii comunei Tinca.

Astfel în vederea îmbunătățirii vieții populației, comuna Tinca trebuie să își consolideze poziția economică, socială și culturală. Atragerea de investitori care să creeze locuri de muncă bine remunerate are un rol central în îndeplinirea obiectivului general și a obiectivelor strategice și specifice. Aceștia nu doar că vor oferi locuri de muncă populației din comuna, dar vor contribui semnificativ și la creșterea bugetului local, susținând astfel finanțarea investițiilor din alte sectoare precum infrastructura rutieră, tehnico-edilitară, educațională, culturală, de sănătate.

Obiectivul general al strategiei este de a contura un cadru adecvat pentru dezvoltarea durabilă a comunei Tinca. Până în anul 2027

se dorește îmbunătățirea calitatii serviciilor publice, precum servicii sociale, salubritate, siguranță și ordine publică. Până în anul 2027 se vor aduce îmbunătățiri și în ceea ce privește poluarea de la nivel local, fie prin acțiuni de ecologizare, fie prin împaduriri sau implementarea unui sistem viabil de managementul deșeurilor.

Un instrument principal al dezvoltării durabile și coerente a comunei este Planul de Urbanism General care este refăcut și actualizat, astfel încât dezvoltarea dorită să nu afecteze mediul, să nu producă dezechilibre sociale sau să afecteze arhitectura tradițională a comunei. Strategia de Dezvoltare Locală începe de la următoarele idei de bază:

- Promovarea imaginii comunei în general și a standardului calitativ al serviciilor din comună;
- Crearea unor condiții de viață mai bune pentru locuitorii comunei prin înființarea de noi locuri de muncă și oferirea de locuințe;
- Informarea asupra oportunităților care se regăsesc în zona celor din mediul privat care doresc să investească fie în proiecte singulare sau în proiecte de parteneriat, fie consultări permanente;
- Acceptarea unei anumite adaptabilități la schimbările ce au loc în comună;
- Construirea strategiei pe caracterul social al proceselor, pe suportul și participarea comunității.

În echivalență cu ideile de bază ale formulării strategiei și cu posibilitatea de dezvoltare a comunei, noțiunea strategică trebuie exprimată astfel încât transcrierea sa într-un plan strategic să garanteze prin pachetul de acțiuni pe care îl promovează la creșterea economică, creșterea bazei de impozitare, crearea de locuri de muncă și îmbunătățirea calității mediului de viață a comunității. Noțiunea strategică de dezvoltare se transpune astfel printr-o dezvoltare economică datorată poziției geostrategice a comunei, determinată de atragerea de investitori, de activități economice și organizații în zona. În acest scop, trebuie urmate două direcții prioritare: îmbunătățirea gradului de atractivitate a comunei (prin îmbunătățirea imaginii, a calității vieții, prin revitalizare) și facilități de atragere a firmelor private (prin investiții în infrastructură, oferta de terenuri și clădiri, servicii strategice, facilități fiscale, etc).

Obiective specifice pe termen mediu și lung

I. Populația

a) Demografie:

- condiții de viață atractive pentru tineri, atât pentru cei din comună, cât și pentru cei din exterior (care ar dori să se stabilească în comună);

- condiții și facilități pentru familiile tinere cu copii.

b) Servicii medicale și sociale:

- acces facil la servicii sociale și medicale de calitate, prompte și suficiente;
- populație educată privind starea generală de sănătate și modalitățile de a duce o viață sănătoasă;
- eliminarea factorilor de risc privind calitatea vieții.

c) Forța de muncă activă:

- locuri de muncă suficiente și în domenii variate de activitate, cu venituri adecvate pentru satisfacerea nevoilor de trai;
- posibilitatea de a urma cursuri de reconversie profesională în domenii căutate pe piața muncii.

d) Educația:

- posibilitatea neîngrădită de împlinire individuală prin educație;
- acces la un sistem educațional performant, flexibil;
- infrastructura și bază materială suficientă și capabilă să satisfacă nevoile legate de actul educațional;
- posibilitatea de formare continuă pentru adulți;
- practicarea de sporturi individuale și de masă, cu baze materiale corespunzătoare.

e) Cultura:

- practici tradiționale revitalizate, ușor de transmis generațiilor viitoare;
- activități tradiționale puse în valoare;
- acces facil la surse de informație tradiționale sau moderne;
- infrastructura corespunzătoare cerințelor unei societăți moderne.

II Infrastructură

a) Dotări edilitare:

- dotări edilitare funcționale și capabile să deservească toți cetățenii localității;

b) Transporturi:

- rețea de drumuri funcțională care să deservească nevoile curente ale locuitorilor și activităților economice fără să afecteze starea mediului inconjurator;
- sistem de transport modern care să coreleze transportul feroviar și cel rutier (de persoane și marfuri);

c) Infrastructură de apă, apă uzată și epurare:

- sistem de furnizare a apei curente si de canalizare, capabile sa deserveasca locuitorii intregului oras;
- populatie informata asupra riscurilor cauzate de deversarea apelor uzate in locuri neamenajate, asupra utilizarii durabile a resurselor de apa si a prevenirii poluarii mediului inconjurator;

III Economia

a) Agricultura:

- practici de agricultura durabila, adaptate conditiilor climaterice si solului din spatiul local;
- activitati agricole diversificate si generatoare de venit la bugetul local;
- asocierea producatorilor;
- imbunatatirea practicilor agricole;
- politici de marketing eficiente;
- utilizarea eficienta a fondurilor de dezvoltare rurala.

b) Industria:

- activitati industriale pliate pe specificul local;
- valorificarea resurselor naturale locale;
- valorificarea potentialului uman;
- imbunatatirea practicilor de mediu in domeniul industrial;
- imbunatatirea productivitatii muncii;
- promovarea eficienta a produselor si practicilor industriale;

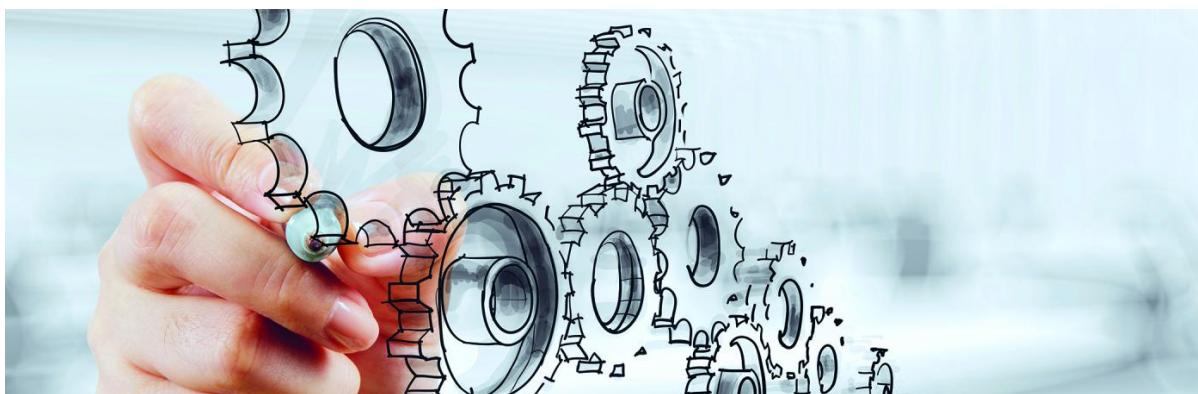
- accesarea de fonduri europene.
- c) Comertul, turismul si alte servicii:
- utilizarea eficienta a traditiilor si resurselor locale;
 - diversificarea serviciilor;
 - politici eficiente de marketing;
 - diversificarea produselor turistice.

IV Mediul inconjurator

Degradarea solului, a aerului si a apei:

- promovarea practicilor de agricultura ecologica;
- realizarea unor cursuri de educatie ecologica;
- curatarea cursurilor de apa si a domeniului public;
- montarea de cosuri de gunoi pe domeniul public;
- crearea unor mecanisme de colectare selectiva a deseurilor;
- realizarea unei statii de transfer a deseurilor;
- regularizarea paraielor si a torentilor de pe teritoriul comunei, prin construirea de microbaraje, consolidarea malurilor, construirea de podete si alte astfel de lucrari hidrotehnice;
- impadurirea suprafetelor degradate.

II.3. PRIORITATI DE DEZVOLTARE. TEME ORIZONTALE

PRIORITATI DE DEZVOLTARE

Implementarea proiectelor este conditionata de disponibilitatea fondurilor de finantare, astfel o prioritizare a investitiilor este un demers vital pentru administratia publica locala. Astfel, pentru comuna Tinca setul de prioritati pe care le are in vedere in perioada 2021 - 2027 este in corelare cu necesitatile identificate la nivel local:

- I. Investitii in infrastructura locala;
- II. Cresterea calitatii serviciilor publice;
- III. Sprijinirea mediului de afaceri local;
- IV. Protectia mediului.

I. Investitiile in infrastructura locala

Comuna Tinca dispune de pozitionare geografica favorabila, fiind amplasata la distanta relativ mica fata de municipiile Oradea si Salonta, in apropiere de granita cu Ungaria si de resurse importante (forta de munca, terenuri), inasa este nevoie si de imbunatatirea situatiei infrastructurii (drumuri, canalizare, gaz metan). Pe de alta parte, dezvoltarea infrastructurii se impune in vederea imbunatatirii calitatii vietii populatiei. Se urmareste cresterea gradului de conectare a populatiei la utilitati si reducerea pierderilor cauzate de retelele inechite. Cele mai importante modernizari sunt necesare pentru reseaua de drumuri si reseaua de apa, masurile luate in acest sens avand un impact semnificativ si asupra starii mediului. Sunt necesare investitii in introducerea retelei de canalizare in toate localitatile componente ale comunei.

II. Cresterea calitatii serviciilor publice vizeaza imbunatatirea procesului educational, serviciile in sanatate, serviciile sociale (asistenta si protectie sociala), salubritatea, siguranta si ordinea publica. Principalele investitii ce trebuie realizate pentru dezvoltarea serviciilor publice reprezinta modernizarea, extinderea, dotarea

infrastructurii existente (unitati educationale, dispensare, institutii culturale) si infiintarea unor unitati noi. Totodata, este necesara sporirea eficientei activitatii administratiei publice locale prin oferirea serviciilor publice calitative, operative, accesibile, transparente si eficiente din punctul de vedere al costului pentru un numar cat mai mare de persoane cu imbunatatirea in mod continuu a calitatii si accesibilitatii acestora, in functie de interesele cetatenilor si mediului de afaceri.

III. O alta prioritate la nivelul comunei Tinca este **sprijinirea mediului de afaceri local** prin atragerea de noi investitori, sustinerea celor existenti prin asigurarea facilitatilor fiscale in functie de realizari si beneficiilor in ceea ce priveste taxele si impozitele. In acest sens, sunt vitale investitiile in infrastructura locala. Se urmareste diversificarea economiei locale si crearea de locuri de munca bine remunerate pentru populatia din comuna. In acest fel, vor putea fi sustinute si investitiile publice, mediul economic contribuind la formarea unui buget local suficient de generos pentru a sustine imbunatatirea serviciilor publice.

IV. **Protectia mediului** reprezinta o prioritate majora pentru administratia publica locala intrucat statul recunoaste oricarei persoane dreptul la un mediu sanatos si echilibrat ecologic. In acest sens, autoritatile publice locale au obligatia de a asigura un mediu de viata sanatos la nivelul localitatilor, atat prin respectarea legislatiei in domeniu, cat si prin promovarea si implementarea investitiilor in protectia mediului inconjurator si prevenirea degradarii suplimentare a acestuia prin defrisari, inundatii, alunecari de teren, poluarea solului si a aerului.

TEME ORIZONTALE

În îndeplinirea priorităților de dezvoltare stabilite pentru comuna Tinca, vor fi integrate temele orizontale europene. Proiectele vor fi considerate relevante din punct de vedere al promovării egalității de gen și/sau al combaterii vulnerabilităților create de celelalte diferențe structurale, cum ar fi rasa, etnie, nivelul de bunăstare socială, vârsta, handicapul, orientarea sexuală etc., dacă o parte dintre obiectivele specifice și activitățile proiectului vor fi concepute astfel încât să fie propuse măsuri concrete sau instrumente care să contribuie la eliminarea inegalităților și să promoveze egalitatea de șanse și tratament, astfel încât să determine o îmbunătățire a unor situații defavorabile în care se afla diverse categorii de persoane.

Egalitate de șanse și de tratament

Conform Regulamentului 1083/2006 al Consiliului Uniunii Europene, egalitatea de șanse constituie unul dintre principiile de intervenție ale Fondurilor Europene. Problema promovării egalității de șanse în viața socială pentru ambele sexe constituie o cerință esențială pentru societatea românească, fiind considerată o componentă de bază a preocupării pentru respectarea drepturilor fundamentale ale oamenilor. Promovarea egalității de șanse va contribui la coeziunea socială, atât la nivelul regiunilor de dezvoltare, cât și la nivel național. În elaborarea strategiei s-a urmărit coordonarea programelor și politicilor sectoriale (servicii sociale, educație, sănătate) în funcție de problemele teritoriale în vederea eliminării disparităților de dezvoltare prezente în zonele din mediul mic urban și rural și incluziunii grupurilor defavorizate sau expuse riscului. În procesul de definire a problemelor prioritare s-a avut în vedere analiza situațiilor discriminatorii și promovarea șanselor egale între bărbați și femei, tineri și vârstnici, majoritari și minorități etnice, nevoilor persoanelor cu dizabilități și promovarea integrării lor în viața socială și economică.

Dezvoltare durabilă

Conceptul de dezvoltare durabilă desemnează totalitatea formelor și metodelor de dezvoltare socio-economică, al cărui fundament îl reprezintă în primul rând asigurarea unui echilibru între aceste sisteme socio-economice și elementele capitalului natural. Durabilitatea pleacă de la ideea că activitățile umane sunt dependente de mediul înconjurător și de resurse. Sănătatea,

siguranța socială și stabilitatea economică a societății sunt esențiale în definirea calității vieții. Dezvoltarea economică nu poate fi oprită, dar strategiile trebuie schimbate astfel încât să se potrivească cu limitele ecologice oferite de mediul înconjurător și de resursele planetei.

Tratatul Uniunii Europene prevede integrarea dezvoltării durabile în toate politicile europene, astfel încât acestea să contribuie de o manieră integrată la îndeplinirea obiectivelor economice, sociale și de mediu. Strategia de Dezvoltare Durabilă a UE (2006) urmărește, alături de Strategia de la Lisabona pentru creștere economică și locuri de muncă, să contribuie la o Europă mai prosperă, mai curată și mai corectă. Pentru a respecta cerințele legislației comunitare, statele membre ale Uniunii Europene trebuie să abordeze conceptul dezvoltării durabile în cadrul tuturor proiectelor și programelor finanțate din fonduri structurale, pentru a contribui la realizarea unei economii europene echilibrate, durabile și inovative. România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adevărată aderență la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015.

Dezvoltarea durabilă a reprezentat punctul de plecare în definirea planurilor de dezvoltare ale comunei Tinca pentru perioada 2021-2027. O societate durabilă este una puternică, sănătoasă și justă. Îndeplinește nevoile tuturor oamenilor, precum și pe cele ale generațiilor viitoare, promovând bunăstarea personală, coeziunea și incluziunea socială și facilitând oportunități egale pentru toată lumea. Pentru aceasta s-au propus atât măsuri de dezvoltare a infrastructurii, inclusiv cea socială, educațională și medicală, cât și măsuri pentru construirea unei societăți și economii puternice, stabile și sustinute, capabile să asigure prosperitate și oportunități pentru toți cetățenii comunei, în care costurile inechității sociale și cele de mediu sunt suportate de cei care le creează, iar consumul eficient de resurse este încurajat.

În funcție de domeniul de investiție, se vor propune anumite tipuri indicative de acțiuni specifice pentru îndeplinirea obiectivelor legate de egalitatea de șanse și dezvoltare durabilă, precum:

❖ Dezvoltare rurala:

- adaptarea spatiului pietonal pentru persoanele cu deficiente de vedere;
- dotarea trecerilor pietonale cu semnale auditive pentru persoanele cu deficiente de auz;
- investitii in infrastructura: asigurarea dotarilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilitati la serviciile publice;
- realizarea si conservarea de „coridoare verzi”;
- implementarea de masuri care sa vizeze asigurarea dotarilor edilitare si prevenirea poluarii din cauza noxelor, inclusiv a poluarii fonice, reducerea poluarii provocate de depozitarea deseurilor menajere;
- reutilizarea deseurilor provenite de pe urma constructiei infrastructurii edilitare.

❖ Investitii in infrastructura (constructii/reabilitare cladiri)

- implementarea sistemelor de management al calitatii si al mediului pe baza standardelor internationale;
- reducerea consumului de materiale si energie in spatiile construite;
- imbunatatirea performantei energetice a cladirilor;
- introducerea de sisteme de proiectare si tehnici de constructie pentru racire si aer conditionat in cladirile noi care sunt rezistente la schimbarile climatice preconizate;

❖ Ocuparea fortei de munca

- crearea unui mediu favorabil in vederea crearii de locuri de munca in randul tuturor generatiilor;
- incurajarea integrarii pe piata muncii a persoanelor apartinand grupurilor vulnerabile la fenomenul discriminarii;
- incurajarea antreprenoriatului feminin;
- organizarea de cursuri/module de curs pentru dezvoltarea competentelor in domeniul protectiei mediului;
- dezvoltarea capacitatii institutiilor din piata muncii cu privire la formarea si reinsertia profesionala a fortei de munca in sectoare verzi;
- sprijin pentru intreprinderile sociale in domeniul gestionarii, reciclarii si reutilizarii deseurilor;

❖ Sanatate/ social

- adaptarea serviciilor sociale/de sanatate;
- servicii de consiliere pentru motivarea persoanelor varstnice de a-si imbunatati abilitatile profesionale in vederea continuarii activitatii pe piata fortei de munca sau evidentierea unor caracteristici specifice varstei;
- programe/facilitati de sprijin pentru ingrijirea copiilor sau a altor persoane dependente, in timpul programului de lucru;
- investitii in infrastructura: asigurarea dotarilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilitati la serviciile publice;

❖ Educatie

- investitii in infrastructura: asigurarea dotarilor specifice accesului pentru persoane cu dizabilitati la serviciile publice;
- organizarea unei campanii de sensibilizare si informare in randul elevilor in vederea cresterii gradului de constientizare cu privire la semnificatia si importanta respectarii dreptului la egalitate de sanse si tratament pentru toti;
- promovarea invatarii in randul persoanelor varstnice;
- furnizarea de educatie nonformala/formala pentru varstnici;
- actualizarea curriculumului educational, astfel incat sa reflecte nevoile si oportunitatile generate de tranzitia la o economie cu emisii de carbon scazute si rezistenta la schimbarile climatice;
- formarea persoanelor care desfasoara activitati independente in sectoarele verzi emergente;

❖ Capacitatea institutionala si administratie publica

- integrarea perspectivei de gen in elaborarea directivelor locale;
- modificari ale politicilor de resurse umane pentru o mai buna integrare a lucratorilor varstnici;
- organizarea de seminarii de formare si constientizare in domeniul egalitatii de sanse si tratament destinate angajatilor din institutii si autoritati publice;
- imbunatatirea accesului la serviciile administrative;
- integrarea aspectelor de mediu in promovarea dezvoltarii economiei verzi.

II.4. ANALIZA REGLEMENTARILOR EUROPENE, NATIONALE, REGIONALE

Programarea UE pentru perioada de dezvoltarea regionala si coeziune 2021 - 2027

In cadrul urmatorului buget pe termen lung al UE pentru 2021-2027, Comisia propune modernizarea politicii de coeziune, principala politica de investitii a UE.

Prioritatile investitionale mijlocite optim de UE pentru perioada 2021 - 2027 sunt:

- I. **Europa mai inteligenta**, prin inovare, digitalizare, transformare economica si sprijinirea intreprinderilor mici si mijlocii
- II. **Europa mai verde**, fara emisii de carbon, punerea in aplicare a Acordului de la Paris si investitii in tranzitia energetica, energia din surse regenerabile si combaterea schimbarilor climatice
- III. **Europa conectata**, cu retele strategice de transport si digitale
- IV. **Europa mai sociala**, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale si sprijinirea calitatii locurilor de munca, a invatamantului, a competentelor, a incluziunii sociale si a accesului egal la sistemul de sanatate
- V. **Europa mai apropiata de cetatenii sai**, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local si a dezvoltarii urbane durabile in UE.

O abordare mai personalizata a dezvoltarii regionale

Politica de coeziune continua investitiile in toate regiunile, pe baza a 3 categorii (mai putin dezvoltate, in tranzitie, mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazeaza inca, in mare masura, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Se introduc noi criterii (somajul in randul tinerilor, nivel scazut de educatie, schimbari climatice si primirea si integrarea migrantilor), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia in continuare de sprijin special de la UE. Politica de coeziune continua sa sprijine strategiile de dezvoltare conduse la nivel local si sa autonomizeze gestionarea fondurilor de catre autoritatile locale. Creste si dimensiunea urbana a politicii de coeziune, prin alocarea a 6 % din FEDR dezvoltarii urbane durabile si printr-un nou program de colaborare in retea si de consolidare a capacitatilor dedicat autoritatilor urbane, sub denumirea Initiativa urbana europeana.

Simplificare: reguli mai scurte, mai putine si mai clare

Pentru intreprinderile si antreprenorii care beneficiaza de sprijinul UE, noul cadru ofera mai putina birocrație si modalitati mai simple de solicitare a platilor, prin utilizarea optiunilor simplificate in materie de costuri. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acopera in prezent 7 fonduri

UE implementate în parteneriat cu statele membre („gestionare partajată”). Comisia propune, de asemenea, controale mai relaxate la programele cu istoric bun, o mai mare încredere în sistemele naționale și Extinderea principiului „auditului unic”, pentru a evita suprapunerea verficarilor.

Un cadru mai flexibil

Noul cadru reuneste stabilitatea necesara planificarii investitiilor cu nivelul corespunzator de flexibilitate bugetara, pentru a face fata unor evenimente neprevazute. O evaluare intermediara va determina daca este nevoie de modificarea programelor pentru ultimii doi ani ai perioadei de finantare, pe bază priorităților emergente, a executării programelor și a celor mai recente recomandări specifice fiecărei țări.

În anumite limite, se vor permite transferuri de resurse în cadrul programelor fără a fi necesară o aprobare oficială a Comisiei. O dispoziție specifică facilitează mobilizarea de fonduri UE începând din prima zi, în caz de dezastru natural.

O legătură mai strânsă cu Semestrul European și cu guvernanta economică a Uniunii

Politica de coeziune sprijină reformele pentru crearea unui mediu favorabil investițiilor, în care întreprinderile pot să prospere. Se va asigura deplină complementaritate și coordonare cu Programul de sprijin al reformei, în forma sa nouă și consolidată.

În perioada bugetară, recomandările specifice fiecărei țări (RST) formulate în contextul semestrului european vor fi luate în considerare de două ori: la început, pentru conceperea programelor din cadrul politicii de coeziune, și apoi în cadrul evaluării intermediare. Pentru a stabili condițiile propice creșterii economice și creării de locuri de muncă, noile condiții favorizante vor contribui la înlăturarea obstacolelor din calea investițiilor. Aplicarea lor va fi monitorizată pe întreaga perioadă financiară.

Mai multe oportunități pentru sinergii în setul UE de instrumente bugetare

Cadrul de reglementare unic care acoperă fondurile politicii de coeziune și Fondul pentru azil și migrație vor facilita crearea de strategii de integrare a migrantilor la nivel local sprijinite prin resurse UE utilizate în sinergie; Fondul pentru azil și migrație se va concentra pe nevoile pe termen scurt ale migrantilor în momentul sosirii, în timp ce politica de coeziune va sprijini integrarea lor

sociala și profesională. În afara cadrului unic de reglementare, vor fi facilitate sinergii cu alte instrumente UE, cum ar fi politica agricolă comună, Orizont Europa, programul LIFE sau Erasmus +.

Interreg: eliminarea obstacolelor transfrontaliere și sprijinirea proiectelor interregionale pentru inovare

Cooperarea interregională și transfrontalieră va fi facilitată de noua posibilitate ca o regiune să utilizeze părți din propria alocare pentru a finanța proiecte în alta parte a Europei, împreună cu alte regiuni.

Noua generație a programelor de cooperare interregională și transfrontalieră („Interreg”) va ajuta statele membre să depășească obstacolele transfrontaliere și să dezvolte servicii comune. Comisia propune un nou instrument pentru regiunile de frontieră și pentru țările dornice să-și armonizeze cadrele juridice, denumit Mecanismul transfrontalier european.

Pornind de la succesul acțiunii pilot din 2014-2020, Comisia propune crearea Investițiilor interregionale pentru inovare. Regiunile cu active corespunzătoare de „specializare inteligentă” vor fi sprijinite mai mult pentru alcatuirea clusterelor paneuropene în sectoare prioritare precum datele masive (big data), economia circulară, sistemele avansate de fabricație sau securitatea cibernetică.

Norme consolidate pentru investițiile UE cele mai performante

Toate programele își vor menține cadrul de performanță cu obiective cuantificabile (numărul de locuri de muncă create sau accesul suplimentar la rețele în banda largă). Noul cadru instituie un bilanț anual al performanței, sub forma unui dialog politic între autoritățile programului și Comisie. Performanța programelor va fi evaluată și cu ocazia evaluării intermediare. Din motive de transparență și pentru ca cetățenii să poată urmări progresele înregistrate, statele membre vor trebui să raporteze toate datele de implementare o dată la două luni, iar platforma de date deschise privind coeziunea va fi actualizată automat.

Utilizarea mai intensă a instrumentelor financiare

Subvențiile singure nu pot face față nevoilor semnificative de investiții. Ele pot fi completate eficient de instrumente financiare, care au un efect de pârghie și sunt mai aproape de piață. În mod voluntar, statele membre vor putea transfera o parte din resursele politicii de coeziune noului fond InvestEU administrat central, pentru a accesa

garanția oferită de bugetul UE. Combinarea subvențiilor și instrumentelor financiare este mai ușoară, iar noul cadru include și dispoziții speciale pentru a atrage mai mult capital privat.

Mai multe eforturi de comunicare pentru a îmbunătăți vizibilitatea politicii de coeziune. Pentru o Europă tot mai apropiată de cetățeni, se pune mai mult accent pe necesitatea de a comunica mai bine rezultatele pozitive ale politicii de coeziune. Statele membre și regiunile au consolidat cerințele de comunicare, de exemplu în ceea ce privește organizarea de evenimente pentru inaugurarea proiectelor mari cu finanțare de la UE și dezvoltarea unor planuri de informare prin rețelele sociale.

În același timp, comunicarea pe tema proiectelor finanțate de la UE se simplifică, introducându-se un singur branding pentru toate fondurile UE, un portal unic unde apar toate finanțările disponibile pentru întreprinderi și o bază de date unică pentru proiecte gestionate de Comisie.

„UE pentru sănătate” 2021-2027 - O viziune pentru o Uniune Europeană mai sănătoasă

Programul „UE pentru sănătate” este răspunsul UE la criza COVID-19, care a avut un impact major asupra personalului medical și sanitar, asupra pacienților și asupra sistemelor de sănătate din Europa. Cu fonduri de 9,4 miliarde EUR, „UE pentru sănătate” este cel mai valoros program în domeniul sanitar. El va oferi finanțare țărilor UE, organizațiilor și ONG-urilor din domeniul sănătății. Solicitățile de finanțare se vor putea depune în 2021.

Domenii de acțiune

Programul „UE pentru sănătate”:

- va spori gradul de pregătire a UE în fața amenințărilor transfrontaliere majore la adresa sănătății, creând:
 - rezerve de materiale medicale pentru situații de criză
 - o rezervă de personal medical și de experți care să poată fi mobilizată pentru a răspunde la crize oriunde în UE
 - o supraveghere mai amplă a amenințărilor la adresa sănătății
- va consolida sistemele de sănătate, astfel încât acestea să facă față atât epidemiilor, cât și provocărilor pe termen lung, stimulând:

- prevenirea bolilor și promovarea sănătății în condițiile îmbătrânirii populației
- transformarea digitală a sistemelor de sănătate
- accesul grupurilor vulnerabile la asistența medicală
- va face medicamentele și dispozitivele medicale disponibile și accesibile, va susține utilizarea prudentă și eficientă a antimicrobienelor și va promova atât inovarea în domeniul medical și farmaceutic, cât și metodele mai ecologice de producție.

Prioritățile Comisiei în materie de sănătate:

Se va intensifica munca în domeniul prioritare precum lupta împotriva cancerului, reducerea numărului de infecții rezistente la antimicrobiene și îmbunătățirea ratelor de vaccinare.

UE va extinde inițiativele de succes precum Rețelele europene de referință pentru bolile rare și va continua să coopereze la nivel internațional pentru a găsi soluții la amenințările și provocările mondiale în materie de sănătate.

Cadru Financiar Multianual (CFM) 2021-2027

Investițiile în dezvoltare regională se vor axa mai ales pe obiectivele 1 și 2. Acestor priorități li se vor aloca 65 % - 85 % din resursele FEDR și ale Fondului de coeziune, în funcție de prosperitatea relativă a statelor membre.

Ca urmare a acordului Parlamentului European din 16 decembrie 2020, Consiliul UE a adoptat la 17 decembrie 2020 regulamentul privind noul Cadru Financiar Multianual (CFM) 2021-2027 și pachetul de relansare economică Next Generation EU (NGEU).

Regulamentul prevede un buget pe termen lung de 1 074,3 miliarde EUR pentru UE27 (cele 27 de state membre rămase ca urmare a Brexit-ului) în prețurile din 2018, inclusiv integrarea Fondului european de dezvoltare. Împreună cu NGEU, în valoare de 750 de miliarde EUR, va permite UE să furnizeze o finanțare fără precedent de 1,8 trilioane EUR în următorii ani pentru a sprijini recuperarea din pandemia COVID-19 și prioritățile UE pe termen lung în diferite politici/zonă.

Cele 1 074,3 miliarde euro aferente Cadrului financiar 2021-2027 vor fi împartite între 7 capitole de buget:

Capitole de buget	CFM	NextGenerationEU	TOTAL
1. Piata unica, inovare si sectorul digital	132,8 miliarde EUR	10,6 miliarde EUR	143,4 miliarde EUR
2. Coeziune, rezilienta si valori	377,8 miliarde EUR	721,9 miliarde EUR	1 099,7 miliarde EUR
3. Resurse naturale si mediu	356,4 miliarde EUR	17,5 miliarde EUR	373,9 miliarde EUR
4. Migratie si gestionarea frontierelor	22,7 miliarde EUR	-	22,7 miliarde EUR
5. Securitate si aparare	13,2 miliarde EUR	-	13,2 miliarde EUR
6. Vecinatate si intreaga lume	98,4 miliarde EUR	-	98,4 miliarde EUR
7. Administratia publica europeana	73,1 miliarde EUR	-	73,1 miliarde EUR
TOTAL Cadru Financiar Multianual	1 074,3 miliarde EUR	750 miliarde euro	1 824,3 miliarde EUR

Toate sumele sunt exprimate in miliarde EUR, in preturi constante din 2018.

Next Generation EU - 750 mld. euro

NextGenerationEU este un instrument temporar de redresare in valoare de 750 de miliarde EUR, menit sa contribuie la repararea daunelor economice si sociale imediate provocate de pandemia de coronavirus.

Acesta are la baza trei piloni:

- instrumente de sprijinire a eforturilor depuse de statele membre pentru a se redresa, pentru a remedia consecintele crizei si pentru a iesi mai puternice din aceasta incercare;
- masuri de stimulare a investitiilor private si de sprijinire a intreprinderilor aflate in dificultate;
- consolidarea principalelor programe ale UE pentru a valorifica invatamintele desprinse din criza, pentru a spori soliditatea si rezilienta pietei unice si pentru a accelera dubla tranzitie verde si digitala.

Mecanismul de Redresare si Rezilienta

Mecanismul European de Rezilienta si Redresare este elementul central al Instrumentului Next Generation EU, cu imprumuturi si granturi in valoare de 672,5 miliarde de euro, disponibile pentru sprijinirea reformelor si a investitiilor intreprinse de tarile Uniunii Europene.

Scopul este de a atenua impactul economic si social al pandemiei si de a face ca economiile si societatile europene sa devina mai durabile, mai reziliente si mai bine pregatite pentru provocarile si oportunitatile oferite de tranzitia catre o economie verde si de tranzitia digitala.

Mecanismul va avea 6 directii prioritare de finantare:

- Tranzitia verde, inclusiv biodiversitatea
- Transformarea digitala
- Coeziunea economica si competitivitatea
- Coeziunea sociala si teritoriala
- Reactia la criza institutionala si pregatirea pentru criza
- Politici pentru urmatoarea generatie, copii si tineri, inclusiv educatie si abilitati

Statele membre lucreaza la planurile lor de redresare si rezilienta pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului European de Rezilienta si Redresare.

In data de 18 decembrie 2020, negociatorii Parlamentului European si Consiliului Uniunii Europene au ajuns la un acord privind forma finala a mecanismului. Alocarea pentru Romania este in valoare de 30,5 miliarde de euro. Comisia Europeana a publicat in data de 21 decembrie 2020 modelele orientative menite sa ajute statele membre sa elaboreze planuri nationale de redresare si rezilienta care sa fie conforme cu normele UE privind ajutoarele de stat.

Planul National de Redresare si Rezilienta

Planul National de Redresare si Rezilienta (PNRR) reprezinta un document strategic, elaborat in cadrul Mecanismului de Redresare si Rezilienta, parte a pachetului de relansare economica Next Generation EU.

Planul urmareste **3 obiective strategice**:

- Ameliorarea starii economice a Romaniei urmare a crizei pandemice
- Consolidarea capacitatii de rezilienta
- Asigurarea unei cresteri economice pe termen lung

Conform documentelor transmise de MFE, principalele particularitati ale PNRR sunt:

- Reprezinta un plan strategic complementar cu Politica de Coeziune

- Promoveaza investitiile in infrastructura
- Respecta viziunea de tranzitie verde si digitalizare
- Promoveaza investitii in mediul de afaceri
- Aloca investitii in capacitatea de rezilienta in criza
- Este complementar cu masurile si politicile de coeziune sociala (educatie si ocupare, incluziune si demnitate sociala)

Cu un total alocat de 30,44 miliarde euro (preturi 2018), respectiv de 33,009 miliarde euro (preturi curente), planul este structurat pe trei piloni si 12 domenii prioritare pentru dezvoltarea Romaniei.

Pilonul 1. Transport si schimbari climatice este distribuit in 5 domenii prioritare:

Denumire pilon	Domeniu de interventie	Buget, mld. €	Procent
Pilonul I Transport și schimbări climatice	Transport durabil	9,27	43%
	Schimbări climatice	6,50	30%
	Mediu	2,30	12%
	Energie și tranziție verde	1,55	7%
	Eficiență energetică și termică	1,80	8%
	Total general		21,42

Pilonul 2. Servicii publice, dezvoltare urbana si valorificarea patrimoniului este distribuit in 3 domenii prioritare:

Denumire pilon	Domeniu de interventie	Buget, mld. €	Procent
Pilonul II Servicii publice, dezvoltare urbană, valorificare patrimoniu	Mobilitate și regenerare urbană, valorificarea patrimoniului	3,60	55%
	Sănătate	1,85	29%
	Educație	1,05	16%
	Total general		6,50

Pilonul 3. Competitivitate economica, digitalizare si rezilienta, distribuit in 4 domenii prioritare astfel:

Denumire pilon	Domeniu de intervenție	Buget, mld. €	Procent
Pilonul III Competitivitate economică, digitalizare, capacitate de reziliență	Mediul de afaceri/ Ecosisteme antreprenoriale	3,80	75%
	Cercetare și inovare	0,27	5%
	Digitalizare și securitate cibernetică	0,70	14%
	Creșterea capacității de reziliență	0,31	6%
	Total general	5,08	100%

Cerinta actuala din propunerea de Regulament aplicabil PNRR este ca din suma aferenta granturilor, 70% sa fie disponibila pana in 2022, iar restul de 30% sa se aloce, pe baza unei formule prestabilite, in functie de evolutiile macroeconomice de la nivelul fiecarei tari.

In ceea ce priveste mediul de afaceri, principalele reforme propuse sunt:

- Acces la inovare si transfer tehnologic

- Digitalizare
- Tranzitie verde
- Consolidarea pozitiei competitionale pe piata unica europeana
- Flexibilizarea accesului la surse de finantare nebanclare

Domeniile de investitii propuse de Guvern:

Investiții propuse

COMPETITIVITATE ECONOMICA

Domeniu de investiții	Nr. IMM sprijinite	Locuri de muncă noi	Buget estimat (mld. €)	Procent alocare
Ecosisteme antreprenoriale	3.700	11.000	0,75	19.7%
Retehnologizări, automatizări, digitalizare, capacitate de reziliență în domeniul medical	2.400	7.200	1,40	36.8%
Valorificarea resurselor României	140	2.100	0,35	9.2%
Companii de construcții	300	1.800	0,20	5.3%
IMM în domeniul agro-alimentar	1.400	4.200	0,70	18.4%
Finanțare pentru companii mari	50	3.000	0,40	10.6%
Total	7.990	29.300	3,80	100%

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabila

Romania s-a alaturat liderilor celor 193 state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015 adoptand *Agenda 2030 pentru dezvoltare durabila*, un program de actiune globala in domeniul dezvoltarii cu un caracter universal si care promoveaza echilibrul intre cele trei dimensiuni ale dezvoltarii durabile - economic, social si de mediu. Pentru prima oara, actiunile vizeaza in egala masura statele dezvoltate si cele aflate in curs de dezvoltare.

Agenda 2030 cuprinde cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabila (ODD), reunite informal si sub denumirea de Obiective Globale. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabileste o agenda de actiune ambitioasa pentru urmatoorii 15 ani in vederea eradicarii saraciei extreme, combaterii inegalitatilor si a injustitiei si protejarii planetei pana in 2030.

1. **Fara saracie** - Eradicarea saraciei in toate formele sale si in orice context.
2. **Foamete „zero”** - Eradicarea foamei, asigurarea securitatii alimentare, imbunatatirea nutritiei si promovarea unei agriculturi durabile.
3. **Sanatate si bunastare** - Asigurarea unei vietii sanatoase si promovarea bunastarii tuturor la orice varsta.
4. **Educatie de calitate** - Garantarea unei educatii de calitate si promovarea oportunitatilor de invatare de-a lungul vietii pentru toti.
5. **Egalitate de gen** - Realizarea egalitatii de gen si imputernicirea tuturor femeilor si a fetelor.

6. **Apa curata si sanatate** - Asigurarea disponibilitatii si managementului durabil al apei si sanatate pentru toti.
7. **Energie curata si la preturi accesibile** - Asigurarea accesului tuturor la energie la preturi accesibile, intr-un mod sigur, durabil si modern.
8. **Munca decenta si crestere economica** - Promovarea unei cresteri economice sustinute, deschise tuturor si durabile, a ocuparii depline si productive a fortei de munca si a unei munci decente pentru toti.
9. **Industria, inovatie si infrastructura** - Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializarii durabile si incurajarea inovatiei.
10. **Inegalitati reduse** - Reducerea inegalitatilor in interiorul tarilor si de la o tara la alta.
11. **Orase si comunitati durabile** - Dezvoltarea oraselor si a asezarilor umane pentru ca ele sa fie deschise tuturor, sigure, reziliente si durabile.
12. **Consum si productie responsabile** - Asigurarea unor tipare de consum si productie durabile.
13. **Actiune climatica** - Luarea unor masuri urgente de combatere a schimbarilor climatice si a impactului lor.
14. **Viata acvatica** - Conservarea si utilizarea durabila a oceanelor, marilor si a resurselor marine pentru o dezvoltare durabila.
15. **Viata terestra** - Protejarea, restaurarea si promovarea utilizarii durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabila a padurilor, combaterea desertificarii, stoparea si repararea

degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.

- 16. Pace, justiție și instituții eficiente** - Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
- 17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor** - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Conceptul de ODD s-a născut la Conferința Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Durabilă (Rio+20), în 2012. ODD înlocuiesc cele opt Obiective de Dezvoltare ale Mileniului (ODM) cuprinse în textul Declarației Mileniului adoptată în septembrie 2000 la ONU. Majoritatea statelor lumii, printre care și România, se reuneau în 2000 în jurul unui angajament de a reduce sărăcia globală și a salva milioane de vieți. Declarația Mileniului a constituit în perioada 2000-2015 unica agendă globală în domeniul dezvoltării asupra căreia a existat un acord la cel mai înalt nivel și care includea ținte precise:

1. **Reducerea sărăciei extreme și a foametei**
2. **Realizarea accesului universal la educație primară**
3. **Promovarea egalității de gen și emanciparea femeilor**
4. **Reducerea mortalității infantile**
5. **Îmbunătățirea sănătății materne**
6. **Combaterea HIV/SIDA, a malariei și a altor boli**
7. **Asigurarea sustenabilității mediului**
8. **Crearea unui parteneriat global pentru dezvoltare**

Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului au adus o contribuție importantă la constientizarea publică, creșterea voinței politice și mobilizarea de resurse pentru lupta împotriva sărăciei la nivel global. ODM au ajutat la concentrarea acțiunii, la reformarea politicilor prin incorporarea obiectivelor și tintelor de dezvoltare în strategiile naționale și la crearea de instituții care să implementeze aceste planuri în mod eficient. De exemplu, sărăcia extremă la nivel global a fost înjumătățită, ținta de înjumătățire a numărului de oameni care nu au acces la surse de apă mai bună a fost atinsă, nouăzeci la sută dintre copiii din statele aflate în curs de dezvoltare au acum acces la educație primară și mult mai multe fete au acces la educație comparativ cu anul 2000.

Rezultatele pozitive nu au fost însă echilibrat distribuite. Începând cu 2008, progresul

realizat până atunci a fost negativ influențat de criza financiară și economică. Cel mai slab progres s-a înregistrat în țările aflate în situații de conflict sau recent angajate în procesul de stabilizare și reconstrucție, unde lipsa capacităților instituționale a influențat negativ îndeplinirea obiectivelor.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă trebuie să finalizeze agenda demarată de Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului și să nu lase pe nimeni în urmă.

România și Obiectivele de Dezvoltare

România acordă o importanță deosebită ONU, organizație cu vocație universală, care reprezintă cadrul multilateral cel mai extins pentru abordarea marilor teme globale, inclusiv aspecte legate de dezvoltarea pe termen lung.

Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului au reprezentat pentru România un instrument complementar de mobilizare, la nivel intern, în domeniul dezvoltării economice și sociale. Agenda 2030 depășește cu mult Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, menținând teme precum eradicarea sărăciei, educația și sănătatea și abordând noi teme precum societățile pașnice și incluzive. Toate țările trebuie să se asigure că politici adecvate sunt pregătite pentru implementarea Agendei. Țările trebuie să promoveze instituții eficiente și incluzive și să creeze politici bazate pe statul de drept, drepturile omului, egalitatea de gen și creșterea implicării femeilor. România susține pe deplin ideea că Agenda 2030 trebuie să fie implementată de către instituțiile locale, răspunzând direct nevoilor cetățenilor. Nevoile, interesele și grijile acestora trebuie să fie soluționate prin definirea unor strategii de dezvoltare locală și națională.

România este angajată să implementeze Obiectivele de Dezvoltare Durabilă la nivel național și a revizuit Strategia Națională de Dezvoltare Durabilă, pentru a integra Obiectivele de Dezvoltare Durabilă. Excluziunea socială este identificată ca o provocare majoră la adresa implementării Obiectivelor. În Strategia românească revizuită se pune accentul pe susținerea incluziunii persoanelor cu dizabilități, a tinerilor și a femeilor în politicile de dezvoltare. Eradicarea sărăciei reclame oportunități decente de angajare, iar prevenirea și evitarea excluziunii sociale necesită politici de coeziune socială.

Ca membru al Uniunii Europene, România contribuie la îndeplinirea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă nu numai din perspectiva națională, dar și la nivel internațional, prin

sprijinul pe care il acorda tarilor mai putin dezvoltate, prin intermediul asistentei oficiale pentru dezvoltare. Experienta acumulata de Romania in procesul de tranzitie este de natura a sustine eforturilor tarilor interesate de a beneficia de un astfel de sprijin. Romania a prezentat Evaluarea Nationala Voluntara (Voluntary National Review) la sesiunea din luna iulie 2018 a Forumului Politic la Nivel Inalt al ONU privind Dezvoltarea Durabila, la sediul ONU din New York.

Schimbari climatice

Cadrul general

Schimbarile climatice reprezinta o provocare globala care presupune o abordare responsabila si intreprinderea de actiuni concrete la nivel global, regional, national si local.

Conventia-cadru a ONU privind schimbarile climatice (UNFCCC) din 1992 reprezinta instrumentul fundamental pentru gestionarea acestei problematici (ratificata de Romania prin Legea nr. 24/1994).

La 12 decembrie 2015 a fost adoptat Acordul de la Paris, in cadrul Conferintei Partilor de la Paris (COP21). Acordul de la Paris a intrat in vigoare la data de 4 noiembrie 2016. Au ratificat acordul 195 de parti, inclusiv UE si Statele sale membre. Romania a ratificat Acordul de la Paris prin Legea nr. 57/2017 si a intrat in vigoare la data de 1 iunie 2017. In august 2017, SUA au notificat Secretariatul UNFCCC cu privire la intentia de a se retrage din Acord. Conform Acordului de la Paris, cea mai apropiata data efectiva de retragere pentru SUA este noiembrie 2020.

Acordul de la Paris este primul document cu caracter universal in domeniul schimbarilor climatice, care impune obligatii juridice tuturor Partilor pentru realizarea obiectivului de limitare a cresterii temperaturii medii globale sub 2°C fata de nivelul din perioada pre-industrială, avandu-se in vedere eforturi suplimentare pentru ca aceasta limita sa fie de 1,5°C.

Contributia UE si a statelor sale membre pentru realizarea obiectivelor Acordului de la Paris este reprezentata de tinta de reducere, la nivelul anului 2030, a emisiilor interne UE de gaze cu efect de sera cu cel putin 40 % fata de 1990 (Concluziile Consiliului European din octombrie 2014). Totodata, UE isi propune sa fie neutra din punct de vedere climatic pana in 2050, obiectivul fiind o economie cu emisii nete de gaze cu efect de sera zero.

La nivel mondial angajamentul si actiunile UE si ale statelor membre raman unele dintre

cele mai ambitioase contributii, inclusiv obiectivul obligatoriu de reducere a emisiilor interne de gaze cu efect de sera cu cel putin 40% fata de 1990 la nivelul anului 2030, precum si cel al neutralitatii climatice.

Elemente de actualitate

In iunie 2017 Franta a prezentat, la New York si Geneva, un proiect de pact international (Pactul Global pentru Mediu - GPE), care face obiectul unor negocieri interguvernamentale pentru a deveni un instrument international cu forta juridica in domeniul mediului. In prezent proiectul rezolutiei procedurale este in curs de negociere.

De la 1 august 2018 peste 50 de state membre ale Natiunilor Unite s-au alaturat pentru a forma un Grupul de prieteni privind clima si securitatea, cu scopul de a coopera pentru a gasi solutii la impactul schimbarilor climatice asupra politicii de securitate si de a stimula implicarea Organizatiei Natiunilor Unite in acest domeniu (initiativa Germaniei si Nauru). Romania a devenit membru al Grupului la 10 ianuarie 2019.

La 15 decembrie 2018, a avut loc adoptarea *Pachetului de reguli Katowice*, in cadrul celei de-a 24-a reuniune a Conferintei Partilor la Conventia-cadru a ONU privind schimbarile climatice. Documentul introduce standarde comune pentru ca toate statele lumii sa-si monitorizeze armonizat politicile in domeniul climatic, obiectivul fiind de a mentine cresterea temperaturii globale sub 2°C, si, pe cat posibil, la 1,5°C. Pachetul de reguli va permite, de asemenea, Partilor sa isi consolideze progresiv contributiile la combaterea schimbarilor climatice, pentru a indeplini obiectivele pe termen lung ale Acordului de la Paris.

Urmatoarea Conferinta a Satelor Parti la UNFCCC, va avea loc in 2021, la Glasgow, in Regatul Unit al Marii Britanii si Irlandei de Nord.

In septembrie 2019, Secretarul general al ONU, a lansat un apel catre statele membre privind adoptarea unor masuri concrete, inclusiv cu caracter social si financiar, in vederea reducerii emisiilor de gaze cu efect de sera cu 45% pana in anul 2030 si atingerea neutralitatii climatice pana in 2050.

Raspunzand apelului Secretarul General al ONU, Romania s-a alaturat unor initiative concrete de combatere a efectelor schimbarilor climatice care vizeaza tranzitia catre locuri de munca ecologice, mobilizarea tineretului si a societatii civile in lupta impotriva incalzirii globale, precum si solutiile bazate pe natura care sprijina conservarea si restaurarea padurilor, a

ecosistemelor terestre, marine si oceanice si protejeaza biodiversitatea.

La 11 decembrie 2019, Comisia Europeana, a prezentat Pactul Ecologic European (PEE), care reflecta viziunea ambitioasa a unei Europe neutre din punct de vedere al emisiilor de gaze cu efect de sera si prietenoasa cu mediul pana in 2050. Consiliul European a aprobat, in decembrie 2019, obiectivul privind neutralitatea climatica, in conformitate cu Acordul de la Paris. Ca parte a Pactului Ecologic European, Comisia a propus, la 4 martie 2020, prima *Lege europeana privind clima* care are menirea de a consacra legislativ, obiectivul privind neutralitatea climatica pentru 2050.

Pozitia Romaniei

Romania isi mentine angajamentul ferm fata de cadrul international legal dezvoltat de Organizatia Natiunilor Unite - Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila, Acordul de la Paris si Conventia Cadru a ONU privind Schimbarile Climatice (UNFCCC) - care pun schimbarile climatice pe primele locuri in agenda ONU.

Ca abordare generala, Romania sustine necesitatea asigurarii, la nivel european, a masurilor de punere in aplicare a Cadrului 2030 privind politicile in domeniul energiei si schimbarilor climatice. Astfel, pozitia Romaniei este reflectata prin Pachetul legislativ Energie - schimbari climatice 2020 si Cadrul 2030, agreate la nivelul Uniunii Europene.

Contributia Romaniei pentru Acordul de la Paris este inclusa in contributia UE si a statelor sale membre, care a fost transmisa Secretariatului UNFCCC spre publicare in martie 2020.

Pozitia Romaniei sprijina, de principiu, actiunea UE in domeniul combaterii efectelor schimbarilor climatice. Din aceasta perspectiva, manifesta sustinere fata de obiectivul de neutralitate climatica al UE in orizontul 2050.

Romania urmareste transformarea propunerilor de contributii nationale in angajamente ferme si implementarea acestora; acest lucru va permite mentinerea, in continuare, a competitivitatii industriei europene.

Romania va ramane solidara alaturi de celelalte state in lupta impotriva schimbarilor climatice si va acorda intreg sprijinul sau in asigurarea implementarii prioritatilor asumate la nivel regional, international si global.

Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei Orizonturi 2013-2020-2030

Prin aceasta strategie, Romania isi stabileste cadrul national pentru sustinerea Agendei 2030 si implementarea setului de 17 ODD. Strategia sustine dezvoltarea Romaniei pe trei piloni principali, respectiv economic, social si de mediu. Strategia este orientata catre cetatean si se centreaza pe inovatie, optimism, rezilienta si increderea ca statul serveste nevoile fiecarui cetatean, intr-un mod echitabil, eficient si intr-un mediu curat, in mod echilibrat si integrat.

Cei trei piloni prin care Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabila se structureaza au fost definiti in Raportul Comisiei Brundtland (1987):

1. ECHITATEA SOCIALA - prin care natiunile in curs de dezvoltare trebuie sa aiba posibilitatea de a-si satisface nevoile de baza in ceea ce priveste ocuparea fortei de munca, alimentatia, asigurarea energiei, apei si canalizarii;
2. CRESTEREA ECONOMICA - la nivelul natiunilor in curs de dezvoltare pentru a se apropia de calitatea vietii din tarile dezvoltate;
3. MEDIUL - cu nevoia de a conserva si imbunatatii baza de resurse disponibile prin schimbarea treptata a modului in care trebuie sa se dezvolte si sa fie folosite tehnologiile.

Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 si 2020, 2030

- urmareste modernizarea si dezvoltarea retelei de transport de interes european si national, cresterea conditiilor de siguranta si a calitatii serviciilor; liberalizarea pietei interne de transport; stimularea dezvoltarii economiei si a competitivitatii; intarirea coeziunii sociale si teritoriale la nivel regional si national; compatibilitatea cu mediul inconjurator.

Master Planul pentru Dezvoltarea Turismului National al Romaniei 2007 - 2026

are ca principal obiectiv transformarea Romaniei intr-o destinatie turistica de calitate pe baza patrimoniului sau natural si cultural. Conceptul Strategic de Dezvoltare Teritoriala Romania 2030 - are ca obiective: valorificarea periferialitatii prin dezvoltarea rolului de conector si releu la nivel continental si intercontinental, racordarea la reseaua europeana de poli si coridoare de dezvoltare, structurarea si dezvoltarea echilibrata a retelei de localitati urbane, afirmarea solidaritatii urban-rural,

dezvoltarea rurala, consolidarea si dezvoltarea legaturilor interregionale ca suport al dezvoltarii regionale, dezvoltarea adecvata a diferitelor categorii de teritorii, cresterea competitivitatii teritoriale, protejarea, dezvoltarea si valorificarea patrimoniului natural si cultural.

Strategia Nationala de dezvoltare a ecoturismului in Romania 2018 - 2027

Aplicarea principiilor actuale de dezvoltare a turismului durabil in ariile naturale protejate si in zonele adiacente acestora a condus la aparitia ecoturismului ca forma distincta de turism, menita sa respecte integritatea peisajelor naturale, a biodiversitatii ecologice, in concordanta cu cerintele anumitor segmente de turisti, care doresc sa isi petreaca vacanta in natura si totodata sa creeze posibilitati de dezvoltare locala a comunitatilor. Scopul strategiei este de a promova ecoturismul, ca forma principala de turism in cadrul ariilor naturale protejate si cresterea rolului pe care ecoturismul il joaca in dezvoltarea economica a acestor areale si in prosperitatea populatiei locale.

Strategia Nationala a Romaniei pentru dezvoltarea turismului 2019 - 2030

urmarestre transformarea Romaniei, pana la finele anului 2030, intr-o destinatie turistica bine cunoscuta, de inalta calitate, pe parcursul intregului an, orientata pe unicitatea patrimoniului cultural si natural, oferind servicii la standarde internationale prin cresterea cheltuielilor turistilor actuali, dar si prin atragerea unui numar mai mare de turisti cu un buget peste medie.

Strategia pentru dezvoltarea sectorului agroalimentar pe termen mediu si lung orizont 2020 - 2030 vizeaza valorificarea inteligenta si durabila a potentialului agroalimentar si dezvoltarea spatiului rural, fiind un document suport vizionar, care sustine progresul agriculturii si dezvoltarii rurale in Romania.

Document de politica industrială a Romaniei

- reflecta preocuparile referitoare la revitalizarea, consolidarea si diversificarea bazei industriale a Romaniei prin cresterea competitivitatii sale, prin imbunatatirea capacitatii de inovare la nivelul intreprinderilor, utilizarea eficienta a resurselor naturale disponibile si o specializare inteligenta, care sa conduca la realizarea de produse industriale cu valoare adaugata mare. In esenta, documentul reprezinta un ansamblu structurat de

interventii publice (politici, programe si instrumente) menite sa directioneze sistemului industrial catre obiective care nu ar putea fi atinse in absenta respectivelor interventii.

Strategia energetica a Romaniei 2019 - 2030, cu perspectiva anului 2050

- propune tinte concrete, stabileste directii clare si defineste reperele prin care Romania isi va mentine pozitia de producator de energie in regiune si de actor activ si important in gestionarea situatiilor de stres la nivel regional.

Planului National Integrat in domeniul Energiei si Schimbarilor Climatice 2021-2030 - reflecta setul de preferinte, particularitati si prioritati nationale, luand in considerare dreptul Romaniei de a-si stabili mixul energetic.

Strategia Nationala a locuirii

- asigura accesul la conditii de locuire adecvate pentru toate categoriile de persoane, pana in anul 2030 prin identificarea masurilor si crearea instrumentelor necesare, avand ca principii: siguranta stabilitatii structurale, acces egal si nediscriminatoriu la locuinte pentru comunitatile defavorizate sau marginalizate, accesibilitate din punct de vedere al pretului, dezvoltare urbana si accesul la servicii de utilitati publice, valorificarea fondului construit existent etc.

Strategia Nationala de Renovare pe Termen Lung

- "Strategia Nationala de Renovare pe Termen Lung pentru sprijinirea parcului national de cladiri rezidentiale si nerezidentiale, atat publice cat si private, intr-un parc imobiliar cu un nivel ridicat de eficienta energetica si decarboNat pana in 2050" constituie indeplinirea conditiei favorizante „Un cadru de politica strategic pentru sprijinirea renovarilor destinate sa imbunatateasca eficienta energetica a cladirilor rezidentiale si nerezidentiale”, Obiectivul de politica 2: „O Europa mai ecologica, cu emisii scazute de carbon, prin promovarea tranzitiei catre o energie nepoluanta si echitabila, a investitiilor verzi si albastre, a economiei circulare, a adaptarii la schimbarile climatice si a prevenirii si gestionarii riscurilor”, obiectivul specific 2.1 „Promovarea masurilor de eficienta energetica” Obiectivele principale ale strategiei sunt urmatoarele:

- imbunatatirea performantei energetice a fondului existent de cladiri prin reducerea consumului de energie, a emisiilor de carbon

si Extinderea utilizarii surselor regenerabile de energie la cladiri;

- crearea de beneficii suplimentare prin imbunatatirea calitatii vietii pentru toti utilizatorii (de exemplu, un confort mai bun, beneficii asociate cu sanatatea, siguranta si calitatea aerului), reducerea nivelului saraciei energetice; - Extinderea duratei de viata si imbunatatirea sigurantei fondului de cladiri.

TINTE 2030

1. Eradicarea saraciei in toate formele sale si in orice context

- Reducerea cu cel putin jumatate a numarului de cetateni care traiesc in saracie relativa
- Eradicarea saraciei extreme pentru toti cetatenii
- Consolidarea sistemului national unitar a serviciilor de interventie de urgenta, reabilitare ulterioara si compensare a pierderilor in caz de calamitati naturale, accidente industriale sau evenimente climatice extreme

2. Eradicarea foamei, asigurarea securitatii alimentare, imbunatatirea nutritiei si promovarea unei agriculturi sustenabile

- Eradicarea malnutritiei si mentinerea ratei obezitatii sub 10%, similar cu nivelul inregistrat in anul 2014 finalizarea cadastrului agricol
- Dublarea ponderii agriculturii in PIB-ul Romaniei, fata de anul 2018 Mentinerea si Extinderea diversitatii genetice a semintelor, a plantelor cultivate si a animalelor de ferma si domestice si a speciilor salbatice inrudite
- Cresterea gradului de valorificare a productiei agricole autohtone
- Cresterea ponderii agriculturii ecologice in totalul productiei agricole
- Mentinerea si rentabilizarea unor ocupatii si metode traditionale de valorificare a plantelor medicinale si fructelor de padure in zona montana
- Mentinerea traditiilor locale prin cresterea numarului de produse cu caracteristici specifice in ceea ce priveste originea geografica

3. Asigurarea unei vietii sanatoase si promovarea bunastarii tuturor, la orice varsta

- Asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare si consiliere pentru promovarea preventiei si adoptarea unui stil de viata fara riscuri

- Digitalizarea completa a sistemului de sanatate si, implicit eliminarea documentelor si registrelor tiparite pe suport de hartie, pentru a eficientiza si a facilita interventiile medicale, pentru a asigura populatiei accesul rapid la servicii medicale de calitate, la tratamente si medicamente si pentru monitorizarea eficienta a nevoilor

- Reducerea prevalentei mortalitatii materne si infantile, a incidentei cancerului la san sau de col uterin si a sarcinilor la adolescente, avand ca obiectiv prioritar grupurile vulnerabile si defavorizate

- Reducerea mortalitatii materne si mortalitatii neoNatale, astfel incat sa se situeze sub media UE

- Cresterea acoperirii vaccinale pana la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin, prin dezvoltarea unei platforme comune de colaborare intre autoritati, medici, pacienti, organizatii internationale cu experienta in acest domeniu, reprezentanti ai companiilor in domeniu, precum si alti factori interesati

- Promovarea constientizarii bolilor psihice, reducerea stigmatului si crearea unui mediu in care cetatenii afectati se simt acceptati si unde pot cere ajutor

- Stoparea imbolnavirii de tuberculoza si combaterea hepatitei si a altor boli transmisibile

- Reducerea cu o treime a mortalitatii premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire si tratament si prin promovarea sanatatii si bunastarii mintale

- Reducerea mortalitatii cauzate de boli cronice

- Reducerea consumului de substante nocive

4. Garantarea unei educatii de calitate si promovarea oportunitatilor de invatare de-a lungul vietii pentru toti

- Reducerea ratei de parasire timpurie a sistemului educational

- Invatamant axat pe competente si centrat pe nevoile elevului, caruia sa ii fie oferita o mai mare libertate in definirea prioritatilor de studiu, prin masuri precum cresterea ponderii de materii optionale

- Asigurarea faptului ca toti elevii dobandesc cunostintele si competentele necesare pentru promovarea dezvoltarii durabile, inclusiv prin educatia pentru dezvoltare durabila si stiluri de viata durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a pacii si non-violentei, aprecierea diversitatii culturale si a contributiei culturii la dezvoltarea durabila

- Accentuarea rolului, in procesul educational, al educatiei civice, a principiilor si notiunilor despre o societate durabila pasnica si incluziva, egalitate de gen, despre valorile democratiei si pluralismului, despre valorile multiculturalismului, preventia discriminarii si intelegerea perceptiei „celuilalt”, despre importanta eradicarii violentei cu accent pe fenomenul de violenta in scoli
- Modernizarea sistemului de invatamant prin adaptarea metodologiilor de predare-invatare la folosirea tehnologiilor informationale si cresterea calitatii actului educational
- Organizarea invatamantului profesional si tehnic in campusuri special amenajate si dotate; pregatirea personalului didactic bine calificat; elaborarea de curriculum potrivit cerintelor de pe piata muncii prin dezvoltarea de parteneriate, inclusiv cu mediul de afaceri
- Extinderea generalizata a facilitatilor pentru formarea si perfectionarea continua pe tot parcursul vietii, sporirea considerabila a participarii la sistemele formale si nonformale de cunoastere in vederea apropierii Romaniei de media performantelor din statele membre ale UE
- Extinderea retelei de centre comunitare de invatare permanenta de catre autoritatile locale; continuarea cointeresarii companiilor in sprijinirea inrolarii angajatilor in asemenea programe
- Cresterea substantiala a numarului de tineri si adulti care detin competente relevante, inclusiv competente profesionale, care sa faciliteze angajarea, crearea de locuri de munca decente si antreprenoriatul
- Cresterea nivelului de educatie financiara a cetatenilor
- Extinderea in educatia formala universitara a dezvoltarii durabile ca principii si specializare si accentuarea rolului cercetarii interdisciplinare in dezvoltarea unei societati durabile

5. Realizarea egalitatii de gen si intarirea rolului femeilor si al fetelor in societate

- Continuarea reducerii disparitatii salariale dintre sexe
- Eliminarea tuturor formelor de violenta impotriva femeilor si fetelor, in sferele publice si private, inclusiv a traficului, exploatarei sexuale si a altor tipuri de exploatare
- Asigurarea participarii depline si eficiente a femeilor si a egalitatii de sanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de

luare a deciziilor in viata politica, economica si publica

6. Asigurarea disponibilitatii si gestionarii durabile a apei si sanatate pentru toti

- Cresterea substantiala a eficientei folosirii apei in activitatile industriale, comerciale si agricole; Extinderea reutilizarii rationale a apelor tratate si reciclate in perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare
- Cresterea substantiala a eficientei de utilizare a apei in toate sectoarele si asigurarea unui proces durabil de captare si furnizare a apei potabile, pentru a face fata deficitului de apa
- Conectarea gospodariilor populatiei din orase, comune si sate compacte la reseaua de apa potabila si canalizare in proportie de cel putin 90%
- Cresterea accesului la apa potabila pentru grupurile vulnerabile si marginalizate
- Imbunatatirea calitatii apei prin reducerea poluarii, eliminarea depozitarii deseurilor si reducerea la minimum a produselor chimice si materialelor periculoase, reducand proportia apelor uzate netratate si sporind substantial reciclarea si reutilizarea si
- Realizarea accesului la conditii sanitare si de igiena adecvate si echitabile pentru toti, acordand o atentie speciala celor in situatii vulnerabile

7. Asigurarea accesului tuturor la energie la preturi accesibile, intr-un mod sigur, durabil si modern

- Extinderea retelelor de transport si distributie pentru energie electrica si gaze naturale in vedea asigurarii accesului consumatorilor casnici, industriali si comerciali la surse sigure de energie la preturi acceptabile
- Asigurarea securitatii cibernetice a platformelor de monitorizare a retelelor de productie, transport si distributie a energiei electrice si gazelor naturale
- Decuplarea cresterii economice de procesul de epuizare a resurselor si de degradare a mediului prin sporirea considerabila a eficientei energetice (cu minimum 27% comparativ cu scenariul de status-quo) si folosirea Extinsa a schemei EU ETS in conditii de piata previzibile si stabile
- Cresterea ponderii surselor de energie regenerabile si a combustibililor cu continut scazut de carbon in sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi

- Asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor
- Sustinerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură

8. Promovarea unei creșteri economice sustinute, deschisa tuturor și durabila, a ocupării depline și productive a forței de muncă și asigurarea de locuri de muncă decente pentru toți

- Pastrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate, paralel cu aplicarea principiilor dezvoltării durabile și îmbunătățirea constantă a nivelului de trai al populației
- Promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor mici, mijlocii și serviciile financiare
- Atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație, inclusiv prin accent pe sectoarele cu valoare adăugată sporită și utilizarea intensivă a forței de muncă
- Realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică
- Consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți

9. Construirea unor infrastructuri reziliente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației

- Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe accesul larg și echitabil pentru toți
- Îmbunătățirea siguranței rutiere
- Reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice,

toate țările luând măsuri în conformitate cu capacitățile respective ale acestora

- Stimularea cu precădere a economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric, care fructifică și rezultatele eforturilor naționale de cercetare-dezvoltare-inovare și care se adresează unor piețe stabile și în creștere
- Întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare și sporirea cheltuielilor publice și private pentru cercetare și dezvoltare
- Promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare
- Creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe

10. Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și între țări

- Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate
- Aproprierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile
- Reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului

11. Dezvoltarea oraselor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile

- Asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii
- Reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp după producerea evenimentului, reducerea impactului inundațiilor sau a poluărilor generate de inundații și ale alunecărilor de teren asupra ecosistemelor, inclusiv prin îmbunătățirea constantă a cadrului legislativ
- Asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la preturi echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public, acordând o atenție deosebită nevoilor celor

aflati in situatii vulnerabile, femei, copii, persoane cu dizabilitati si in etate

- Elaborarea si punerea in aplicare a unui program general de planificare spatiala si amenajare a teritoriului in corelare cu strategiile sectoriale la nivel national prin aplicarea conceptului de dezvoltare spatiala policentrica si echilibrata, care sa sustina coeziunea teritoriala
- Educarea si responsabilizarea populatiei pentru situatii de risc seismic
- Reducerea efectelor pe care poluarea atmosferica le are asupra sanatatii umane si a mediului prin acordarea unei atentii deosebite calitatii aerului
- Reducerea substantiala a numarului deceselor si bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare si de contaminarea aerului, apei si a solului
- Consolidarea eforturilor de protectie si salvagardare a patrimoniului cultural si natural, a elementelor de peisaj din mediul urban si rural
- Implementarea prevederilor legale referitoare la productia, transportul, depozitarea, utilizarea si eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sanatatea oamenilor si animalelor si pentru integritatea mediului

12. Asigurarea unor modele de consum si productie durabile

- Trecerea etapizata la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rationala si responsabila a resurselor cu introducerea unor elemente ale economiei circulare, elaborarea unei foi de parcurs
- Injumatatirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vanzare cu amanuntul si de consum si reducerea pierderilor de alimente de-a lungul lanturilor de productie si de aprovizionare, inclusiv a pierderilor post-recoltare
- Reciclarea in proportie de 55% a deseurilor municipale pana in 2025 si 60% pana in 2030
- Reciclarea in proportie de 65% a deseurilor de ambalaje pana in 2025 (materiale plastice 50%; lemn 25%; metale feroase 70%, aluminiu 50%, sticla 70%, hartie si carton 75%) si 70% pana in 2030 (materiale plastice 55%; lemn 30%; metale feroase 80%, aluminiu 60%, sticla 75%, hartie si carton 85%) Colectarea separata a deseurilor menajere periculoase pana in 2022, a deseurilor biologice pana in 2023 si materialele textile pana in 2025
- Stabilirea de scheme obligatorii de raspundere Extinsa a producatorilor pentru toate ambalajele pana in 2024

- Implementarea practicilor durabile de achizitii publice verzi, in conformitate cu prioritatile nationale si politicile europene

13. Luarea unor masuri urgente de combatere a schimbarilor climatice si a impactului lor

- Consolidarea rezilientei si capacitatii de adaptare a Romaniei la riscurile legate de clima si dezastre naturale
- Imbunatatirea capacitatii de reactie rapida la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate
- Imbunatatirea educatiei, sensibilizarii si capacitatii umane si institutionale privind atenuarea schimbarilor climatice, adaptarea, reducerea impactului si alerta timpurie
- Intensificarea eforturilor Romaniei pentru a realiza tranzitia la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, rezilienta la schimbarile climatice si pentru integrarea masurilor de adaptare la schimbarile climatice in sectoarele vulnerabile economice, sociale si de mediu, in conformitate cu politicile UE

14. Conservarea si utilizarea durabila a oceanelor, marilor si a resurselor marine pentru o dezvoltare durabila

- Prevenirea si reducerea semnificativa a poluarii marine de toate tipurile, in special de la activitatile terestre, inclusiv poluarea cu deseuri marine si poluarea cu nutrienti
- Minimizarea si gestionarea impactului acidificarii mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare stiintifica sporita la toate nivelurile
- Dezvoltarea responsabila si sustenabila a activitatilor de pescuit la speciile salbatice si de acvacultura cu respectarea cotelor si metodelor stabilite prin lege si mentinerea, in limite rezonabile, a viabilitatii indeletnicirilor traditionale in acest domeniu, inclusiv a pescuitului sportiv si de agrement
- Atragerea celorlalte state riverane Marii Negre in actul de management durabil a resurselor acvatice vii

15. Protejarea, restaurarea si promovarea utilizarii durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabila a padurilor, combaterea desertificarii, stoparea si repararea degradarii solului si stoparea pierderilor de biodiversitate

- Dezvoltarea infrastructurii verzi si folosirea serviciilor oferite de ecosistemele naturale (in special in luncile Dunarii, afluentilor acesteia si in Delta) prin

gestionarea integrata a bazinelor hidrografice si zonelor umede

- Conservarea si protejarea zonelor umede, intre care se afla si Rezervatia Biosferei Delta Dunarii, zona umeda unicat in Europa, ca parte a patrimoniului natural european si mondial
- Asigurarea conservarii ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversitatii acestora, in scopul de a spori capacitatea acestora de a oferi beneficii esentiale pentru dezvoltare durabila
- Sustinerea institutiilor si infrastructurilor de cercetaredezvoltare de interes national si European pentru studierea, gestionarea, protejarea si conservarea diversitatii patrimoniului natural
- Gestionarea durabila a padurilor, eliminarea taierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatarii si transportului masei lemnoase, inclusiv la punctele de frontiera, asigurarea impaduririi si reimpaduririi terenurilor din fondul forestier si a celor degradate sau supuse desertificarii, desfasurarea plantarii programate a perdelelor forestiere pentru protectia culturilor agricole si a elementelor de infrastructura in scopul limitarii impactului schimbarilor climatice
- Tranzitia catre o economie circulara prin abordari complementare ce implica metode traditionale si tehnologii de ultima generatie pentru restabilirea/refacerea capitalului natural si reducerea dependentei de fertilizatorii sintetici si de pesticide, pentru combaterea degradarii solului
- Combaterea desertificarii, restaurarea terenurilor si solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de desertificare, seceta si inundatii

16. Promovarea unor societati pasnice si incluzive pentru o dezvoltare durabila, a accesului la justitie pentru toti si crearea unor institutii eficiente, responsabile si incluzive la toate nivelurile

- Administrarea justitiei in conditii de imparialitate si celeritate, in conformitate cu legile si procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumtiei de nevinovatie
- Asigurarea si sustinerea dialogului cu minoritatile nationale in vederea imbunatatirii actului decizional, prin acces egal pentru toti cetatenii de a-si respecta si

valorifica cultura, traditiile, limba materna si de a participa la viata economica, sociala si politica si pentru combaterea preconceptiilor, a prejudecatilor si a discriminarilor in toate formele sale si promovarea dialogului interetnic, valorilor comune, diversitatii culturale si lingvistice

- Reducerea semnificativa a tuturor formelor de violenta si ratelor de deces conexe
- Stoparea abuzului, exploatarii, traficului si a tuturor formelor de violenta si torturii copiilor
- Reducerea semnificativa a fluxurilor ilicite financiare si de armament, consolidarea recuperarii si returnarii bunurilor furate si combaterea tuturor formelor de crima organizata
- Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ si reprezentativ la toate nivelurile Dezvoltarea institutiilor eficiente, responsabile si transparente la toate nivelurile
- Profesionalizarea si perfectionarea activitatii tuturor institutiilor administratiei publice centrale si locale, mai ales a compartimentelor care intra in contact direct cu cetatenii, pentru prestarea unor servicii prompte si civilizate; Extinderea si generalizarea serviciilor pe internet (on-line)

17. Consolidarea mijloacelor de implementare si revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabila

- Majorarea progresiva a cuantumului asistentei oficiale de dezvoltare acordate de Romania in cadrul programelor ODA, in functie de capacitatea de sustinere a economiei nationale, avand ca obiectiv tinta atingerea cifrei de 0,33% din venitul national brut la nivelul anului 2030
- Sporirea si diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe masura cresterii potentialului economic al Romaniei si incurajarea agentilor economici romani sa investeasca, pe baze competitive, in economia tarilor mai putin dezvoltate
- Aderarea Romaniei la Zona Euro, la spatiul Schengen si la Organizatia pentru Dezvoltare si Cooperare Economica
- Sustinerea angajamentelor internationale si implicarea proactiva pe plan european si international

UN BUGET UE PENTRU VIITOR

#EUBudget

II.5. PRIORITATI NATIONALE SI REGIONALE DE INVESTITII PENTRU FINANTAREA DIN FONDURILE EUROPENE 2021 - 2027

I. O EUROPA MAI INTELIGENTA

OP 1. CERCETARE SI INOVARE

Obiectiv Specific FEDR (i) Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate

1. Integrarea ecosistemului CDI National in Spatiu de Cercetare European (European Research Area)

1.1 Integrarea organizatiilor CDI romanesti in programe de colaborare transfrontaliere si internationale (Sinergii Horizon Europe, Piata Unica, Interreg etc.)

National

- Sinergii cu programe europene
- Suport pentru participarea in proiectele europene
- Sustinerea mobilitatii cercetatorilor
- Programe de cooperare bilaterala si transNationala

Regional

- Cooperare interregionala in domenii RIS3
- Acces in retele de inovare europene pentru IMM sau alte organizatii

1.2 Dezvoltare si utilizare infrastructuri CDI

National

- mari infrastructuri CDI prioritizate Roadmap actualizat: finantare constructia/modernizarea/Extinderea marilor infrastructuri CDI, inclusiv dotarea acestora cu echipamente si instrumente de cercetare;
- Infrastructuri de inovare (platforme tehnologice, open data, science park, Innovation hubs)
- Proiecte realizate de Consortii CDI pe teme majore - rezolvarea unor teme majore CDI definite de industrie (IMM,

intrep. Mari) si organizatii CDI, inclusiv pe teme de specializare inteligenta

Regional

- Proiecte CDI aferente specializarii inteligente la nivel regional (abordare integrata pe lantul valoric al inovarii - activitati CDI, valorizare produse/servicii)

2. Crearea unui sistem atractiv de inovare in industrie, pentru toate tipurile de inovare (de produs, de proces, organizationala si de marketing)

2.1 Consolidarea capacitii CDI a intreprinderilor si promovarea colaborarii intre organizatiile CDI si mediul de afaceri

National

- “Business Driven Innovation” - Sustinerea activitatii de CDI in intreprinderi, pe toate fazele de la idee la piata, asociat domeniilor de specializare inteligenta nationale
- Solutii la provocarile mediului de afaceri oferite de organizatiile de cercetare (parteneriate organizatii CDI si intreprinderi)

Regional

- Sustinere servicii CDI de tip experiment desfasurate de catre o organizatie de CDI/intreprindere
- Inovare in IMM-uri, inclusiv brevetare (proiecte cu grad ridicat de inovare, cu rezultate concrete si impact real pe piata)
- Investitii in infrastructurile proprii de CDI ale organizatiilor de CDI/intreprinderilor

2.2 Sustinerea proceselor de transfer tehnologic pentru cresterea gradului de inovare a intreprinderilor

National

- Transfer Tehnologic
- CDI inclusiv in ceea ce priveste economia circulara/reducerea emisiilor de carbon/adaptarea la schimbarile climatice

3. Sprijinirea crearii de noi companii inovative si cresterea ratei de supravietuire a acestora

3.1 Dezvoltarea unui ecosistem antreprenorial care favorizeaza aparitia si maturizarea start-up/spin-off inovative

Regional

- Investitii in active corporale si necorporale in legatura cu Modernizarea Industrială, pentru sectoarele de specializare inteligenta regionale
- Sprijin pentru trecerea de la proof of concept pana la produs minim valabil (MVP)
- Scalarea intreprinderilor cu potential mare de crestere (rata de crestere a cifrei de afaceri de peste 10% anual in ultimii doi ani)

3.2 Dezvoltarea serviciilor aferente infrastructurilor de sprijin a afacerilor (incubatoare, acceleratoare etc.)

Regional

- Infiintare si dezvoltare incubatoare si acceleratoare de afaceri

4. Consolidarea CDI in domeniul sanatatii

4.1 Dezvoltarea capacitatii de cercetare/inovare si adoptarea sistemelor SMART in sanatate

National

- Programe dedicate implementarii de solutii SMART in domeniului medical
- Cercetare medicala, inovare si digitalizare a sectorului medical public - utilizarea resurselor existente de cercetare si productie ale reactoarelor existente (Pitesti/Bucuresti) si ulterior ale ELI Magurele pentru cercetare in domeniul oncologiei si productia de trasori radioactivi cu rol diagnostic si/sau retapeutic in imagistica si oncologie
- Programe dedicate cercetarii clinice
- Cercetare si utilizare clinica -Productie de plasma si derivate
- Pregatirea/ perfectionarea resursei umane pentru cercetare medicala la toate nivelurile
- Cercetare in domeniul bolilor transmisibile

OP 1. DIGITALIZARE

Obiectiv Specific FEDR (ii) Fructificarea avantajelor digitalizarii, in beneficiul cetatenilor, al companiilor si al guvernelor

5. Cresterea gradului de digitalizare a serviciilor publice pentru societatea romaneasca

5.1 Implementarea masurilor pentru dezvoltarea serviciilor de e-guvernare (evenimente de viata) National

- Finantarea Infrastructurilor critice necesare asigurarii unor servicii publice esentiale (fiscalitate, pensii) Evenimente de viata cuprinse in SNADR care nu au fost finantate in 2014-2020 (ex, Pensionarea, Obtinerea cartii de identitate, Inscrierea la scoala primara/liceu/universitate, etc)
- Proiecte de digitalizare a serviciilor publice neincluse in evenimentele de viata identificate in SNADR 2020
- Securitate cibernetica, interoperabilitate la nivelul serviciilor publice digitale
- Proiecte care vizeaza procesul guvernamental de luare a deciziilor prin sisteme si solutii complexe (ex: Big Data, Inteligenta artificiala, solutii bazate pe cloud, Supercomputer, Blockchain, Quantum Computing etc.)

5.2 Digitalizare in administratia publica si competente digitale avansate

National

- Digitizare si interoperabilitate pentru educatie, cultura si ocupare (echipamente si infrastructura, baze de date, soft, platforme digitale - proiecte strategice)
- Dezvoltarea dotarii tehnice a universitatilor ca poluri de digital skills

5.3 Digitizarea serviciilor publice la nivel local

Regional

- Securitate cibernetica, interoperabilitate
- Smart-city (siguranta publica, servicii si utilitati publice, monitorizare mediu, retele de trafic si transport public,etc)
- Smart village pentru asocieri de UAT-uri (selectia unei comune pilot in fiecare regiune pentru conectivitatea Extinsa cu un hub urban - administratie, educatie, sanatate, utilitati, afaceri).

6. Digitizare pentru cresterea sigurantei si imbunatatirii serviciilor de mobilitate si transport

6.1 Dezvoltarea de instrumente de digitizare pentru imbunatatirea sigurantei si securitatii pentru toate modurile de transport si punerea in aplicare a strategiei adoptata privind siguranta traficului - interventii nationale

6.2 Finantarea instrumentelor de digitizare, inclusiv implementare sisteme ERTMS/ETCS, RIS/VTMIS pentru toate modurile de transport - interventii nationale

- 7. Solutii IT si digitalizare in sanatate**
- 7.1 Refacere si modernizare sistem informatic (CNAS) - interventii nationale
- 7.2 Observatorul National pentru date in sanatate - (Constructie, achizitie echipamente/dezvoltarea de sisteme informatice) - interventii nationale
- 7.3 Solutii digitale in infrastructura din sanatate (digitizare interna si externa a institutiilor medicale) - interventii Nationale
- 7.4 Uniformizarea fluxurilor informationale (up-grade soft, dezvoltarea sistemelor informatice/achizitie echipamente - interventii nationale

OP 1. COMPETITIVITATE

Obiectiv Specific FEDR (iii) Impulsionarea cresterii si competitivitatii IMM-urilor

8. Facilitarea accesului la finantare pt IMM-uri, inclusiv prin incurajarea finantarii initiale si timpurii a start-upurilor cu potential inovativ ridicat

- 8.1 Instrumente financiare pentru IMM - interventii Nationale

9. Consolidarea competitivitatii economiei romanesti

9.1 Facilitarea investitiilor in noi tehnologii Regional

- Invest. Corporale si necorporale/ linii pilot, testare prototipuri, audit energetic, eficienta energetica, certificare produse/servicii
- Noi tehnologii (IoT, automatizare, robotica, inteligenta artificiala)
- Design industrial
- Customizare de masa (imprimare 3D, manufacturare digitala directa)

9.2 Sprijin pentru internationalizare Regional

- Internationalizare

9.3 Sustinerea adoptarii tehnologiilor IT&C de catre intreprinderi Regional

- Digitalizare la nivelul proceselor de productie
- Securitate cibernetica
- e-Commerce, inclusiv platforme care sa ofere gratuit accesul celor din mediul rural (de exemplu) interesati in a-si deschide o afacere online.

9.4 Sprijinirea clusterelor in vederea integrarii acestora in lanturi de valoare europene

9.5 Sustinerea implementarii mecanismelor economiei circulare in cadrul intreprinderilor romanesti

OP 1. Specializare inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat

10. Sprijinirea crearii de noi companii si cresterea ratei de supravietuire a acestora

10.1 Sprijin pentru crearea de noi intreprinderi (start-up, scale-up)

Regional

- Crearea de noi intreprinderi (start-up), inclusiv servicii suport (asistenta juridica, elaborare plan de afaceri, etc)
- INVESTITII in active corporale si necorporale
- Scalarea intreprinderilor cu potential mare de crestere (rata de crestere a cifrei de afaceri de peste 10% anual in ultimii doi ani)

Obiectiv Specific FEDR (iv) Dezvoltarea competentelor pentru specializare inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat

11. Dezvoltarea unor competente profesionale adecvate cerintelor mediului de afaceri in contextul unei economii bazate pe cunoastere

11.1 Dezvoltarea competentelor la nivelul intreprinderilor/organizatiilor de CDI/entitatilor

- Implicate in Mecanismul de descoperire antreprenoriala pentru specializare inteligenta, tranzitie industrială si antreprenoriat, inclusiv stagii de practica;
- Dotare licee pentru aplicare metode digitale de invatare
- Formare pentru implementarea standardului: sistem de Management a Inovarii in companii

12. Sustinerea capacitatii administrative a structurilor din cadrul mecanismului integrat regional si national de descoperire antreprenoriala

12.1 Dezvoltarea capacitatii administrative a actorilor implicati in implementarea, monitorizarea, revizuirea strategiilor de specializare inteligenta si a Mecanismului de Descoperire Antreprenoriala (MDA)

National

- capacitate administrativa a actorilor implicati in MDA (asa cum rezulta din Metodologia de desfasurare a procesului de descoperire antreprenoriala la nivel national)

- capacitate UEFISCDI pregatire proiecte

Regional

- capacitate administrativa a actorilor implicati in MDA (asa cum rezulta din Metodologia de desfasurare a procesului de descoperire antreprenoriala la nivel regional)
- capacitate administrativa ADR-uri
- capacitate ADR sprijin beneficiari

II. O EUROPA MAI VERDE **DOMENIUL MEDIU**

Obiectiv specific FEDR (iv) Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, a prevenirii riscurilor si a rezilientei in urma dezastrelor

Prioritati de investitii identificate la nivel National:

- Managementul inundatiilor si reducerea impactului acestora si ale celorlalte fenomene naturale asociate principalelor riscuri accentuate de schimbarile climatice asupra populatiei, proprietatii si mediului
- Dezvoltarea infrastructurii de monitorizare si avertizare a fenomenelor hidrometeorologice severe
- Reducerea impactului manifestarii secetei si furtunilor asupra populatiei, proprietatii si mediului
- Masuri pentru sistemul de gestionare a riscurilor, inclusiv cresterea rezilientei la nivel national si adaptarea continua la realitatea operationala
- Masuri de limitare a efectelor negative ale eroziunii costiere

Obiectiv specific FEDR v) Promovarea managementului durabil al apei

Prioritati de investitii identificate la nivel National:

- Continuarea actiunilor integrate de dezvoltare a sistemelor de apa (reabilitarea si constructia de statii de tratare, transport si distribuire a apei destinate consumului uman) si apa uzata (construirea si reabilitarea retelelor de canalizare si construirea/reabilitarea/modernizare (treapta tertiara) a statiilor de epurare a apelor uzate care asigura colectarea si epurarea incarcarii organice biodegradabile in aglomerari mai mari de 5.000 l.e., acordandu-se prioritate aglomerarilor cu peste 10.000 l.e.), inclusiv prin consolidarea suplimentara si Extinderea operatorilor regionali
- Finantarea actiunilor de consolidare a capacitatii de reglementare economica a sectorului de apa si apa uzata, astfel incat sa se eficientizeze procesul de realizare a planurilor de investitii pentru conformare

- Continuarea investitiilor in managementul namolului rezultat in cadrul procesului de epurare a apelor uzate/tratare a apei potabile

Obiectiv specific FEDR (vi) Promovarea tranzitiei catre o economie circulara

Prioritati de investitii identificate la nivel National:

- Extinderea schemelor de gestionare a deseurilor la nivel de judet, inclusiv imbunatatirea sistemelor integrate existente de gestionare a deseurilor, pentru a creste reutilizarea si reciclarea, pentru a preveni generarea deseurilor si devierea de la depozitele de deseuri, in conformitate cu nevoile identificate in Planul National de gestionare a deseurilor si PJGDuri
- Investitii individuale suplimentare pentru inchiderea depozitelor de deseuri
- Investitii in consolidarea capacitatii partilor interesate fie publice sau private, pentru a sustine tranzitia la economia circulara si care sa promoveze actiuni/masuri privind economia circulara, inclusiv constientizarea publicului, prevenirea deseurilor, colectarea separata, reciclarea si intoarcerea materialelor rezultate in circuitul de productie

Obiectiv specific FEDR (vii) Imbunatatirea protectiei naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii

Prioritati de investitii identificate la nivel National:

- Investitii in reseaua Natura 2000 - Elaborarea, revizuirea si implementarea Planurilor de management a siturilor Natura 2000/ Planuri de actiune pentru specii; masuri de mentinere si de refacere a siturilor Natura 2000 pentru specii si habitate, precum si a ecosistemelor degradate si a serviciilor furnizate in afara ariilor Naturale protejate. Actiuni de completare a nivelului de cunoastere a biodiversitatii si a ecosistemelor si realizarea de studii stiintifice
- Masuri si investitii in infrastructura verde
- Consolidarea capacitatii administrative a autoritatilor si entitatilor cu rol in managementul retelei Natura 2000 si a altor arii naturale protejate

Obiectiv specific FEDR (vii) Imbunatatirea protectiei naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii

Prioritati de investitii identificate la nivel National:

- Dotarea RNMCA cu echipamente noi, prin inlocuirea echipamentelor existente de masurare a poluantilor uzate din punct de vedere moral si tehnic, astfel incat sa se continue conformarea cu cerintele de asigurare si controlul calitatii datelor si de raportare a RO la CE
- Achizitia de echipamente pentru masurarea poluantilor in aerului ambiental cu respectarea prevederilor Directivei 2008/50/CE
- Implementarea masurilor care vizeaza cresterea calitatii aerului:
 - a) masuri legate de imbunatatirea sau inlocuirea instalatiilor individuale (casnice) de incalzire a locuintelor/ gospodariilor din mediul urban (in special cele care ard combustibil lemnos in sobe), acolo unde este posibil, cu instalatii mai performante (de ex. boilere), fiind necesara aplicarea unei strategii de control pentru sobele de lemne interne;
 - b) finantarea sistemelor de incalzire (instalatii noi sau inlocuirea celor existente cu unele performante) pentru scopuri de atenuare a schimbarilor climatice, atat la nivelul agentilor economici cat si la nivelul sistemelor de alimentare centralizata cu energie termica la nivelul autoritatilor publice si/ sau altor entitati publice (spitale, unitati de invatamant etc.) sau a instalatiilor individuale de incalzire a locuintelor/ gospodariilor, utilizand gaz Natural.

Obiectiv specific FEDR (vii) Imbunatatirea protectiei Naturii si a biodiversitatii, a infrastructurii verzi in special in mediul urban si reducerea poluarii

Prioritati de investitii identificate la nivel National:

- Masuri de remediere a siturilor Contaminate, inclusiv refacerea ecosistemelor
- Regenerarea spatiilor urbane degradate si abandonate, reconversia functionala a terenurilor virane degradate/ neutilizate/ abandonate si reincluderea acestora in circuitul social/ economic sau ca rezerva de teren pentru viitoare investitii la nivelul oraselor, in vederea crearii conditiilor necesare pentru o dezvoltare durabila urbana.

DOMENIUL ENERGIE

Obiectiv specific 1.1 Promovarea eficientei energetice si reducerea emisiilor de gaze cu efect de sera

- Renovarea cladirilor publice si rezidentiale in vederea asigurarii/imbunatatirii eficientei energetice in functie de potentialul de reducere a consumului, respectiv reducerea a emisiilor de carbon
- Masuri de sprijin pentru industriile energointensive pentru a-si imbunatati performanta energetica
- Imbunatatirea eficientei energetice in domeniul incalzirii centralizate, alaturi de promovarea energiei din surse regenerabile pentru incalzirea si racirea centralizata
- Masuri de sprijin pentru ESCOs pentru oferta servicii ce contribuie la cresterea performantei energetice
- Consolidarea capacitatii AM, a dezvoltatorilor de proiecte si a autoritatilor

Obiectiv specific 1.2. Prevenirea si abordarea riscurilor legate de schimbarile climatice si riscurile naturale (inundatii, seceta, incendii forestiere, alunecari de teren, cutremure), conform prioritatilor stabilite la nivel national si in cadrul coordonarii si cooperarii transfrontaliere si transnationale

- Imbunatatirea eficientei energetice si consolidarea cladirilor publice, in functie de riscurile identificate, potentialul de reducere a consumului de energie si aportul acestora la serviciile administrative/sociale asigurate

Obiectiv specific 2. Promovarea energiei din surse regenerabile

- Cresterea ponderii de surse regenerabile in consumul de energie al cladirilor
- Masuri de crestere a adecvantei retelei nationale de energie electrica pentru a creste capacitatea de integrare a energiei provenite din surse regenerabile, de natura variabila

Obiectiv specific 3. Dezvoltarea de sisteme inteligente de energie, retele si stocare in afara TEN-E

- Echipamente si sisteme inteligente pentru asigurarea calitatii energiei electrice
- Implementarea de solutii digitale pentru izolarea defectelor si realimentarea cu energie in mediul rural si urban

- Digitalizarea statiilor de transformare si solutii privind controlul rețelei de la distanta Trebuie decisa mutarea in OP1)
- Cresterea capacitatii disponibile pentru comertul transfrontalier

DOMENIUL MOBILITATE

Obiectiv specific 1. Mobilitate Nationala, regional si locala sustenabila, rezilienta in fata schimbarilor climatice, inteligenta si intermodala, inclusiv imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere

- Dezvoltarea rețelelor regionale si locale de transport pe cale ferata si cu metroul si de acces la TEN-T centrala si globala de transport, inclusiv solutii combinate
- Reducerea emisiilor de carbon in municipiile resedinta de judet si zona lor functionala prin investitii bazate pe planurile de mobilitate urbana durabila
- Reducerea emisiilor de carbon in municipiile si orase in zona lor functionala prin investitii bazate pe planurile de mobilitate urbana durabila

III. O EUROPA MAI CONECTATA

DOMENIUL TRANSPORT

Obiectiv specific 1. Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabila, rezilienta in fata schimbarilor climatice, inteligenta, sigura si intermodala

- Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrala si globala de transport rutier
- Dezvoltarea rețelelor TEN-T centrala si globala de transport pe calea ferata
- Imbunatatirea serviciilor de transport pe calea ferata pe scurt si lung parcurs, prin cresterea capacitatii de transport si masuri de reforma
- Imbunatatirea sigurantei si securitatii pentru toate modurile de transport si punerea in aplicare a strategiei adoptata privind siguranta traficului, pentru reducerea numarului de decese din accidente rutiere si diminuarea
- Investitii in infrastructura si suprastructura portuara situate pe rețeaua TEN-T centrala si globala, inclusiv acces in porturi, investitii multimodale in porturi si pentru imbunatatirea conectivitatii transfrontaliere
- Investitii in dezvoltarea de terminale intermodale inclusiv acces si echipamente
- Investitii in modernizarea punctelor de trecere transfrontaliere pe rețeaua TEN-T centrala si globala si crearea de noi conexiuni de transport suplimentare peste Dunare, inclusiv masuri de imbunatatire a

impilor de trecere, includerea de noi servicii si proceduri operationale.

- Asistenta tehnica acordata principalilor beneficiari din domeniul transportului, cu precadere Compania Nationala de Cai Ferate si Compania Nationala de Administrare a Infrastructurii Rutiere, alte autoritati de transport si Ministerul Transporturilor

Obiectiv specific 2. Dezvoltarea unei mobilitati nationale, regionale si locale durabile, reziliente in fata schimbarilor climatice, inteligente si intermodale, inclusiv Imbunatatirea accesului la TEN-T si a mobilitatii transfrontaliere

- Dezvoltarea rețelelor rutiere nationale de acces la TEN-T centrala si globala de transport
- Dezvoltarea rețelelor feroviare de acces la TEN-T centrala si globala de transport

BROADBAND

Obiectiv specific 1. Imbunatatirea conectivitatii digitale

Dezvoltarea infrastructurii de banda larga Broadband - Investitii in infrastructura de banda larga de foarte mare capacitate, conform rezultatelor "Planului National sau regional privind banda larga" (conditie favorizanta)

IV. O EUROPA MAI SOCIALA

DOMENIUL EDUCATIE

Obiectiv specific FSE+ iv. Imbunatatirea calitatii, eficacitatii si a relevantei sistemului de educatie si formare pentru piata muncii, pentru a sprijini dobandirea de competente cheie, inclusiv a competentelor digitale

Prioritati de investitii identificate la nivel National:

1. Actualizarea si adaptarea ofertei de educatie si formare profesionala la cerintele pietei muncii (prioritate de investitie comuna cu domeniul ocupare)
2. Corelarea dintre nevoile elevilor si studentilor, serviciile de consiliere, sprijin, acompaniere si tendintele manifestate pe piata muncii
3. Imbunatatirea formarii cadrelor didactice pentru cresterea calitatii si eficacitatii procesului educativ

Obiectiv specific FSE+ v. Promovarea accesului egal la educatie si formare de calitate si favorabile incluziunii, precum si completarea studiilor, precum si a absolvirii
Prioritati de investitii identificate la nivel National:

1. Creșterea accesului la educație și formare de calitate și favorabile incluziunii
2. Formarea (inițială și continuă) cadrelor didactice pentru o educație incluzivă
3. Proiectarea și furnizarea unor servicii suport pentru prevenirea și combaterea abandonului școlar și a parasirii timpurii a școlii
4. Creșterea accesului la educație (la toate nivelurile) și formare de calitate pentru persoanele cu dizabilități

Obiectiv specific FSE+ vi. Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a unor oportunități flexibile de perfecționare și reconversie profesională pentru toți luând în considerare competențele digitale

1. Creșterea participării la formare profesională continuă (sistem de educație)
2. Sprijinirea tranzițiilor în educație și pe piața muncii, în contextul participării la formare pe tot parcursul vieții
3. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții și de reconversie profesională pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității de pe piața muncii

DOMENIUL OCUPARE

Obiectiv specific FSE+ (ii) Modernizarea instituțiilor și a serviciilor pieței muncii pentru a evalua și anticipa necesarul de competențe și a asigura asistență personalizată și în timp real urmărind asigurarea medierii/plasării (matching), tranziției și a mobilității forței de muncă

1. Dezvoltarea unui mecanism coerent și sustenabil de agregare și integrare a informațiilor furnizate de diversele instrumente folosite în anticipare și de utilizare a rezultatelor pentru îndeplinirea nevoilor de competențe pe piața muncii

Obiectiv specific FSE+ (iii) Promovarea participării echilibrate după gen pe piața muncii și a asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea privată

1. Crearea de oportunități pentru integrarea femeilor pe piața muncii

Obiectiv specific FSE+ (iii) bis Promovarea adaptării la schimbare a lucrătorilor, întreprinderilor și antreprenorilor, a îmbătrânirii active și în condiții bune de sănătate, precum și a unui mediu de lucru sănătos și adaptat care să reducă riscurile la adresa sănătății

1. Crearea unui mediu de muncă sănătos, sigur, accesibil și prietenos pentru angajați, în special pentru cei cu nevoi speciale (din grupul țintă)

DOMENIUL INCLUZIUNE SOCIALĂ

Obiectiv specific FSE+ (viii) Promovarea integrării socio-economice a resortisanților

tarilor terte și a comunităților marginalizate, cum ar fi romii

1. Promovarea integrării socio-economice a 700 comunităților marginalizate, inclusiv Roma, prin implementarea unor măsuri integrate

2. Îmbunătățirea condițiilor de locuit, inclusiv prin acordarea de locuințe sociale, înființarea de adăposturi de noapte și centre de urgență pentru categorii de persoane marginalizate: romi, persoane fără adăpost, familii monoparentale sărace, victime ale traficului de persoane sau ale violenței domestice

3. Integrarea socio-economică a migrantilor

Obiectiv specific FSE+ (ix) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile, modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea accesibilității, eficacității și rezilienței rezilienței sistemelor de asistență medicală și a serviciilor de îngrijire de lungă durată

1. Măsuri pentru asigurarea asistenței juridice pentru persoanele bolnave mintal cu sau fără tutore legal

2. Creșterea intervențiilor integrate pentru incluziunea socială a persoanelor fără adăpost

3. Pregătirea specialiștilor din domeniul asistenței sociale
4. Dezvoltarea serviciilor integrate destinate copiilor și adolescenților cu tulburări din spectrul autist

Obiectiv specific FSE+ (x) Promovarea integrării sociale a persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, inclusiv a persoanelor cele mai defavorizate și a copiilor

1. Îmbunătățirea accesului tuturor copiilor la servicii de calitate

2. Integrarea socială a unor grupuri specifice aflate în risc de excluziune

3. Încurajarea incluziunii active a persoanelor în vârstă prin măsuri privind asigurarea îmbătrânirii active

4. Sprijinirea dezinstituționalizării

Obiectiv specific FSE+ (xi) Reducerea deprivării materiale prin furnizarea de alimente și/sau asistență materială de bază persoanelor cele mai defavorizate, inclusiv prin măsuri de acompaniere

1. Abordarea deprivării materiale

DOMENIUL SANĂTATE

Obiectiv specific FSE+ (ix) Îmbunătățirea accesului egal și în timp util la servicii de calitate, durabile și accesibile, modernizarea sistemelor de protecție socială, inclusiv promovarea accesului la protecția socială; îmbunătățirea

accesibilitatii, eficacitatii si rezilientei rezilientei sistemelor de asistenta medicala si a serviciilor de ingrijire de lunga durata

1. Continuarea investitiilor in spitalele regionale/ judetene si spitale prioritare nationale (lista scurta MS in baza unor criterii de prioritizare- Reabilitarea/ Constructia spitalelor judetene si spitale prioritare nationale si dotarea cu echipamente de specialitate, pregatire si perfectionare resursa umana
2. Cresterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor masuri care vizeaza prevenirea si controlul bolilor netransmisibile
3. Sprijinirea programelor dedicate de sanatate, de exemplu, programe pentru mama si copil, programe in domeniul transplantului de organe, tesuturi si celule, sanatate mintala, boli rare, prevenirea problemelor dentare
4. Cresterea accesului la servicii medicale primare la nivelul comunitatii/ Asistenta medicala de baza in comunitatile sarace/marginalizate/dezavantajate
5. Dezvoltarea si imbunatatirea sistemului de pregatire pentru personalul cu atributii in domeniul asistentei medicale de urgenta . Acordarea de prim ajutor calificat si asistenta medicala de urgenta
6. Dezvoltarea serviciilor de ingrijire la domiciliu, ingrijire pe termen lung si servicii si infrastructuri comunitare, in special pentru persoanele in varsta si pentru persoanele cu handicap; sprijinirea masurilor nationale eficiente de imbatranire activa
7. Cresterea accesului la servicii medicale de calitate prin sprijinirea unor masuri care vizeaza imbunatatirea capacitatilor de

diagnostic si supraveghere a bolilor transmisibile, raportarea acestora si imbunatatirea masurilor de prevenire si control

V. O EUROPA MAI APROAPE DE CETATENII SAI

Turism, patrimoniu, cultura, securitate urbana

Obiectiv specific: Promovarea dezvoltarii integrate in domeniul social, economic si al mediului, a patrimoniului cultural si a securitatii in zonele urbane

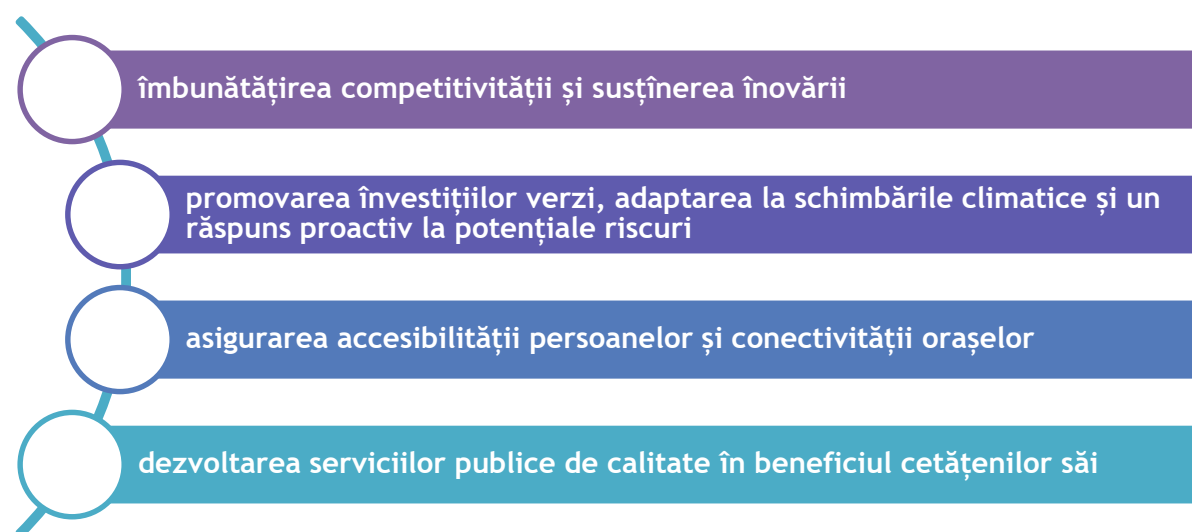
- Investitii in turism - statii turistice urbane de interes national
- Investitii in infrastructura din domeniul cultural
- Investitii in patrimoniul cultural
- Investitii pentru regenerarea urbana si securitatea spatiilor publice

Dezvoltare teritoriala integrata

Obiectiv specific: Promovarea dezvoltarii integrate in domeniul social, economic si al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural si a securitatii, inclusiv in zonele rurale si de coasta si inclusiv prin dezvoltarea locala plasata sub responsabilitatea comunitatii

- Sprijin pentru structurile de guvernanta ITI (Delta Dunarii si Valea Jiului) -sprijin pentru pregatirea si conceperea strategiilor teritoriale
- Sprijin pentru structurile de guvernanta CLLD (ZUM-uri) - pregatire, gestiune si animare
- Sprijin pentru SIDU - pregatire, gestiune si animare

VIZIUNEA PRIVIND POLITICA DE COEZIUNE IN PERIOADA 2021-2027

II.6. COERENTA CU POLITICILE EXISTENTE

Obiectiv strategic 1: Investițiile în infrastructura locală

Obiective specifice:

- ◆ Dezvoltarea infrastructurii de utilități;
- ◆ Modernizarea rețelei de drumuri.

Politici existente:

© **Priorități Naționale de investiții 2021 - 2027:**

OP 3. CONECTIVITATE

Dezvoltarea unei rețele TEN-T durabile, rezilientă în fața schimbărilor climatice, inteligentă, sigură și intermodală

Dezvoltarea unei mobilități naționale, regionale și locale durabile, reziliente în fața schimbărilor climatice, inteligente și intermodale, inclusiv îmbunătățirea accesului la TEN-T și a mobilității transfrontaliere

OP 5. Turism, patrimoniu, cultura, securitate urbană

Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului, a patrimoniului cultural și a securității în zonele urbane

OP 5 - Dezvoltare teritorială integrată

Promovarea dezvoltării integrate în domeniul social, economic și al mediului la nivel local, a patrimoniului cultural și a securității, inclusiv în zonele rurale și de coastă și inclusiv prin dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea

© **Strategia pentru transport durabil pe perioada 2007-2013 și 2020, 2030**

Obiectiv general: dezvoltarea echilibrată a sistemului național de transport care să asigure o infrastructură și servicii de transport moderne și durabile, dezvoltarea

sustenabilă a economiei și îmbunătățirea calității vieții.

Obiectiv strategic 2: Creșterea calității serviciilor publice

Obiective specifice:

- ◆ îmbunătățirea serviciilor de învățământ și educație;
- ◆ Îmbunătățirea serviciilor de sănătate;
- ◆ Îmbunătățirea serviciilor sociale;
- ◆ Sprijinirea activităților culturale.
- ◆ Îmbunătățirea capacității de dezvoltare și de implementare proiecte;
- ◆ Implicarea cetățenilor și actorilor locali în dezvoltarea zonei.

Politici existente:

© **Priorități Naționale de investiții 2021 - 2027**

OP 1. DIGITALIZARE

Fructificarea avantajelor digitalizării, în beneficiul cetățenilor, al companiilor și al guvernelor

© **Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României - Orizonturi 2013-2020-2030**

Orizont 2030

Obiectiv Național: Aproximarea semnificativă de nivelul mediu al celorlalte state membre ale UE în privința performanței administrației publice centrale și locale în furnizarea serviciilor publice.

Obiectiv strategic 3: Sprijinirea mediului de afaceri local

Obiective specifice:

- ◆ Atragerea investitorilor romani si straini;
- ◆ Cresterea productivitatii sectorului agrozootehnic;
- ◆ Imbunatatirea colaborarii dintre agentii economici si dintre acestia si autoritatile publice.

© **Prioritati Nationale de investitii 2021 - 2027:**

OP 1. CERCETARE SI INOVARE

Dezvoltarea capacitatilor de cercetare si inovare si adoptarea tehnologiilor avansate

OP 1. COMPETITIVITATE

Impulsionarea cresterii si competitivitatii IMM-urilor

Politici existente:

© **Strategia Nationala pentru Dezvoltarea Durabila a Romaniei - Orizonturi 2013-2020-2030**

Orizont 2030

Obiectiv National: Apropierea de nivelul mediu realizat la acea data de tarile membre UE din punctul de vedere al productiei si consumului durabile

Obiectiv strategic 4: Protectia mediului

Obiective specifice:

- ◆ Realizarea de lucrari de imbunatatiri funciare;
- ◆ Imbunatatirea managementului deseurilor solide;
- ◆ Protejarea solului, apei si cadrului natural;
- ◆ Utilizare resurse energetice regenerabile.

Politici existente:

© **Prioritati Nationale de investitii 2021 - 2027**

OP 2 - Energie

Promovarea energiei din surse regenerabile
 OP 2. Schimbari climatice, riscuri, apa
 Promovarea adaptarii la schimbarile climatice, a prevenirii riscurilor si a rezilientei in urma dezastrelor

Promovarea gestionarii sustenabile a apei

OP 2. Biodiversitate

OP 2. Aer

OP 2. Situri contaminate

© **Strategia de Dezvoltare Durabila a Uniunii Europene**

Obiectiv principal: Protejarea capacitatii Pamantului de a mentine viata in toata diversitatea ei, respectarea limitelor resurselor naturale ale planetei si asigurarea unui inalt nivel de protectie si imbunatatire a calitatii mediului. Prevenirea si reducerea poluarii mediului si promovarea productiei si consumului durabile, pentru a determina distrugerea legaturii dintre cresterea economica si degradarea mediului.

© **Strategia Nationala pentru Dezvoltarea Durabila a Romaniei - Orizonturi 2013-2020-2030**

Orizont 2030

Obiectiv National: Alinierea la performantele medii ale Uniunii Europene privind indicatorii energetici si de schimbari climatice si indeplinirea angajamentelor in domeniul reducerii emisiilor de gaze cu efect de sera in concordanta cu acordurile internationale si comunitare existente si implementarea unor masuri de adaptare la efectele schimbarilor climatice.

II.7. SURSE DE FINANTARE

La nivelul administratiilor publice locale, exista o plaja variata de surse de finantare pentru proiectele de investitii de interes local. Alegerea surselor de finantare optime pentru un proiect de investitii dezvoltat la nivel local, implica o buna cunoastere a legislatiei nationale in vigoare, a legislatiei europene in materie de fonduri, a Programelor Operationale aferente fondurilor UE, precum si a nevoilor curente si viitoare ale comunitatii locale. Ca urmare, pentru un obiectiv de investitie local, puntem considera una sau mai multe surse de finantare:

- a. Bugetul local;
- b. Bugetul judetului Bihor;
- c. Bugetul de stat;
- b. Surse de finantare nerambursabila;
- c. Parteneriate de tip public privat;
- d. Creditarea.

Bugetul local reprezinta bugetul unitatilor administrativ-teritoriale. Veniturile bugetare locale se constituie din: venituri proprii, formate din: impozite, taxe, contributii, alte varsaminte, alte venituri si cote defalcate din impozitul pe venit; sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat; subventii primite de la bugetul de stat si de la alte bugete; donatii si sponsorizari; sume primite de la Uniunea Europeana si alti donatori in contul platilor efectuate si prefinantari.

Bugetul judetului Bihor este o alta sursa de finantare la nivel local, in care pot fi repartizate fonduri, pentru echilibrarea bugetelor locale. Astfel, in conformitate cu

articolul 33, alin. 3, din Legea nr. 273/2006 privind finantele publice locale, pot fi repartizate fonduri din unele venituri ale bugetului de stat pentru echilibrarea bugetelor locale, aprobate anual prin legea bugetului de stat, si din din impozitul pe venit incasat.

Transferurile consolidabile de la **bugetul de stat** catre bugetele locale se acorda pentru investitii finantate din imprumuturi externe la a caror realizare contribuie si Guvernul, potrivit legii, si se aproba anual, in pozitie globala, prin legea bugetului de stat. Din bugetul de stat, prin bugetele unor ordonatori principali de credite ai acestuia (ministerele si agentiile), precum si din alte bugete, se pot acorda transferuri catre bugetele locale pentru finantarea unor programe de dezvoltare sau sociale de interes national, judetean ori local.

Surse de finantare rambursabila sunt instrumente financiare prin care Uniunea Europeana actioneaza pentru realizarea obiectivelor Politicii de Coeziune prin implementarea Programelor Operationale. Instrumentele structurale ale Uniunii Europene au rolul de a stimula cresterea economica a statelor membre ale Uniunii si de a conduce la reducerea disparitatilor dintre regiuni. Ele nu actioneaza insa singure, necesitand asigurarea unei contributii din partea statelor membre implicate. Ele sunt co-finantate in principal din resursele publice ale statului membru, insa in multe domenii

este necesara si contributia financiara privata, aceasta fiind incurajata in cele mai multe cazuri.

Instrumentele financiare cunoscute ca Fonduri Structurale pentru perioada 2021-2027 sunt:

Programe operationale aferente implementarii politicii de coeziune la nivel National:

1. Programul Operational Dezvoltare Durabila (PODD)
2. Programul Operational Transport (POT)
3. Programul Operational Crestere Inteligenta si Digitalizare (POCID)
4. Programul Operational Sanatate (multifond) (POS)
5. Programul Operational Capital Uman (POCU)
6. Programul Operational Combaterea Saraciei (POCS)
7. Programele Operationale Regionale - implementate la nivel de regiune (8 POR)
8. Programul Operational Asistenta Tehnica (multifond) (POAT)
9. Programul Operational pentru Tranzitie Echitabila

Programe INTERREG:

1. Interreg VI- Un program Romania-Bulgaria
2. Interreg VI- Un program Romania-Ungaria
3. Interreg IPA III Programul Romania-Serbia
4. Interreg NEXT Programul Romania-Republica Moldova 2021-2027
5. Interreg NEXT Programul Romania-Ucraina 2021-2027
6. Interreg NEXT Programul pentru Bazinul Marii Negre 2021-2027
7. Interreg NEXT Programul Ungaria-Slovacia-Romania-Ucraina 2021-2027
8. Programul transnational al Dunarii 2
9. Programul Interreg Europa 2021-2027
10. Programul URBACT IV
11. Programul Interact IV
12. Programul ESPON

Programe afaceri interne:

1. Programul National Fondul azil, migratie si integrare
2. Programul National Fondul securitate interna
3. Programul National Instrumentul pentru gestionarea frontierelor si vize

Aceste instrumente sunt aplicate prin intermediul programelor operationale si sectoriale disponibile pentru o anumita perioada de programare.

Fondurile nerambursabile prezinta dezavantajul costurilor financiare si temporale aferente documentatiilor pentru cererea de finantare, raportarilor tehnice si financiare. In plus, este necesara co-finantarea locala a proiectelor si finantarea in totalitate a cheltuielilor neeligibile printre care si TVA-ul, ceea ce pentru administratia publica poate reprezenta o problema, mai ales in cazul programelor de finantare care prevad cote mari ale contributiei locale. Dar marele avantaj al surselor de finantare nerambursabile prin programe ale Uniunii Europene este ca, pentru administratiile publice locale, procentul de co-finantare este mic sau chiar inexistent.

Parteneriatele de tip public-privat sunt o solutie general recomandata si promovata pentru rezolvarea problemelor sau eficientizarea serviciilor publice. Aparitia Legii nr. 178/2010 cu modificarile si completarile ulterioare care reglementeaza parteneriatul public-privat este privita drept o oportunitate reala de a implementa proiectele propuse.

La nivelul administratiilor publice exista posibilitatea dezvoltarii parteneriatelor de tip public-privat in diverse domenii. In urma adoptarii legii parteneriatului public-privat s-ar putea externaliza o serie de servicii si activitati publice, partenerii locali putand fi atat mediul de afaceri, cat si sectorul non-profit.

Din punct de vedere procedural, **creditarea** este o modalitate relativ simpla, de obtinere a finantarii pentru proiectele de investitii. Costurile aferente creditelor sunt mari si implica un anumit grad de risc vis-à-vis de posibilitatea de rambursare a datoriilor, mai ales intr-o situatie de incertitudine cum este cea generata de criza financiara. In plus, un grad ridicat de indatorare poate reprezenta o blocare a posibilitatilor de investitii pe termen scurt si mediu, cu atat mai mult cu cat o organizatie cu datorii mari devine neeligibila atat pentru accesarea altor credite, cat si pentru atragerea de fonduri nerambursabile.

II.8. IMPLEMENTAREA SI MONITORIZAREA STRATEGIEI

Strategia de dezvoltare locala a comunei Tinca pentru perioada 2021 - 2027 reprezinta un document legal de lucru al Consiliului Local, avand caracter normativ si prospectiv si este supus unui proces continuu de reevaluare si optimizare a optiunilor de dezvoltare in vederea adecvării evolutiei realitatilor economice si sociale.

Implementarea Strategiei de dezvoltare locala consta in punerea in practica a planului de actiuni stabilit in cadrul strategiei, prin respectarea principiilor care au stat la baza fundamentarii acesteia pentru a garanta atingerea obiectivelor tintite in scopul ameliorării gradului de dezvoltare a comunitatii locale. Responsabilitatea de a implementa strategia revine Primarului si Consiliului Local.

Monitorizarea strategiei de dezvoltare locala este procesul de colectare periodica si analiza a informatiei cu scopul de a fundamenta procesul de luare a deciziei de catre cei abilitati, asigurand transparenta in luarea deciziei si furnizand o baza pentru viitoarele actiuni de evaluare. Rolul monitorizării:

- ◆ Permite supravegherea implementării strategiei oferind posibilitatea revizuirii periodice a planificării strategice;
- ◆ Actualizarea si corectarea termenilor avuti in vedere la momentul planificării;
- ◆ Anticipeaza eventualele probleme prin efectuarea de corectii si ajustari.

Evaluarea Strategiei de dezvoltare locala este un proces in cadrul monitorizării care presupune aprecierea activitatilor sau a rezultatelor implementării Strategiei, utilizand informatiile obtinute pe parcursul monitorizării. Evaluarea face o analiza a

modului de implementare a Strategiei si eficientei acesteia.

In general, evaluarea poate fi realizata de catre aceeasi echipa care realizeaza si activitatea de monitorizare a strategiei. Tipurile de evaluare sunt:

- a. Evaluarea continua (auto-evaluarea) pentru identificarea la timp a posibilelor riscuri;
- b. Evaluarea intermediara la interval de sase luni, pentru a introduce schimbarile necesare si actiuni corective atunci cand este necesar.

Evaluarea este un proces prin care pe baza feedback-ului primit pe parcurs determina imbunatatirea continua a formei si continutului.

Evaluarea finala se realizeaza cu participarea tuturor factorilor interesati in strategie, pentru a urmări masura in care au fost realizate obiectivele.

Evaluarea ex-post este o activitate menita sa identifice efectele pe termen lung si sustenabilitatea efectelor pozitive.

Planificarea integrata este o solutie moderna pentru dezvoltarea initiativelor si actiunilor institutionale, administrative si socio-economice, care duc la optimizarea folosirii resurselor, in scopul administrării schimbarii si maximizării impactului pozitiv al schimbarii, conform strategiei stabilite. Planificarea integrata va ajuta autoritatile locale sa deruleze proiecte care au impact multiplu, coerenta inter-sectoriala si sunt justificate pentru finantarea si sprijinul oferit de fondurile judetene, guvernamentale sau europene.

Indicatori de evaluare a implementarii strategiei de dezvoltare a comunei Tinca

1. Infrastructura	<ul style="list-style-type: none">▪ Lungimea drumurilor modernizate;▪ Lungimea trotuarelor modernizate;▪ Lungimea pistei de biciclisti create;▪ Lungimea rețelei de apă potabilă create/modernizate/extinse;▪ Lungimea rețelei de canalizare modernizate/extinse;▪ Lungimea rețelei de iluminat modernizate/extinse;▪ Lungimea rețelei de electricitate modernizate/extinse;▪ Lungimea rețelei de gaz create;▪ Numarul de locuitori deserviti;▪ Numarul institutiilor publice si a operatorilor economici deserviti;▪ Numarul de statii de transport, modernizate/nou create;
2. Educatie si cultura	<ul style="list-style-type: none">▪ Numarulul unitatilor de invatamant modernizate/extinse si dotate;▪ Numarulul grădinitelor modernizate/extinse si dotate;▪ Numarulul creselor create;▪ Numarul asezamintelor culturale modernizate;▪ Evenimente culturale organizate;▪ Numarul obiectivelor cultural-religioase conservate;▪ Numarul obiectivelor cu valoare istorica conservate;
3. Sanatate si incluziune sociala	<ul style="list-style-type: none">▪ Numarul unitatilor medicale modernizate si dotate;▪ Numarul de pacienti deserviti;▪ Numarul de copii proveniti din familii vulnerabile, deserviti;▪ Numarul de persoane expuse riscului de saracie sau de excluziune sociala, deserviti;▪ Numarul de persoane expuse riscului de saracie sau de excluziune sociala, recalificate profesional ca urmare a unui program. deserviti;▪ Numarul persoane varstnice care beneficiaza de servicii de ingrijire personala, deserviti;
4. Dezvoltare economica si competitivitatea mediului de afaceri	<ul style="list-style-type: none">▪ Numarul intreprinderilor, deservite;▪ Numarul noilor investitorilor, deserviti;▪ Numarul de investitii noi inregistrate, deservite;▪ Numarul de producatori, deserviti;▪ Numarul de parteneriate de tip public-privat dintre Primaria Tinca si mediul de afaceri, deservite;▪ Numarul mediu al salariatilor, deserviti;
5. Dezvoltare si amenajare turistica	<ul style="list-style-type: none">▪ Rata de vizitare a comunei Tinca;▪ Numarul turistilor care tranziteaza zona;▪ Durata de cazare in zona;▪ Numarului de locuri de cazare;▪ Numarul de infrastructuri de agrement modernizate/create;▪ Procentul de ocupare al infrastructurilor de cazare;▪ Numarul de campanii de promovare;
6. Mediu	<ul style="list-style-type: none">▪ Numarul de obiective naturale revitalizate;▪ Numarul de actiuni de protejare sau de revitalizare a patrimoniului natural;▪ Suprafata reimpadurita.▪ Numarul de spatii verzi amenajate;
7. Servicii publice	<ul style="list-style-type: none">▪ Numarul de cladiri create;▪ Numarul echipamentelor si utilajelor;▪ Numarul de angajati din administratia locala specializati;▪ Fermierii locali deserviti.

II.9. ANALIZA FACTORILOR INTERESATI

Stakeholderii sau factori interesati sunt indivizii sau grupurile care pot influenta o anumita politica, ori care pot fi afectati de aceasta. Un factor interesat poate fi o persoana, un cetatean, o institutie, aici incluzand diferitele departamente ale administratiei, grupuri specifice sau categorii de persoane: tineri, batrani, bogati, saraci, un cartier sau chiar intreaga comunitate.

Populatia este unul dintre principalii stakeholderi ai *Strategiei de dezvoltare* a Comunei Tinca, atat datorita numeroaselor domenii in care vor avea beneficii in urma acestei strategii, cat si datorita capacitatii de a influenta anumite resurse pentru implementarea ei.

In ansamblu, interesul populatiei in urma strategiei este de a avea conditii mai bune de viata, locuri de munca diversificate si bine remunerate si servicii publice de calitate. Si, intr-adevar, principalii beneficiari ai tuturor planurilor de actiune sunt locuitorii comunei, acestia urmand a se bucura de parcuri si spatii de joaca pentru copii amenajate, zone de agrement, drumuri modernizate, infrastructura tehnico-edilitara reabilitata, siguranta si ordine publica, locuri de munca, servicii educationale si de sanatate mai eficiente, mediu mai curat, activitati culturale mai frecvente. Pe de alta parte, populatia poate avea un impact fundamental asupra bunei implementari a strategiei, gradul de acceptabilitate al populatiei cu privire la masurile si actiunile propuse fiind determinant. Mai mult decat atat, implicarea populatiei este necesara pentru crearea unei societati civile puternice, un pion esential in deciziile luate la de autoritatile publice nivel local.

Un alt stakeholder cheie este **mediul de afaceri**. Interesul principal al antreprenorilor

locali este de a fi rezolvate obstacolele si dificultatile intampinate de acestia in prezent: infrastructura rutiera si tehnico-edilitara, colaborarea dintre mediul de afaceri si autoritatile publice, birocratia. De asemenea, mediul de afaceri va beneficia de infrastructura de afaceri mai dezvoltata in urma implementarii strategiei.

Mediul de afaceri joaca un rol cheie in *Strategia de dezvoltare* si datorita capacitatii de a mobiliza anumite resurse financiare pentru implementarea planurilor de actiune propuse in acest document. O serie de actiuni se pot realiza prin parteneriate de tip public-privat, autoritatile publice locale neavand capacitatea de a le implementa prin resurse proprii. Spre exemplu, dezvoltarea zonelor si centrelor de agrement sunt activitati pretabile a fi realizate prin colaborarea mediului de afaceri cu autoritatile publice locale.

Autoritatile publice locale reprezentate de Consiliul Local si Primaria comunei Tinca reprezinta unul dintre cei mai importanti stakeholderi in implementarea *Strategiei de dezvoltare*. Aceasta presupune realizarea unor investitii majore care pot fi demarate doar de autoritatile publice locale. De altfel, pentru realizarea investitiilor din fonduri europene este necesara implicarea autoritatilor publice ca principal beneficiar si contributor financiar (pentru co-finantare).

Mai mult decat atat, autoritatile publice locale detin nu doar resursele financiare, ci si cele de legitimitate pentru implementarea strategiei de dezvoltare, intre atributiile Consiliului Local fiind urmatoarele elemente:

- avizeaza sau aproba studii, prognoze si programe de dezvoltare economico-sociala, de organizare si amenajare a teritoriului,

documentatii de amenajare a teritoriului si urbanism, inclusiv participarea la programe de dezvoltare;

- aproba bugetul local, imprumuturile, virarile de credite si modul de utilizare a rezervei bugetare; stabileste impozite si taxe locale, precum si taxe speciale, in conditiile legii.

Primarul are, de asemenea, competente ce pot influenta implementarea Strategiei de dezvoltare locala avand rolul de a intocmi proiectul bugetului local si contul de incheiere a exercitiului bugetar si de a le supune spre aprobare consiliului local. Astfel, prin atributiile detinute, atat Consiliul Local cat si Primarul joaca un rol cheie in implementarea actiunilor propuse in cadrul strategiei. Pe de alta parte, autoritatile publice locale vor avea si o serie de beneficii directe ca urmare a implementarii strategiei, precum dezvoltarea resurselor umane, dezvoltarea serviciilor de administratie ori dezvoltarea si modernizarea infrastructurii in care isi desfasoara activitatea.

Prefectura este un alt stakeholder al *Strategiei de dezvoltare*, Prefectul fiind reprezentantul Guvernului pe plan local care asigura legatura operativa dintre fiecare ministru, respectiv conducator al organului administratiei publice centrale din subordinea Guvernului si conducatorul serviciului public deconcentrat din subordinea acestuia. O prima modalitate prin care Prefectul poate influenta implementarea strategiei este prin efectuarea de lobby la nivel central pentru realizarea de investitii in comuna Tinca si rezolvarea problemelor intampinate de locuitori si mediul de afaceri. De altfel, una dintre atributiile Prefecturii este actionarea pentru realizarea in judet a obiectivelor cuprinse in Programul de guvernare si dispunerea masurilor necesare pentru indeplinirea lor, in conformitate cu competentele si atributiile ce ii revin, potrivit legii.

Consiliul Judetean este un alt stakeholder in implementarea Strategiei de dezvoltare. Una dintre modalitatile prin care aceasta institutie poate influenta dezvoltarea comunei Tinca este prin includerea in strategia judeteana a unor investitii in comuna Tinca.

Institutiile publice de invatamant vor avea o serie de beneficii in urma implementarii strategiei, aceasta presupunand dezvoltarea si modernizarea infrastructurii in scopul imbunatatirii serviciilor de educatie. Acestea pot participa ca parteneri in cadrul investitiilor ce se vor realiza la nivelul comunei.

Institutiile publice de cultura reprezinta un alt factor interesat in Strategia de dezvoltare a comunei Tinca, perioada 2021 - 2027. Prin implementarea strategiei, se va dezvolta si moderniza infrastructura in care isi desfasoara activitatea in prezent institutiile culturale si se va recurge la sprijinirea activitatilor culturale. Pe de alta parte, institutiile publice culturale pot contribui la dezvoltarea comunei Tinca prin co-participare la proiectele de finantare si prin furnizarea de informatii privind situatia din teren.

Institutiile publice de sanatate vor avea, de asemenea, o serie de beneficii in urma implementarii strategiei, aceasta presupunand dezvoltarea si modernizarea infrastructurii de sanatate in scopul imbunatatirii serviciilor de sanatate. De imbunatatiri la capitolul infrastructura vor avea parte si institutiile publice de invatamant. Atat acestea, cat si institutiile din domeniul sanatatii pot participa ca parteneri in cadrul investitiilor ce se vor realiza la nivelul comunei Tinca.

Mass-media este un alt stakeholder important in dezvoltarea comunei Tinca. Principalul rol al sau este de a promova comuna atat pentru a atrage investitori, cat si pentru a creste numarul turistilor din localitate. Ca mediator - informator intre autoritatile publice locale si populatie, mass-media are un rol esential in influentarea opiniei publice si a acceptabilitatii acesteia privind investitiile din comuna. In acest fel, mass-media poate determina aparitia unor presiuni la nivelul administratiei publice locale si introducerea unor probleme pe agenda publica.

Furnizorii de utilitati reprezinta un alt stakeholder al Strategiei de dezvoltare, acestia urmarind reducerea costurilor proprii, aceasta putandu-se realiza prin modernizarea si Extinderea infrastructurii de utilitati din comuna. In caz contrar vor oferi o calitate slaba a serviciilor, cu preturi ridicate. Pe de alta parte, oferind informatii specifice, ar putea contribui la implicarea in calitate de parteneri in proiecte de infrastructura, acorda sprijin financiar si facilita obtinerea de avize, acorduri, autorizatii.

Asociatiile de proprietari urmaresc cresterea productivitatii si implicit imbunatatirea conditiilor de trai si schimbarea in bine a mentalitatii prin participarea activa.

Organizatiile non-guvernamentale pot contribui la dezvoltarea serviciilor sociale din comuna Tinca prin efectuarea de parteneriate cu autoritatile publice locale ori prin dezvoltarea unor proiecte finantate prin fonduri nerambursabile.

II.10. PORTOFOLIUL DE PROIECTE

I. Proiectele de dezvoltare a infrastructurii

1. Proiectele de dezvoltare a infrastructurii rutiere

Titlul proiectului	„Plans of the road construction Tinca-Zsadany”, acronim „Village road”
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
26.099.042 lei	5.354.748 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de bază prin modernizarea străzilor de interes local din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea drumului de legătura DC 94 A între localitățile Gurbediu și Ianoșda din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
7.798.400 lei	1.600.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea drumului de legătura DC 90 A între localitățile Gurbediu și Husasău de Tinca din județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.924.400 lei	600.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea drumului de legătura DC 102 între localitățile Tinca și Cociuba Mare din județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.924.400 lei	600.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea străzilor din localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
11.697.600 lei	2.400.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea străzilor din localitatea Gurbediu, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
11.697.600 lei	2.400.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea străzilor din localitatea Girișu Negru, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
5.848.800 lei	1.200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea străzilor din localitatea Râpa, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea străzilor din localitatea Belfir, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
5.848.800 lei	1.200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construirea de trotuare pietonale pe marginea drumurilor comunale și a străzilor adiacente în localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construirea de trotuare pietonale pe marginea drumurilor comunale și a străzilor adiacente în localitatea Gurbediu, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.386.600 lei	900.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construirea de trotuare pietonale pe marginea drumurilor comunale și a străzilor adiacente în localitatea Girișu Negru, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.193.300 lei	450.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construirea de trotuare pietonale pe marginea drumurilor comunale și a străzilor adiacente în localitatea Râpa, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
1.462.200 lei	300.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construirea de trotuare pietonale pe marginea drumurilor comunale și a străzilor adiacente în localitatea Belfir, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.193.300 lei	450.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului		Îmbunătățirea infrastructurii rutiere agricole în localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
4.874.000 lei	1.000.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Îmbunătățirea infrastructurii rutiere agricole în localitatea Gurbediu, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
4.874.000 lei	1.000.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Îmbunătățirea infrastructurii rutiere agricole în localitatea Girișu Negru, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
4.874.000 lei	1.000.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Îmbunătățirea infrastructurii rutiere agricole în localitatea Râpa, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
4.874.000 lei	1.000.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului	Îmbunătățirea infrastructurii rutiere agricole în localitatea Belfir, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Îmbunătățirea serviciilor de transport prin construirea de stații de autobuz în localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
146.220 lei	30.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Îmbunătățirea serviciilor de transport prin construirea de stații de autobuz în localitatea Gurbediu, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
146.220 lei	30.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Îmbunătățirea serviciilor de transport prin construirea de stații de autobuz în localitatea Girișu Negru, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
146.220 lei	30.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Îmbunătățirea serviciilor de transport prin construirea de stații de autobuz în localitatea Râpa, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
146.220 lei	30.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Îmbunătățirea serviciilor de transport prin construirea de stații de autobuz în localitatea Belfir, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
146.220 lei	30.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Îmbunătățirea sistemelor de marcaj rutier în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
243.700 lei	50.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Amenajare pistă de bicicliști în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Amenajarea șanțurilor și rigolelor pentru colectarea apei meteorice în localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Amenajarea șanțurilor și rigolelor pentru colectarea apei meteorice în localitatea Gurbediu, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Amenajarea șanțurilor și rigolelor pentru colectarea apei meteorice în localitatea Girișu Negru, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Amenajarea șanțurilor și rigolelor pentru colectarea apei meteorice în localitatea Râpa, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Amenajarea șanțurilor și rigolelor pentru colectarea apei meteorice în localitatea Belfir, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

2. Proiectele de dezvoltare a infrastructurii rețelelor

Titlul proiectului	Înființarea rețelei de canalizare în localitățile Gurbediu, Girișu Negru, Râpa și Belfir, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
29.244.000 lei	6.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Extindere rețele de alimentare cu apă și canalizare menajera în zona industrială Tinca
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
7.311.000 lei	1.500.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea sistemului de alimentare cu apă în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
19.496.000 lei	4.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Înființare rețea de distribuție gaze naturale în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
29.244.000 lei	6.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea și extinderea rețelei electrice în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
9.748.000 lei	2.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea și extinderea sistemului de iluminat public în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
9.748.000 lei	2.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

II. Proiecte de dezvoltare a infrastructurii educaționale și culturale

1. Proiecte de dezvoltare a infrastructurii educaționale

Titlul proiectului	Îmbunătățirea infrastructurii educaționale în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Extinderea, modernizarea și dotarea Liceului Teoretic „Nicolae Jiga” din localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizare bază sportivă în localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construire bază sportivă în localitatea Gurbediu, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construire bază sportivă în localitatea Girișu Negru, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construire bază sportivă în localitatea Râpa, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construire bază sportivă în localitatea Belfir, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Amenajarea unui teren de sport multifuncțional și dotarea cu echipament sportiv în localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Înființare și dotare centru tip after school în localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Extinderea grădiniței din localitatea Tinca și amenajare spațiu de joacă, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
1.315.980 lei	270.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Dotarea grădiniței din localitatea Gurbediu și amenajare spațiu de joacă, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
487.400 lei	100.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea și dotarea grădiniței din localitatea Girișu Negru și amenajare spațiu de joacă, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea și dotarea grădiniței din localitatea Râpa și amenajare spațiu de joacă, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea și dotarea grădiniței din localitatea Belfir și amenajare spațiu de joacă, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Înființare și dotare creșă în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Organizarea taberelor de vară pentru copii în Poiana Narciselor din Padurea Goroniște și Muzeul de Științe Naturale, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
731.100 lei	150.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea și dotarea Muzeului de Științe ale Naturii
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
731.100 lei	150.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

2. Proiecte de dezvoltare a infrastructurii culturale

Titlul proiectului	Conservarea patrimoniului cultural în Comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Extinderea, modernizarea și dotarea căminului cultural din localitatea Gurbediu, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Dotarea căminului cultural din localitatea Girișu Negru, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
243.700 lei	50.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Înființare și dotare cămin cultural în localitatea Râpa, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
1.949.600 lei	400.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Înființare și dotare cămin cultural în localitatea Belfir, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
1.949.600 lei	400.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Dotarea căminelor culturale cu costume populare din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
243.700 lei	50.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Organizarea de festivaluri și evenimente cultural - artistice și istorice periodice în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
731.100 lei	150.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale	

III. Proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii în sănătate și incluziune socială

1. Proiecte pentru dezvoltarea infrastructurii în sănătate

Titlul proiectului	Extinderea, modernizarea și dotarea dispensarelor medicale din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
1.949.600 lei	400.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Modernizarea și dotarea centrului de permanență din localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
487.400 lei	100.000 de euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Pregătirea și demararea unor programe naționale și europene de integrare a romilor, derulate pe plan local, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
1.218.500 lei	250.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Crearea unor programe de formare vocațională și reconversie profesională pentru romi și revalorizarea meseriilor tradiționale ale romilor din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
243.700 lei	50.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Organizarea unor programe de educare suplimentară a copiilor și tinerilor romi din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
243.700 lei	50.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului		Derularea în cadrul unităților școlare din comuna Tinca, județul Bihor a programelor de tip „a doua șansă” pentru reintegrarea celor care au părăsit timpuriu școala
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
243.700 lei	50.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

IV. Proiecte de dezvoltare economică a comunei

1. Proiecte de dezvoltare economică a comunei Tinca

Titlul proiectului		Modernizare piață agroalimentară și amenajarea de depozite prevăzute cu sisteme proprii de răcire pentru păstrarea produselor agroalimentare, în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
1.949.600 lei	400.000 de euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Infiiințarea unui Parc Industrial în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
24.370.000 lei	5.000.000 de euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

V. Proiecte de dezvoltare si amenajare turistica
1. Proiecte de dezvoltare si amenajare turistica a zonei

Titlul proiectului	Diversificarea economiei locale prin dezvoltarea durabilă a turismului, în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
24.370.000 lei	5.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construire centru turistic de promovare și informare în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
974.800 lei	200.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Înființarea unui camping termal în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
29.244.000 lei	6.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Înființare trasee turistice și tematice în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
243.700 lei	50.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Promovarea turismului rural practicat în comuna Tinca prin editarea unor materiale publicitare și website, promovarea evenimentelor culturale existente și programelor locale ale comunei Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
243.700 lei	50.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

VI. Proiecte de investitii pentru protectia mediului și a arealului inconjurator

1. Proiecte de investitii pentru protectia mediului a arealului inconjurator

Titlul proiectului	Conservarea, protejarea, promovarea și dezvoltarea patrimoniului natural din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
24.370.000 lei	5.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Amenajarea spațiilor verzi inclusiv cele situate lângă trotuare, construirea de parcuri pentru recreere, locuri de joacă pentru copii și dotarea cu mobilier a localităților comunei Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
2.437.000 lei	500.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Creșterea gradului de protecție și conservare a biodiversității și refacerea ecosistemelor degradate din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Creșterea producției de energie din resurse regenerabile mai puțin exploatare (biomasa, biogaz, geotermal) din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
24.370.000 lei	5.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Creșterea gradului de siguranță și securitate pe toate modurile de transport și reducerea impactului transporturilor asupra mediului, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
24.370.000 lei	5.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Program de promovare a educației pentru protecția mediului, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
48.740 lei	10.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului		Îndiguirea malurilor raurilor pentru protejarea împotriva înundațiilor și amenajarea vailor din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
24.370.000 lei	5.000.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Curatarea raurilor și vailor de pe raza comunei Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
243.700 lei	50.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Împadurirea unor suprafețe ale comunei Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
1.413.460 lei	290.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Productie energie din surse regenerabile în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
29.244.000 lei	6.000.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului	Cresterea eficienței energetice și gestionarea inteligentă a energiei în clădirile publice cu destinație de unități de învățământ
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
3.000.000 lei	615.511 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

VII. Proiecte de dezvoltare a serviciilor publice și a capacității administrative
1. Proiecte de investiții pentru dezvoltarea serviciilor publice

Titlul proiectului	Înființare și dotare sediu primărie în comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
4.874.000 lei	1.000.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Dotarea cu echipamente pentru întreținerea spațiilor verzi ale comunei Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
487.400 lei	100.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Dotarea cu echipamente și utilaje a comunei Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
487.400 lei	100.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului		Cursuri de perfecționare pentru personalul din administrația publică a comunei Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
97.480 lei	20.000 de euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale		

Titlul proiectului		Înventarierea terenurilor agricole din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
165.716 lei	34.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Acțiuni de informare și cursuri de specializare pentru fermierii locali, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
48.740 lei	10.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local		

Titlul proiectului		Modernizarea serviciului de evidența a populației din comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului		
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.	
48.740 lei	10.000 euro	
Sursele de finanțare		
Fonduri Europene sau Naționale		

Titlul proiectului	Extinderea și modernizarea sediului de poliție a comunei Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
487.400 lei	100.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construire capela în localitatea Gurbediu, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
487.400 lei	100.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construire capela în localitatea Râpa, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
487.400 lei	100.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

Titlul proiectului	Construire capela în localitatea Tinca, comuna Tinca, județul Bihor
Estimarea financiară a proiectului	
Buget orientativ al proiectului în lei	Buget orientativ al proiectului în euro: 1 euro = 4.8740 lei Cursul de schimb valutar pentru care s-a determinat echivalența lei/euro, este cel comunicat de Banca Națională a României în data de 18.01.2021.
487.400 lei	100.000 euro
Sursele de finanțare	
Fonduri Europene sau Naționale sau buget local	

BIBLIOGRAFIE

EUROPA 2020 - principii, valori, directii de actiune	http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:RO:PDF
DEZVOLTAREA DURABILA - principii, valori, directii de actiune	http://strategia.ncsd.ro/docs/sndd-final-ro.pdf
Strategia Nationala pentru Dezvoltare Durabila a Romaniei Orizonturi 2013-2020-2030	http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2012/06/2012-06-12_dezvoltare_durabila_snddfinafinalromana2008.pdf
PLANUL DE DEZVOLTARE AL REGIUNII NORD-VEST 2021-2027	https://www.nord-vest.ro/wp-content/uploads/2021/02/PDR-NV-2021-2027-versiunea-feb-2021.pdf
Strategia de dezvoltare a judetului Bihor 2021 - 2027	http://www.cjbihor.ro/pdf/Strategia%20pentru%20dezvoltarea%20durabila%20a%20judetului%20Bihor%202021 - 2027.pdf
Planul National de Actiune pentru Ocuparea Fortei de Munca	http://www.anofm.ro/files/3/Introducere.pdf
Ministerul Investitiilor si Proiectelor Europene - Perioada 2021-2027	https://mfe.gov.ro/minister/periode-de-programare/perioada-2021-2027/
Social integration mechanism. Case study: The Gypsy community in the village of Tinca, Bihor county, Gheorghe Dejeu, ARHIPELAG XXI PRESS, TIRGU MURES, 2015, ISBN: 978-606-8624-21-1	https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/2021_2027/
	https://www.mae.ro/
	https://europa.eu/euprotects/our-environment_ro
	https://www.cjbihor.ro/
RAPORTUL ANUAL PRIVIND STAREA ECONOMICO-SOCIALA A JUDETULUI BIHOR IN ANUL 2019	
	www.baileTinca.ro/
	www.welcometoromania.ro/DN79/DN79_Tinca_Bai_r.htm
	www.wikipedia.ro
	http://www.gal-eurocrisana.ro/monografii/comuna-Tinca
	http://ro.wikipedia.org/wiki/Comuna_Tinca,_Bihor#Demografie
	http://www.recensamantromania.ro/rezultate-2/
	http://www.firme.info
	http://www.cjbihor.ro/
	http://www.upm.ro